THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA
AND U. S. A.

Published twice weekly by the Latvian Relief
Society of Canada „Daugavas Vanagi”
Business Office: 491 College St.,
Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921—7121, 465—7902
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe,
4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — Z. Kēlere,
2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647,
U.S.A.

SATURDAY, MARCH 23. 1968

LATVIJA AMERIKĀ

24. N-RS. SESTDIENA, 1968. GADA 23. MARTS 18. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA
AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi.”
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 8
Ont., Canada; tālr. 465—7902.
Birojs: 491 College St., Toronto 4,
Ont., Canada tālr. 921—7121
Ņujorkas redakcijas vadītājs V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466. U.S.A
Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vadītāja Z. KĒLERE.
2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647.
U.S.A., tālrunis 486—8975

Sagatavos baltiešu dzīves dokumentāciju

BALTIJAS TAUTU FEDERĀCIJAS KANADĀ PAPLAŠINĀTĀ PREZIDIJA SĒDĒ TORONTO

Baltiešu nedēļas jeb festivāla sarīkojumu programma un norise bija viens no galvenajiem pārrunu tematiem BTFK paplašinātā prezidija sēdē Toronto, kuŗu vadīja pr-dis T. Kronbergs. Jau ievadītas sarunas ar Toronto pilsētas valdi par Baltiešu nedēļas izsludināšanu laikā no 8. — 15. jūnijam. No igauņu un lietuviešu koŗiem jau saņemta piekrišana piedalīties iecerētā kopkorī. Kopīga mākslas izstāde Latviešu namā turpināsies visu nedēļu, bet lietiskās mākslas skate būs apmeklētājiem pieejama tikai 8. un 9. jūnijā. Vienojās sagatavot arī speciālu 14. jūnija skaņu lenti angļu valodā, kuŗu varētu izmantot arī radioraidījumiem. Šī darba veikšanai izraudzīja īpašu komisiju, kuŗā darbosies G. Liepiņš, I. Heinso un J. Simanavičus.

Sēdē bija ieradies arī Kanadas federālās valdības sekretāriāta darbinieks G. P. Allans un informēja par iespējām Kanadas nacionālajā bibliotēkā Otavā iekārtot atsevišķu nodaļu Kanadas etnisko grupu dzīves dokumentēšanai. Tajā varētu novietot arī baltiešu organizāciju dažādus materiālus, grāmatas un citus izdevumus. Sēdes dalībnieki šo ierosinājumu uzņēma labvēlīgi un uzdeva prezidijam rūpēties par tā īstenošanu saziņā ar centrālajām organizācijām.

R. Epneris no Londonas ziņoja par kopīgo baltiešu sarīkojumu, kas tur notiks 11. maijā. Sarīkojumā būtu nepieciešami vispusīgi informācijas materiāli, kuŗi aptvertu visas Baltijas valstis. Vienojās tādus sagatavot un izsūtīt arī citām BTFK nodaļām un pilsētām, kuŗās uzsākta tādu organizēšana. Šādas nodaļas bez Londonas jau darbojas arī Vinipegā un Hamiltonā, bet organizēšanas priekšdarbi ievadīti arī jau Montreālā. Lai BTFK darbu paplašinātu un lielākos centros izveidotu nodaļas, vēlams pārstrādāt federācijas pašreizējos statūtus, ko uzdeva īpašai komisijai (V. Upeslācis, A. Nausetas un I. Ūkkivi.).

Jau BTFK gada sapulcē pēc I. Heinso referāta par plānveidīgo rusifikāciju Baltijas valstīs vienojās, ka šis jautājums pašreiz ir viens no svarīgākajiem, tādēļ prasa tālākas studijas un diskusijas. Šī jautājuma vispusīgākai iztirzāšanai prezidijs nolēma 8. maijā sasaukt BTFK ārkārtas sapulci, kuŗā bez tiešajām delegācijām aicinās arī visu tautību ieinteresētos darbiniekus un pārstāvjus.

R. N.

Skaņu lente 18. novembrim

KANADAS DV VALDES SĒDE TORONTO

Kanadas DV nodaļu delegātu sapulcē jaunievēlētā valde 15. marta sēdē Toronto konstruējās šādi: priekšsēdis līdzšinējais E. Krūka, tāpat viņa vietnieks J. Gailītis un Kanadas vanadžu priekšniece M. Jonāne, kuŗi amatos ievēlēti atsevišķi. Valdes līdzšinējos amatos palika — sekretārs K. Bencons, kasieris R. Britāls, ārējās informācijas daļas vadītājs O. Ieviņš, iekšējās informācijas daļas vadītājs R. Norītis un kultūras daļas vadītājs J. Gailītis. Aprūpes daļas vadību uzņēmās līdzšinējais sekretāra vietnieks A. Kvēps, bet R. Puriņš turpmāk būs valdes pilnvarotais pārstāvis DV nama jautājumos. Sakarā ar delegātu sapulces lēmumu līdzšinējo jaunatnes un sporta daļu pārkārtoja divās atsevišķās daļās, sporta daļas vadītāja pienākumus uzņemoties R. Bultem, bet jaunatnes daļas vadību E. Ozolam.

Atsevišķā sēdē konstruējās arī revīzijas komisija, kuŗā par priekšsēdi darbosies V. Mukts, sekretārs N. Brasliņš un loceklis A. Čivzelis.

Sēdes ievadījumā priekšsēdis E. Krūka aicināja klātesošos ar klusuma brīdi godināt nesen mirušo DV Toronto nodaļas biedru K. A. Kiršu.

Gadskārtējie DV jaunatnes un sporta svētki šogad notiks 15. un 16. jūnijā Sidrabenē, kuŗu rīcības komitejas priekšsēža pienākumus uzņēmās E. Ozols. Valde vienojās sazināties ar Latviešu nacionālās jaunatnes apvienību Kanadā, ierosinot šos svētkus organizēt kā kopīgu pasākumu. Tāpat vienojās izveidot ciešāku sadarbību ar TLTA ģimnaziju, eventuāli arī ar TLB sestdienas skolu un citiem jaunatnes pasākumiem. Delegātu sapulcē ierosinātais priekšlikums par pasaules latviešu jaunatnes kongresa organizēšanu 1971. gadā DV organizācijas 25 gadu darbības svētku ietvaros, šķiet, nebūs īstenojams, jo pirms Kanadas latviešu 5. dziesmu svētkiem 1970. gadā jau paredzēta plaša jaunatnes nedēļa. Šai sakarā jaunatnes vadošie darbinieki izteikušies, ka divus liela apmēra sarīkojumus ar tikai viena gada atstarpi grūti noorganizēt.

E. Krūka ziņoja par līgumu ar Royal York viesnīcu Toronto par telpu īri DV organizācijas 25 gadu darbības atceres sarīkojumiem 1971. gadā. Valde vienojās, līgumu parakstot, iemaksāt arī drošības naudu.

Pārrunājot ārējās informācijas darbu, par kuŗu ziņoja daļas vadītājs O. Ieviņš, valde vienojās, ka no savāktajiem vienas stundas darba algas ziedojumiem nodaļas savam informācijas darbam var paturēt 20%. Kopīgos Kanadas DV zemes valdei nodotos līdzek[illegible] latviešu bal[illegible] atbalstam u[illegible] u no Rietumvāci[illegible] latviešu delegātu sū[illegible] boļševistiskā bloi[illegible], konferenci, kuŗa [illegible] septembrī Saigonā. Mate[illegible] atbalstīs arī šai gadā rīkoja[illegible]s demonstrācijas. Sagatavos pretkomūnistiskas skrejlapas, kuŗas arī nodaļas varēs saņemt bez maksas, izdos pretkomūnistiskas grāmatas latviešu valodā un iegādāsies tādas arī angļu valodā izsūtīšanai vadošiem politiskiem darbiniekiem. Atbalstīs skaņu lentes izgatavošanu 18. novembŗa radioraidījumiem un iespēju robežās sniegs materiālu atbalstu arī citām pretkomūnistiskām organizācijām. Visiem ziedotājiem izsniegs mākslinieces Z. Polas darinātu kvītējumu, kā arī nodaļu atlaides apliecības.

Plašāku pārskatu par kases stāvokli un delegātu sapulces sarīkojumu norēķiniem sniedza kasieris R. Britāls. Nesen mirušās T. Kalniņas piederīgajiem Londonā bēŗu fonds izmaksājis 300 dol. Kanadas DV nodaļu delegātu sapulces un vanadžu salidojuma Lielās jundas kollekti Sv. Jāņa baznīcā nolēma nodot draudzei kā pateicību par atvēlētajām telpām. Pārējie sarīkojumi, saviesīgo vakaru ieskaitot, paredzams, dos ap 150 dol. atli-

(Nobeigums 4. lpp.)

AIZRĀDĪJUMS

Technisku iemeslu dēļ pēdējo LNAK padomes sesijas atreferējuma rakstu varam sniegt tikai mūsu laikraksta nākošajā numurā.

Redakcija

KANADIEŠU UN LATVIEŠU DRAUDZĪBAS BALLE HAMILTONĀ

Augšējā uzņēmumā: Ontario premjēra Dž. Robarta atzinības rakstu DV Hamiltonas nodaļai par draudzības veicināšanu starp kanadiešiem un latviešiem Latvijas dibināšanas 50. atceres gada zīmē Kanadas DV priekšniekam E. Krūkam pasniedza Ontario parlamenta loceklis Dž. Smits. No kreisās: Latvijas konsuls Montreālā V. Tomsons, E. Krūka, Dž. Smits un balles atbildīgais vadītājs V. Tuklers. —Apakšējā uzņēmumā: Daiļās viesu saņēmējas un izvietotājas pie galdiņiem — balles „hosteses”, kas labi pazīstamas ar rosību sabiedriskajā dzīvē un jaunatnes pulciņā; no kreisās — Silvija Remkina, Daina Trinīte, Dace Ieviņa, Anita Pūpola un Dace Reimane.

Foto: J. Liģers

Raganu deja ap zelta teļu

SPECIĀLRAKSTS „LATVIJAI AMERIKĀ” NO VAŠINGTONAS

Melnā ceturtdiena nevar atkārtoties. — Pānika pasaules zelta tirgū.— Prezidenta Džonsona kaŗš trīs frontēs. — Kas būs nākošais Baltā nama iemītnieks: Niksons, Rokfellers un Kenedijs pret Lindonu Džonsonu.

1929. gada 29. oktobris iekrita ceturtdienā. Šo dienu vēl tagad atceras kā Melno ceturtdienu, jo ar vēl nepiedzīvotu pāniku tā pasaules biržās ievadīja saimnieciska chaosa ēru, kuŗa vēsturē iegājusi kā depresijas gadi.

Daudz netrūka, lai arī šāgada 14. marts kļūtu par otru Melno ceturtdienu. Neuzticēšanās pasaules saimnieciski stiprāko valstu valūtām un vēl nepiedzīvota spekulācija zelta tirgū šai dienā radīja priekšnoteikumus sajukumam ar nepārredzamām sekām. Visas pasaules acis bija vērstas uz Vašingtonu, jo no Baltā nama gaidīja atbildi, vai ASV, kuŗas kopš 1934. gada garantējušas starptautisko maiņas cenu — 35 dol. par unci zelta, paaugstinās šo līdzšinējo standartcenu, vai arī paturēs to pašreizējā līmenī. Zelta cenas paaugstināšana faktiski nozīmētu amerikāņu dolara devalvāciju. Tā kā ar amerikāņu dolaru cieši saistītas gandrīz visas pasaules „cietās” valūtas, tad ASV dolara vērtības maiņa skartu visu brīvo pasauli.

Vai iespējamais pasaules zelta tirgus sabrukums nokrita no zilām debesīm? Kādi bija iemesli šim nopietnajam saimnieciskajam sajukumam? Bez lielas apdomas daļa politisko komentātoru visu vainu uzvēla uz ASV prezidenta Džonsona pleciem, jo visas nelaimes cēlonis esot amerikāņu kaŗš Vietnamā. Protams, kaŗš Vietnamā saimnieciskajā ziņā ASV uzliek lielu slogu, proti — 30 biljonus dolaru gadā. Tomēr tā ir tikai daļa no tiem materiālajiem upuŗiem, kuŗus uzņēmusies Vašingtona Rietumu brīvības saglabāšanai.

Daži amerikāņu komentātori vainīgo meklēja Parīzē, jo ģenerālis Degolls jau vairākus gadus Francijas valdībā pulcina spēkus ASV saimnieciskās, politiskās un militārās varas apstrīdēšanai. Zināma ticamība ir arī teorijai, ka faktiski aiz Francijas prezidenta Degolla stāv visvarenākais pasaules finanču iestādījums — baņķieŗu Rotšildu nams. Spekulācijas pasaules zelta tirgū iesākās tieši Parīzē, no kurienes pārsviedās uz citiem finanču centriem. Rotšildu nama milzīgais iespaids var patiešām būt pašreizējās krizes izraisītājs.

Protams, sava loma piekrīt arī ASV pilsoņu negribai uzņemties upuŗus, kaut vai paaugstinātu nodokļu veidā, kuŗi neizbēgami saistīti ar Vašingtonas lomu acumirklīgajā politiskajā situācijā, kuŗu, gribot vai ne, jāuztur Baltajam namam.

Īsti melna ceturtdiena pagājušajā nedēļā bija prezidentam Džonsonam. Viņa noteiktā rīcība bija nepieciešama trīs frontēs — cīņā par ASV dolara vērtības saglabāšanu, cīņā par līdzšinējās politikas aizstāvēšanu Vietnamā un cīņā par paša politiskās karjēras saglabāšanu.

Raganu dejai ap zelta teļu Džonsons atrada ātru atrisinājumu. Pasaules valūtu lietpratēju konferencē pieņēma lēmumu, ka starptautiskajā valūtas tirgū zelta cena paliek līdzšinējā — 35 dol. par unci, bet brīvajā spekulātīvajā tirgū, kuŗam zeltu atsevišķas valdības vairs nedos, cena atstāta pieprasījuma un piedāvājuma svārstībām. Tas praktiski nozīmē, ka ar zeltu Parīzes biržā arī turpmāk varēs rīkoties pēc pašu patikas, bet bez liela starptautiska iespaida. Spekulēšanu varēs turpināt vienīgi ģen. Degolla finanču ģenijs — Rotšildu nams. Ar nodokļu paaugstināšanu ASV centīsies līdzsvarot savu budžetu, un tā vismaz pagaidām dejai ap zelta teļu ir pielikts punkts. Ar to novērsta draudošā saimnieciskā krize, kuŗas rezultātā pieaugtu bezdarbs, bet dzīves dārdzība sa-

(Turpinājums 8. lpp.)

Jāzeps Grodnis

Kultūras sakari ar dzimteni

REFERĀTS LNAK PADOMES SESIJĀ TORONTO

I

Laika tecējumā nekas nestāv uz vietas, bet turpina iet uz priekšu un mainīties, piemērojoties laikam un apstākļiem. Katru gadu maina un uzlabo karstā kaŗa ieročus, maina un piemēro rītdienas prasībām arī aukstā kaŗa ieročus un metodes. Komūnistu aukstā kaŗa ieroči un taktika pēdējos 15 gados ir mainījusies līdz nepazīšanai, tikai mērķis — pasaules pakļaušana komūnismam — palicis nemainīts.

Arī mūsu mērķis — cīņa pret komūnismu un Latvijas brīvības atgūšana — šodien ir spēkā tāpat kā pirms 23 gadiem. Tā ir mūsu misija, un citādi nemaz nedrīkst būt.

Vērojot Maskavas propagandu svešuma latviešiem, jānāk pie atzinuma, ka tā ir mainīta pašos pamatos, proti: svešuma latviešu lamāšana par nacistiem, kaŗa noziedzniekiem, masu slepkavām, SS-vīriem u.t.t. ir gandrīz pilnīgi izbeigusies. Tā vietā uzsākta jauna un, jāatzīst, daudz produktīvāka taktika. Kremlis zvana ar visiem zvaniem Rīgā un Maskavā par svešuma latviešu kultūras sakariem ar dzimteni un aicina apmeklēt Latviju. Agrākā propaganda bija rupju melu taktika, uz kuŗu nereaģēja ne trimdas latvieši, ne patvēruma zemju sabiedrība, jo tā pazina etniskās grupas un daudzus šo grupu Maskavas nodēvētos „kaŗa noziedzniekus” personīgi. Pašreizējā jaunā taktika, tas ar nožēlu jāatzīst, ir iedarbīga un bīstama mūsu nacionālpolitiskajam darbam.

Sevišķi iedarbīga tā dažkārt ir mūsu jaunajā paaudzē. Daļa trimdas latviešu, sevišķi jaunā paaudze, mēģina uzņemt kultūras sakarus ar dzimteni, bet vecākā un vidējā paaudze, uzkrājusi dolarus un tikusi pie turības, apmeklē dzimteni.

Lai varētu labāk analizēt visus plūsus un minusus attieksmē uz paceltajiem jautājumiem, nepieciešams dzimtenes latviešus politiskajā plāksnē iedalīt trīs galvenās grupās: 1) Maskavas komūnistu partijas kalpi, kuŗi savukārt iedalāmi partijas funkcionāros, čekas aģentos un parastajos partijas biedros; 2) Neitrālie, kuŗi par politiku neinteresējas vai nebrīvību un spaidus pacieš savas eksistences dēļ; 3) Pretestības grupa — aktīvie, klusie komūnisma nīdēji, nospiestie kolchoznieki u.c.

Par Maskavas Latvijā iesūtītajiem un latviešu komūnistu partijas funkcionāriem nav daudz jārunā, jo to lomu mēs visi labi zinām. Visbīstamākie ir čekas aģenti. Čeku tagad sauc par valsts drošības komiteju, kuŗai ir divi departamenti ar attiecīgām sekcijām. I departaments galvenokārt izseko Pad. savienības diplomātisko personālu Rietumos, bet II departaments izseko padomju pilsoņus. Šī procedūra ir veca un negrozīta. Jauns vienīgi tas, ka pēc Staļina nāves pie I departamenta nodibināta sekcija pretinieku dezinformēšanai un demorālizēšanai. Šo sekciju vada rūdītais čekists Ivans Agajants, nodarbinot visizglītotākos un iespaidīgākos cilvēkus Pad. savienībā. Šī sekcija atzinusi vecos propagandas paņēmienus par rupjiem un neiedarbīgiem. Jaunā propagandas metode iziet uz to, lai iegūtu Rietumos redzamu personu uzticību. Lai to panāktu, atmesta vecā propagandas metode ar Pad. savienības apstākļu absolūtu slavināšanu un Rietumu nonievāšanu. Tagad saka, ka Pad. savienībā ir vēl daudz trūkumu, kā arī to, ka pašu pilsoņi it bieži cieš netaisnību u.t.t. Tagad pat silti apsveic dažas labas lietas Rietumos un piebilst, ka arī komūnistiskās zemes soļo tikai uz priekšu, uz apstākļu uzlabošanu. Kad Pad. savienībā pie varas nākšot liberālākas aprindas, tad daudz kas mainīšoties u.t.t.

Šī sekcija darbojas ļoti plānveidīgi, lai Rietumos ietekmētu diplomātus, žurnālistus, zinātniekus, rakstniekus, baznīcu vadību, profesorus, studentus u.c. Arī mēs pamazām, paši to nemanot, kļūstam šīs propagandas upuŗi.

Ir neapšaubāms fakts, ka šī valsts drošības komiteja domāta apspiešanai pašu zemē un kaitniecībai un demorālizēšanai ārzemēs. Komitejai ir vairākas nozares, kuŗas kontrolē Brežņeva uzticības persona Andropovs. Klīst baumas, ka šo demorālizēšanas un dezinformēšanas aģentu darbs arī kādu trimdas latvieti — rakstnieku noveda nāvē, paklausīgā aģenta-kalpa lomu paveicot dzejniekam Ojāram Vācietim. Šīs sekcijas aģentu-latviešu uzdevums ir arī izvilināt no trimdas redzamām personām grāmatas, dzejoļus, intervijas u. c., lai pēc tam to izvilkumus viņu stilā un garā publicētu demorālizēšanas sekcijas izdevumos, piemēram, „Dzimtenes Balsī” un „Svešuma Balsī”. Nolūks ir kompromitēt šos cilvēkus latviešu trimdas sabiedrības acīs. Kā piemērus var minēt Elzu Žebransku, Gunti Zariņu, Jāni Mediņu, Alfredu Vinteru, Richardu Spuri u.c.

Parastie komūnistu partijas biedri ir tikai varasvīru auditorija, tādēļ pie tiem nav nozīmes tuvāk pakavēties. Arī par neitrālo grupu nav daudz jārunā, jo tā, tāpat kā visā pasaulē, par politiku neinteresējas. Tā gan nav vienaldzīga attieksmē uz ikdienišķajām dzīves prasībām un likstām, bet nemeklē tām iemeslus politikas virsotnēs. Pietiek, ja neitrālie pie sevis klusībā nolamājas par tuvāko pāri darītāju.

Ar pretestības grupas aktīvajiem dalībniekiem ir grūti un viņu drošības dēļ pat bīstami uzņemt kādus sakarus, jo tos drošības komitejas aģenti uzmana visvairāk. Aktīvie partizāni pa lielākai daļai jau ir likvidēti. Galvenā cerība nākotnes Latvijai ir klusie komūnisma nīdēji. Tiem ir izredzes sevi saglabāt un izdevīgā brīdī organizēt atklātu pretestību komūnismam. Turpretim nospiestie un verdzinātie kolchoznieki ir lēni mirēji, jo veido nākošo grupu pēc tiem, kas ieslodzīti spaidu darbu nometnēs.

Vai iespējami kaut kādi kultūras sakari ar dzimteni? Uz šo jautājumu ņeņemos atbildēt ar nē. Dzimtenei ar trimdas latviešiem kultūras sakari ir iespējami un jau notiek pilnā spēkā. Tie ir Maskavas organizēti un atbilst tās mērķiem. Maskava cīnās ar visiem iespējamajiem propagandas līdzekļiem par kultūras sakariem ne tikai ar svešuma latviešiem, bet ar visu brīvo pasauli. Tie nav latviešu tautas dzimtenē gribas vai vēlēšanās diktēti, bet gan varenās komūnistu partijas Maskavā plānoti. Kremlis sūta un pārplūdina Rietumus ar saviem kultūras pīrāgiem dažādos veidos — literātūrā, mūzikā, mākslā, sportā u. c. Tikai visam nāk līdz tā inde, kuŗu tik gudri iepilinājusi valsts drošības komiteja (čeka). Visi šie sakari ir vienpusēji un neapšaubāms komūnisma uzvaras gājiens brīvajā pasaulē. Kā migla tie iespiežas Rietumos un aptumšo brīvās pasaules pilsoņu pareizos ieskatus par komūnisma patieso seju un gūst simpatijas šai vergu valsts diktātūrai.

Cits jautājums ir attieksmē uz mūsu tuvinieku veltēm (grāmatām, fotouzņēmumiem u.c.), kuŗas saņemam kā sirsnības un mīlestības apliecinājumus. Arī šādus sūtījumus komūnistu partija akceptē kā plūsus savas programmas ietvaros.

(Nobeigums sekos)

Dezinformācijas darbs turpinās

Kad mūsu laikrakstā pagājušā gada pavasarī bez jebkādiem faktiem, tikai pamatojoties uz labāku komūnistu dezinformācijas technikas pazīšanu, nekā to spēj Amerikas kontinenta iedzīvotāju vairākums, ieskaitot pat lielo dienas laikrakstu līdzstrādniekus un dažus „sovjetologus", paregojām, ka viens no Staļina meitas Alilujevas „pārbēgšanas" īstajiem iemesliem ir „tautu tēva un skolotāja" asiņainā tēla nomazgāšana ārzemju komūnistu un līdzskrējēju apmānīšanai sakarā ar boļševiku oktobŗa revolūcijas 50 gadu atceres svinībām pērnajā novembrī, šis paregojums varēja izlikties par apgalvojumu, kas grābts no gaisa.

Pirms kāda laika mūsu paregojumu tomēr apstiprināja laikraksta „The Observer" Pad. savienības lietu speciālists Krukšanks ,kas izteica gluži tādas pašas domas, pamatojoties uz starplaikā brīvajā pasaulē jau publicēto Svetlanas Alilujevas atmiņu grāmatu (Twenty Letters to a Friend"), kuŗa gan neizrādījās par tik laba noieta grāmatu, kā bija cerējuši tās izdevēji, bet tomēr iekļuva t. s. bestselleru sarakstā. Arī pati Alilujeva ieguva tik prāvu summu, ka viņu tagad var pieskaitīt „kapitālistu šķirai"...

Mazāk sekmīgi veicās kādam izdevējam ar brīvajai pasaulei „piespēlētā" Krievijas „troņmantnieka" Aļekseja „atmiņu" sensāciju. Šis apgāds savā laikā oficiāli paziņoja, ka Polijas čekas pulkvedis, kas bija „pārbēdzis" uz Rietumiem, patiesībā esot Krievijas troņmantnieks Aļeksejs, kas, tāpat kā savā laikā viņa māsa Anastasija, it kā neesot noslepkavots, bet paguvis izglābties, kad visus pārējos pēdējā Krievijas cara piederīgos kopā ar pašu caru nošāva vietējie boļševiki, baidoties, ka viņus varētu atbrīvot balto krievu armija, kuŗa bija pietuvojusies cara ģimenes apcietinājuma vietai. Tā kā līdz šim nekas vairs nav dzirdēts par šiem memuāriem, tad jādomā, ka apgāds tomēr pārliecinājies, ka „piespēlētais"čekists nav nekāds troņmantnieks... Bet, varbūt, mēs maldāmies, jo rietumnieku lētticība ir neiedomājama...

Pagājušā gada beigās kāds Anglijas grāmatu apgāds (Collins/Harvill, Londonā) publicēcējis mēneša laikā divus izdevumus, mēnesi vēlāk vēl vienu izdevumu kādas komūnistes, skolotājas un nenoliedzami apdāvinātas rakstītājas Jevgenijas Ginsburgas atmiņas par Staļina laika koncentrācijas nometnēs pavadīto laiku (krievu virsraksts: „Krutoi maršrut", kas angliski tulkots „Into The Whirlwind"). Atmiņas aptveŗ tikai pusi no soda laika. Autore pēc izstumšanas tagad atkal uzņemta komūnistu partijā un mierīgi dzīvo Pad. savienībā, par spīti šīs grāmatas „izsūtīšanai uz ārzemēm", kaut par šādu rīcību citi autori saņēmuši smagus sodus. Vai tas var notikt bez padomju dezinformācijas centrāles ziņas?

Minētajā grāmatā sīki aprakstīti apstākļi dažādās soda nometnēs. Ginsburga arī nekad nav aizmirsusi pasvītrot, ka ir ticīga komūniste u. t. t. Citiem vārdiem, tendence ir tāda paša, kā Solžiņicina grāmatā „Viena diena Ivana Deņisoviča dzīvē", kuŗa arī publicēta Rietumos.

Interesanti piebilst, ka Jevgenija Ginsburga minējusi vārdos arī dažus latviešu „čekistus": Liepu, kas esot bijis partijas biedrs kopš 1913. gada; Vēveri, kas „šņaucis kokainu"; arī dažu ieslodzīto latviešu komūnistu vārdus — Sofiju Mežlauku, latvieti „Mildu", kuŗa noteikti esot bijusi no strādnieku kārtas", bet apvainota un sodīta par „uzdzīvi ar ārzemniekiem dārgos restorānos", kaut autorei viņa likusies vairāk pēc veļas mazgātājas nekā uzdzīvotājas... Tālāk minēta kāda sodītā Milda Krūmiņa, kuŗa 2 gadu laikā saņēmusi tikai vienu vēstuli no sava dēla Jāņa, kas dzīvojis Jaroslavā un rakstījis: „Mīļā māmiņa. Es esmu aizmirsis latviešu alfabētu. Lūdzu man to uzrakstīt, tad es rakstīšu tev latviski, lai pateiktu, cik neciešami te ir bez tevis." Arī citu valstu komūnistēm nav pagājusi garām Staļina garā roka — autore tikusies ar vairākām dažādās darba nometnēs...

Raksturīgi ir grāmatai pievienotie pēcvārdi: „Viss, kas aprakstīts šai grāmatā, ir pagājis, un ar to tikts galā. Es ar tūkstošiem man līdzīgo piedzīvoju partijas divdesmito un divdesmit pirmo kongresu"... „Šajos gados izjutu preturunīgas jūtas ,bet valdošā izjūta bija pārsteigums" ... „Vai tas bija iespējams? Vai tas bija patiešām noticis? Varbūt tā bija pārsteiguma sajūta, kas uzturēja mani pie dzīvības, jo biju ne tikai upuris, bet arī novērotāja" ... „Cik labi, ka biju maldījusies! Ka lielā Ļeņina patiesība ņēmusi virsroku mūsu zemē un partijā. Ka jau tagad ir iespējams pateikt katram to, kas bijis un nekad vairs nebūs." ... „Šī tad nu ir vienkāršas komūnistes chronika par personības kulta laikiem."

Vai skaidrāk maz varētu pateikt šīs grāmatas īstos nolūkus?

A. Kns.

LATVIJA

AMERIKĀ

24. N-RS. SESTDIENA, 1968. GADA 23. MARTS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd. Toronto 4, Ont.; tālr. 531—4533;

Atb. redaktora vietniece — Silvija Ancāne, sasniedzama redakcijā, tālr. 465—

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Norītis 1765 Victoria Park Ave., Apt. 307, Scarborough Ont.; tālr. 759—8076;

Sporta redaktors — Valdis Teteris, 17 Chester Hill Rd., Toronto 6, Ont., tālr. 463—4226.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str.19

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $ 1.50; 3 mēn. $4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $16.00 Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $ 2.10, bet tekstā $ 4.20 — $ 6.40 par 1 collas slejas telpu.

Pēteris Aigars

Viens no nedaudzajiem

KRĀSLAVAS KOLCHOZA JAUNĀ GVARDE DIREKTORA PORTRETS

Pietiekot viena sērkociņa, lai sausā laikā aizdedzinātu mežu. Liekas, tas pats notiek vēsturē, kad tautas izslāpušas pārmaiņu. Ungārijas traģēdija nebija kādas ēras beigas, bet jaunas ēras pirmās dzemdību sāpes. Studentu nemieri Varšavā, Poznaņā un Krakovā, tāpat notikumi Prāgā nav dažu neapmierināto, bet visas tautas nemiera izpausme. Tikai daži nedaudzie arvien ir runājuši daudzo vārdā. Turklāt katra reformācija un revolūcija sākas ar gara neapmierinātību, kuŗa tikai pašā pēdējā attīstības stadijā pārvēršas fiziskā pretestībā. 1968. gads sit plašākus viļņus nekā 1956. gads.

Līdz šim aiz dzelzs aizkara bija runājuši tikai intelektuāļi — studenti, rakstnieki, augstskolu mācības spēki. Tā, piemēram, 90 padomju zinātnieku, kuŗiem ir pasaulē pazīstams vārds un kuŗi visi ir zinātņu akadēmijas locekļi, iesnieguši protestu pret sava kollēgas — matēmatiķa un filozofa Jeseņina—Volpina ievietošanu spaidu kārtā nervu slimnīcā par to, ka viņš piedalījies demonstrācijās Maskavā sakarā ar prāvām pret rakstniekiem Siņavski, Danielu, Ginsburgu u. c. Krāslavas kolchoza direktora vēstulē (skat. rakstu „Idejas nav iznīcināmas ar lodēm — II" mūsu laikraksta 16. marta numurā), kas adresēta Suslovam, paceltas jau tieši politiskas prasības un izteikti draudi, ka režīms nav noturams ar cietumiem, spaidu darbu nometnēm un lodēm, jo idejas nav nošaujamas. Otrs zīmīgs viņa konstatējums ir, ka bīstami vērsties pret jaunatnes prasībām valstī, kuŗas iedzīvotāju vairākums ir zem 30 gadiem.

Pastāvēja aizdomas, vai šāds cilvēks vispār dzīvo Krāslavas rajonā, kas parakstījis vēstuli Suslovam. Padomju laikraksts „Komsomoļskaja Pravda" mums tomēr palīdzējis sadzīt pēdas šim kolchoza direktoram. 1964. gadā šis komjaunatnes laikraksts pirmajā lappusē ievietojis īsu Ivana Jakimoviča (Jachimoviča?) biografiju un arī izvilkumus no viņa dienas grāmatas. Iemesls, kādēļ tas darīts, ir Jakimoviča panākumi. Viņš atpalikušo kolchozu Jaunā Gvarde dažos gados padarījis par „miljonāru".

Jakimovičs 1956. gadā beidzis Latvijas universitātes filoloģijas fakultāti un aizgājis darbā uz Krāslavas rajona Sivergales skolu. Vēlāk viņu iecēla par augstāko skolu inspektoru. Viņa sieva beidza augstskolu 1960. gadā un arī sāka strādāt Krāslavas rajonā par skolotāju. Tai pašā gadā Jakimoviču uzņēma par kandidātu partijā, piedāvājot pārņemt atpalikušā kolchoza vadību. Jakimovičs paklausīja partijas mājieniem, vadīja kolchozu un neklātienē sāka studēt lauksaimniecību Jelgavas akadēmijā. 1964. gadā viņam jau bija divas meitas, laulība saskanīga, pats pārliecināts komūnists.

„Komsomoļskaja Pravda" līdzstrādnieks apraksta Jakimoviču: „Viņš valkā brūnas kovboju bikses, melnu vējtvērēja jaku un bereti. Daudziem rajonā liekas dīvaini, ka kolchoza direktors audzina bārdu, bet kolchozniekiem Jakimovičs ir godīgs, taisnīgs un labsirdīgs direktors, kuŗam nav personīgo, tikai kopīgas intereses un labums."

Par darba apstākļiem kolchozā Jakimovičs izteicies: „Latgales kolchozus nevar salīdzināt ar kolchoziem citur mūsu republikā.. Zeme nav auglīga. Labu ražu var dabūt, tikai ieguldot trīsreiz tik daudz pūļu un kapitāla, kā dara citos rajonos. Tādēļ mūsu ražotie produkti iznāk dārgāki nekā citiem, bet stacija ir tālu, ceļi nolaisti."

Vaļas brīžos Jakimovičs lasa Turgēņevu (rietumnieciskākais no visiem krievu klasiķiem), kas viņam sevišķi tuvs, Puškinu un Čechovu. Padomju rakstnieki un to grāmatas nedod to, pēc kā viņš tiecoties. Protams, kolchoza direktors ir pārliecināts komūnists.Viņš citē dzejnieku Hikmetu: „Tikai komūnists var būt laimīgs." Un viņš saka: „Es gribu būt laimīgs!"

Jakimovičs atzīstas: „Mums ar sievu nav jāiztirzā kā dzīvot, kā sadalīt mājas pienākumus. Gadiem ejot un ģimenei pieaugot, mēs viens otram vēl vairāk pieķeramies. Mēs nestrīdamies par to, kā pavadīt brīvo laiku. Dzīvojam visā pasaulē un sniedzam viens otram visu pasauli." Par materiālo ieinteresētību Jakimovičs domā, ka tā devusi cilvēcei dažu labu talantu, bet morāliskie stimuli (kad valdīs komūnisms) nobīdīs pie malas materiālos. Komūnisms Jakimoviča uztverē ir augstākā kvalitāte, sākot ar cilvēku un beidzot ar bērnu zīdāmo knupīti.

Kādu laiku viņam nācās pavadīt slimnīcā, jo bija radusies kuņģa brūce. Palaikam viņam iznāca rīvēšanās ar rajona birokratiem. Reiz nonāca pat tik tālu, ka viņam draudēja atlaišana par kādas pavēles neizpildīšanu, kuŗa, saimnieciski izvērtējot, bijusi aplama. Beigās viss tomēr izlīdzinājās ar rājienu. Rajonā esot daudz divkošu un burta kalpu, — Jakimovičs atzīstas dienas grāmatā. No ārzemju rakstniekiem viņa mīlulis esot francūzis Sēneksiperi. Filmas viņu nesajūsmina, jo tās rādot tikai iekšēji satrunējušos cilvēkus. Vai patiešām morāliski stabilie un ģimenei uzticīgie cilvēki nederot filmu varoņiem?

Tāds bija kolchoza direktors 1964. gadā. Viņa neapmierinātības iedīgļi jau salasāmi starp dienas grāmatas rindām. Viņš tomēr vēl nebija tiktāl nobriedis, lai runātu tik pārliecinoši kā vēstulē, kuŗa šāgada 22. janvārī adresēta komūnistu partijas centrālkomitejai un Suslovam. Kā vēstule nokļuvusi Budapeštā un pēc tam Rietumos, to varam tikai minēt. Ir tomēr skaidrs, ka Jakimovičs neslēpj savus uzskatus, bet vēlas, lai tos zinātu visa centrālkomiteja un vilktu attiecīgas konsekvences.

Lai še sniegts pilnīgs vēstules tulkojums no krievu valodas. Angļu presē publicētie ir samērā neprecīzi un neizteic īsti kolchoza direktora uzskatus.

— „Padomju savienības kompartijas centrālajai komitejai, biedram Suslovam. No Ivana Antona dēla Jakimoviča, partijas biedra un kolchoza Jaunā Gvarde priekšsēdētāja Krāslavas rajonā, Latvijas padomju sociālistiskajā republikā.

(Nobeigums nāk. numurā).

REIŅA BIRZGAĻA PAREGOJUMI 1968. GADĀ (15)

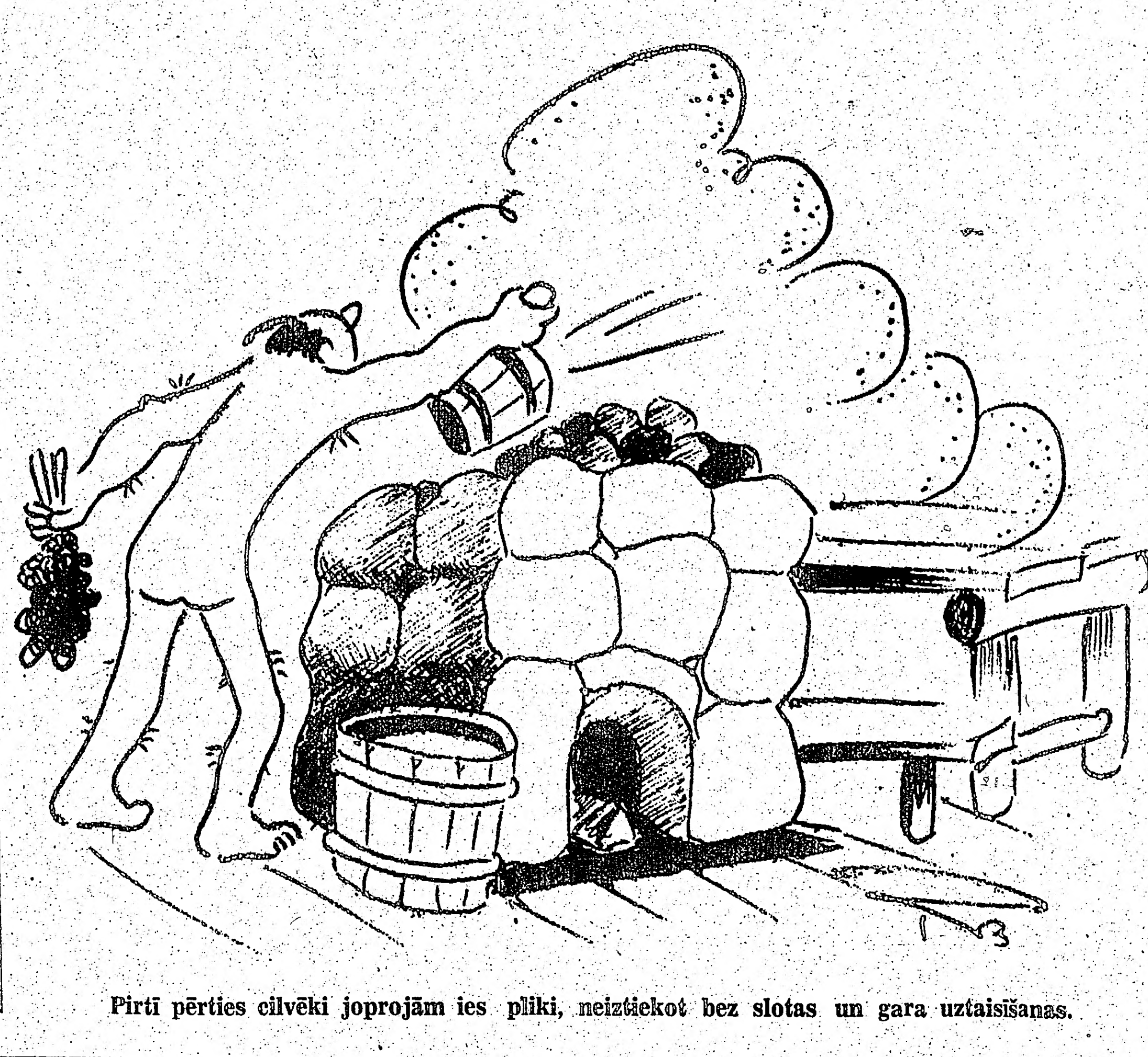

Pirtī pērties cilvēki joprojām ies pliki, neiztiekot bez slotas un gara uztaisīšanas.

LAIKRAKSTA
„LATVIJA AMERIKĀ"
atsevišķi numuri
dabūjami Toronto
latviešu veikalos

HUGO VĪTOLS

ATMODINĀTĀS ATBALSIS

LATVJU MĀKSLA PASAULES FORUMĀ

(1. turpinājums)

Lielais vācu dzejnieks un ievērojamais žurnālists Heinrichs Heine, kuŗš Parīzē nodzīvoja 25 gadus, bija pārliecināts, ka tikai franču pavāri būtu cienīgi pagatavot mielastu pasaules tautu izlīguma un brālības svētkiem. Viņš arī teicās zinām, ka allaž, kad Dieviņam kļūstot garlaicīgi, Viņš atveŗot debeslogu un noraugoties Parīzes bulvāŗos...

TILERIJU DĀRZS UN LUVRA PILS

Tileriju dārza vietā kādreiz stāvēja monumentāla valdnieku pils, ko 1561. gadā Šarla IX laikā, sāka celt, bet pabeidza II. ķeizaristes laikā. Pirms tam še bija stāvējusi dakstiņu rūpnīca, no kurienes vārds Tuileries.

Lielās revolūcijas laikā šurp pārvietoja republikas valdību, Napoleons I to pārvērta par valdnieku rezidenci, 1871. gadā kommūnāri to daļēji nodedzināja. Vēlāk gruvešus un atlikušās ēkas daļas novāca un kādreizējās pils vietā iekārtoja skaistu dārzu, kuŗa kreisajā iejomā tagad atrodas Žēdepōma paviljons.

Aiz Tileriju dārza vēršas Karusela laukums, kuŗā puķu krāšņums un spilgtums aizstāj spilgtos ķēniņa jātniekus, kas te senāk veseliem eskadroniem, katri savas krāsas tērpos, stalti un izmanīgi demonstrēja savu dresēšanas māku (carrousel).

Karusela arka laukuma vidū darināta pēc Septima Severa vārtu parauga Romā: uz t[illegible] redzami bronzas zirgi, kas atgādina tos, kas redzēti Venecijas Svētā Marka bazilikas virsotnē. Kādreiz bija citādi. Jaunais Napoleons pēc uzvarām Italijā bija Svētā Marka zirgus licis pārcelt uz Karusela arku Parīzē, lai parīziešiem atgādinātu Austerlicu, Ulmu un Tilziti, bet monarchu koalicijas sakautajai Francijai nācās zirgus atdot Venecijai, kas tos savā laikā, IV Krusta karā, bija piesavinājusies, palīdzot krustnešiem izlaupīt Konstantinopoli, kur zirgi bija stāvējuši slavenajā Konstantinopoles hipodromā, kas tos savukārt bija ieguvis no kāda Korintes tempļa. Cik klusa, tomēr cik dzīva ir redzamā un neredzamā vēsture!

Aiz Karusela laukuma nāk Parīzes un visas Francijas lielākais dārgums — Luvra pils, kas kā milzīgs pakavs pēc milzu pegazu gaisa kaujas palikusi gulam Sēnas labajā krastā, ieslēdzot arī Karusela laukumu. Pakavs ir pus jūdzes gaŗš, ceturtdaļjūdzes plats.

Luvrs — 17 ķēniņu 666 gadus celta, ir lielākā pils zemes virsū un tagad arī lielākā un pasakainākā mākslas darbu krātuve pasaulē. Pils pamatakmens likts gadu pēc Rīgas dibināšanas, un tā pašreizējā izskatā pabeigta 1868. gadā, celtniecībā tik aktīvajā II imperijas laikā.

Pirmais Francijas ķēniņš, kas tajā ievācās, bija bruņnieciskais Fransuā I, lielais mākslas mecenāts, kuŗš savā paspārnē aicināja ir Leonardo da Vinči, ir Andrea del Sarto, ir klaidonīgo, ģeniālo Benvenuto Čellīni.

Arnolds Toinbijs savas „Vēstures studiju" desmit sējumos, kas aptveŗ sešus gadu tūkstošus, domājas esam atklājis divdesmit vienu civīlizācijas loku; mēs bezmaz varam būt pārliecināti, ka ikviens no tiem kādā veidā pārstāvēts šai milzu mākslas krātuvē. Tautas nākušas un gājušas, kļuvušas nācijas, atkal pazudušas, un katra no tām atstājusi kādu mūžības liecību, nemirstīgu mākslas darbu, kuŗu varam te apbrīnot, sākot ar tiem, kas radušies V gadu tūkstotī pirms Kristus.

Te ir mākslas darbi no senās Sumerijas un Babilonijas, Asirijas, Ēģiptes un Ķīnas. Te pārstāvēti senie grieķi, italieši un franči, spāņi un flāmi, angļi un vācieši. Cilvēce un māksla.

Jā, kā tas sācies? Vai kāda līdz domu kristallam izmocīta chaotiska jūtu vērsma, ilgojoties pastāvības, varbūt līdzjūtības burvestības un veidošanas prieka, pavēlējusi rokai apkalt bezveida, mēmu, inertu akmens graustu, līdz radies pirmais mākslas darbs?* Kad? Pirms zinātnes, pirms vēstures, pirms rakstu burta, pirmā uzzīmētā trīsstūŗa, pirmā apļa, pirmā rata.

Māksla bijusi jau visprimitīvākajā alu cilvēka mītnē.. Un Luvrā skatāma tās attīstības dīvaini nevienmērīgā, saraustītā gaita. Cilvēks radījis mākslu, un māksla palīdzējusi cilvēkam dzīvot mazliet cilvēcīgāku, mazliet jūtīgāku, dzirkstīgāku, rasmīgāku dzīvi, mācījusi pasmaidīt caur asarām.

Māksla stāv cienīgi blakus reliģijai un filozofijai, bet tā nekad nav veicinājusi postīgo fanātismu, nekad nav aklinājusi, nekad nav tiekusies iznīcināt ne naidā, ne mīlestībā. Māksla ir ne tikai cilvēciska, māksla ir — un tā ir viņas cēlākā īpašība — allaž cilvēcīga. Necilvēcīgi izpaudumi nav māksla.

Cik labi, ka pasaules lielākā un dižākā pils kļuvusi par mājokli viscilvēcīgākajai un likumīgākajai cilvēces majestātei — Mākslai, kas, visu tautu mākslinieku radīta, kalpo tautu tautām, daiļojot individa gaumi, izsmalcinot individa jūtību un dzīves prieku, vēršot viņa ikdienu svētkos. Rēnais, taisnais un tomēr nepielūdzamais patiesības tiesas kungs— Laiks — te nav atļāvis iekļūt vai palikt nevienam diletantiskam izpaudumam, lai cik iecildītam vai tiepulīgam.

Le temps découvre la verité — laiks atklāj patiesību. Laika gaitā gana pārbaudīts, un sijāts, un vētīts, un šais sienās atstāti tikai cilvēces īstās mākslas smagie zelta graudi, kuŗos dzīvīgums nemirst nekad.

Vai mūs te nepārsteidz tūkstošiem gadu vecie māla šķīvji ar ugunskrustu un vārpu gleznojumiem no tiem laikiem, kad Tigras un Eifratas krastos ziedēja Bībelē pieminētā paradīze? Un cik dīvaini iedomāties, ka laika ziņā tik tālie, bet garā tuvie, mums radniecīgie anonimie mākslinieki savos „latviskajos rakstos'' bija tikuši tālāk par mums, jo prata sparīgi un smalki attēlot ne vien ģeometriskos rakstus, bet arī stilizētas stirnas slaidā, līdīgā lēcienā, zivis un sievietes ar atraisītiem, ugunskrusta vērpatās plīvīgiem matiem, izteicot savā apbrīnojamā stilizācijā noslēpumaino enerģiju, kas rada saulgriežus un dzīvību un cilvēka lēmumu nepalikt pasīvam vērotājam, bet uzspiest dzīvei savu daiļrades zīmogu. Ar devīzi: „ir vērts!" Kāds paradokss, ka latvju tautas mākslinieks pat apgaismes laikmetā nebija ticis līdz tai perfekcijai, ko rāda Samarras podnieks, kuŗš dzīvojis Tigras krastos piecus gadu tūkstošus pirms viņa. Atbilde: Samarras podnieks strādājis savā neatkarīgajā zemē, latvju podnieks — svešu kungu dzimtniecībā.

Luvrs apmeklētāju spiež ne tikai skatīties, bet arī redzēt ciļņos un statujās granītā un kaļķakmenī, marmorā un bronzā sagūstīto silto dzīves dvašu. Netveŗamais Laiks pats te satverts skaistos formas cietumos. Lūk, mariešu vagariskais Pārvaldnieks, lūk, četri ar pus gadu tūkstošus vecais tupošais ēģiptiešu Rakstvedis, kuŗš sasprindzināts vēro sava kunga lūpas un ... domu, lūk, grāciozā un reizē majestātiskā ķēniņiene Karomama tērpā, kas to apskauj kā dzīvs ūdens Paras Apollons ar savu noslēpumaino „archaisko'' smaidu, Mēlas Afrodīte, kas aplam nosaukta par Veneru, kaut viņa ne pēc atrašanas, ne darinātāja, ne gara nav romiete, bet gan tīra grieķiete, pusdieviete, pussieviete; Mikelāndželo Vergs, kuŗš mostas rītam un tiecas pārvarēt miegu vai nu parastajai verga dienai, vai cīņai, brīvībai vai nāvei; un Samotrakas spārnotā Uzvara, kuŗas izvērstos spārnos it kā dzird vēja šalkas un Salaminas jūŗas kaujas uzvaras kliedzienus, kas spalgā patosā draud pāršķelt cīnītāja krūtis, jo sakāve un nāve bija tik tuvu, tikai „kairos'' — īstais lēmums īstajā vietā, un brīvības un tēvijas mīlestība, un drosme deva izšķīrēju uzvaru, kas noteica cilvēces likteņus un kultūru uz gadu tūkstošiem. Bez grieķu uzvaras Salaminā nebūtu ne Sofokla, ne Euripida, ne Praksitela, ne Sokrata — ne renesanses, ne Luvra.

(Turpinājums sekos)

---

*)Atcerēsimies 15.000 gadu veco „Villendorfas Veneru", akmenī cirsto neveiklo sievietes atveidu.

Kārlis Upatnieks

Dzivite,

JĀŅA KLIDZĒJA STĀSTI UN NOVEL

(Nobeigums)

Bez smagajām Benitas pārdomām, kas kā „svina cepure" spiež galvu, te atkal spilgti parādās amerikāņu jauniešu raksturīgā stāja, kuŗu pieņēmis arī Robis, ar savstarpēju „socioloģizēšanos" un „patīkamas šausmināšanās" meklēšanu, mīlestību saprotot tikai kā sastāvošu „no vairākiem sakārtotiem, bet visvairāk no nejaušiem un lēkājošiem chaotiskiem tavas pašas bioķīmijas procesiem", kā Robis atgādina māsai (106.). Taču, kad pārpratums noskaidrojies un Benitas vaigs kļuvis gaišāks, arī viņš savā filozofijā pavērsies uz gaišāku pusi un sāk domāt, ka ne visas izjūtas ir „tikai bioķīmijas un chaosa pareizinājums" un ka jauniešu attieksmēm ir kāds cits vārds, stiprāks par ķīmiju". Autors neliek Benitai šo vārdu skaļi pateikt, bet jūtam, ka tam jānāk no gara pasaules.

Dzīvnieciskās kaisles aktivitāte un tās attiecības ar gara dotībām sevišķi skaidri izceltas stāstā „Dida". Še tēlota kāda latviešu jauniešu, studentu un studenšu, pulciņa gaisotne, kas uz laiku savdabīgi saviļņojas, kad tur ierodas psīcholoģijas studente Dida. Viņas vecuma meitenes pulciņa jaunie vīrieši sauc vienkārši par meitenēm. — „Ne tā ar Didu. Pretojies, vai ne, par Didu katram bija jādomā kā par sievieti", un „kas tie būtu par augstiem svētkiem ar tevi" (128.). Autors par viņu saka: „Būtība viņa nekad nedarīja neko neparastu. Viņa atstāja iespaidu ar to, ka viņa vienkārši — bija". Vislabākais Didas raksturojums, kas skan gandrīz kā simbols visam mūsu laikmetam, ir tas, ko viņa pati par sevi atzīst: „Jums nevajadzētu brīnīties. Vai tad jūs paši sevī to nejūtat? Es esmu šo gadu nemiera, trokšņa, melīgo vārdu, baiļu un varbūt arī dažu sapņu skaistuma, gaismas izsalkuma un neskaidru ilgu maisījums ar ļoti parasto cilvēku ķīmiju. Un rezultātā: Esmu pastāvīgs konflikts, kas nespēj pats sevi atrisināt, bet turpina, kā bijis: sāp un smejas" (126.). Šim raksturojumam pilnīgs pretstats ir fizikas doktorands un visa pulciņa autoritāte Nikodēms Skals. Viņš dzīvo ar kādu gaišu līdzsvaru un dvēseles mieru. Viņam nav jālieto „melīgi vārdi", jo viņa izjūtas un domas būtībā ir tikpat

KĻŪDAS LABOJUMS

Angelikas Gailītes rakstā par Aspaziju mūsu laikraksta 16. marta numurā ieviesusies iespiedumkļūda: viņas pirmā luga, kuŗu godalgoja Rīgas latviešu biedrības sacensībā, nesaucās „Atriebējs", bet gan „Atriebēja".

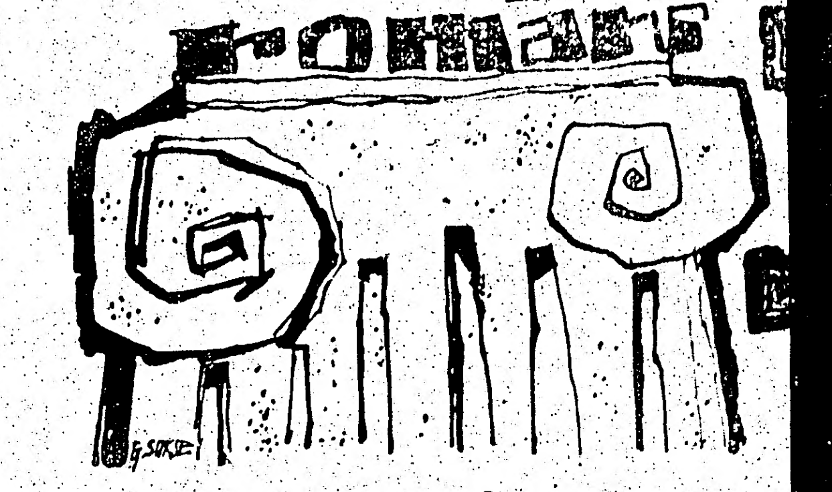

(105. turpinājums)

TVIJA
MERIKA
ENA, 1968. GADA 23. MARTS
EDAKCIJA TORONTO
Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston
ālr. 531—4533;
Silvija Ancāne, sasniedzama redak-
ūdolfs Norītis 1765 Victoria Park
ugh Ont.; tālr. 759—8076;
is Teteris, 17 Chester Hill Rd.,
463—4226.
KCIJA EIROPĀ:
4 Münster/Westf., Von Einem Str.19
skriptus pēc vajadzības īsināt. Ne-
uzglabā, bet uz vēlēšanos sūta at-
narka (Kanadā) vai starptautiskais
s). Ar autora vārdu vai iniciāļiem
iktās domas ir rakstītāja personīgs
mā atbilst arī redakcijas viedoklim.
V un Kanadā — par mēnesi $ 1.50;
mēn. $ 4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu
.00 Atsevišķa numura cena 20 centu.
ludinājumu daļā $ 2.10, bet tekstā
0 — $ 6.40 par 1 collas slejas telpu.

trunējušos cilvēkus. Vai patiešām morāliski stabilie un ģimenei uzticīgie cilvēki nederot filmu varoņiem?

Tāds bija kolchoza direktors 1964. gadā. Viņa neapmierinātības iedīgļi jau salasāmi starp dienas grāmatas rindām. Viņš tomēr vēl nebija tiktāl nobriedis, lai runātu tik pārliecinoši kā vēstulē, kuŗa šāgada 22. janvārī adresēta komūnistu partijas centrālkomitejai un Suslovam. Kā vēstule nokļuvusi Budapeštā un pēc tam Rietumos, to varam tikai minēt. Ir tomēr skaidrs, ka Jakimovičs neslēpj savus uzskatus, bet vēlas, lai tos zinātu visa centrālkomiteja un vilktu attiecīgas konsekvences.

Lai še sniegts pilnīgs vēstules tulkojums no krievu valodas. Angļu presē publicētie ir samērā neprecīzi un neizteic īsti kolchoza direktora uzskatus.

— „Padomju savienības kompartijas centrālajai komitejai, biedram Suslovam. No Ivana Antona dēla Jakimoviča, partijas biedra un kolchoza Jaunā Gvarde priekšsēdētāja Krāslavas rajonā, Latvijas padomju sociālistiskajā republikā.

(Nobeigums nāk. numurā).

LAIKRAKSTA
„LATVIJA AMERIKĀ"
atsevišķi numuri
dabūjami Toronto
latviešu veikalos

nētā paradīze? Un cik dīvaini iedo-
ziņā tik tālie, bet garā tuvie, mums
mie mākslinieki savos „latviskajos
uši tālāk par mums, jo prata sparīgi
t ne vien ģeometriskos rakstus, bet
nas slaidā, līdīgā lēcienā, zivis un
isītiem, ugunskrusta vērpatās plīvi-
eicot savā apbrīnojamā stilizācijā
rģiju, kas rada saulgriežus un dzī-
ēmumu nepalikt pasīvam vērotājam,
i savu daiļrades zīmogu. Ar devīzi:
paradokss, ka latvju tautas mākslī-
ies laikmetā nebija ticis līdz tai per-
Samarras podnieks, kurš dzīvojis
ecus gadu tūkstošus pirms viņa. At-
podnieks strādājis savā neatkarīga-
dnieks — svešu kungu dzimtniecībā.
klētāju spiež ne tikai skatīties, bet
un statujās granītā un kaļķakmenī,
zā sagūstīto silto dzīves dvašu. Ne-
ats te satverts skaistos formas cietu-
vagariskais Pārvaldnieks, lūk, čet-
tūkstošus vecais tupošais ēģiptiešu
saspriņdzināts vēro savā kunga lū-
lūk, grācīozā un reizē majestātiskā
nma tērpā, kas to apskauj kā dzīvs
lons ar savu noslēpumaino „archais-
s Afrodīte, kas aplam nosaukta par
ne pēc atrašanās, ne darinātāja, ne
, bet gan tīra grieķiete, pusdieviete,
ıandželo Vergs, kuŗš mostas rītam
t miegu vai nu parastajai verga die-
ībai vai nāvei; un Samotrakas spār-
as izvērstos spārnos it kā dzird vēja
nas jūras kaujas uzvaras kliedzienus,
ā draud pāršķelt cīnītāja krūtis, jo
ija tik tuvu, tikai „kairos" — īstais
ā, un brīvības un tēvijas mīlestība,
zšķīrēju uzvaru, kas noteica cilvē-
ltūru uz gadu tūkstošiem. Bez grie-
ninā nebūtu ne Sofokla, ne Euripi-
, ne Sokrata — ne renesanses, ne

(Turpinājums sekos)

Kārlis Upatnieks

Dzīvīte, dzīvīte...

JĀŅA KLĪDZĒJA STĀSTI UN NOVELES, TILTA APGĀDS, 1967. GADA

(Nooeigums)

Bez smagajām Benitas pārdomām, kas kā „svina cepure" spiež galvu, te atkal spilgti parādās amerikāņu jauniešu raksturīgā stāja, kuŗu pieņēmis arī Robis, ar savstarpēju „socioloģizēšanos" un „patīkamas šausmināšanās" meklēšanu, mīlestību saprotot tikai kā sastāvošu „no vairākiem sakārtotiem, bet visvairāk no nejaušiem un lēkājošiem chaotiskiem tavas pašas bioķīmijas procesiem", kā Robis atgādina māsai (106.). Taču, kad pārpratums noskaidrojies un Benitas vaigs kļuvis gaišāks, arī viņš savā filozofijā pavērsies uz gaišāku pusi un sāk domāt, ka ne visas izjūtas ir „tikai bioķīmijas un chaosa pareizinājums" un ka jauniešu attieksmēm ir kāds cits vārds, stiprāks par ķīmiju". Autors neliek Benitai šo vārdu skaļi pateikt, bet jūtam, ka tam jānāk no gara pasaules.

Dzīvnieciskās kaisles aktīvitāte un tās attiecības ar gara dotībām sevišķi skaidri izceltas stāstā „Dida". Še tēlota kāda latviešu jauniešu, studentu un studenšu, pulciņa gaisotne, kas uz laiku savdabīgi saviļņojas, kad tur ierodas psīcholoģijas studente Dida. Viņas vecuma meitenes pulciņa jaunie vīrieši sauc vienkārši par meitenēm. — „Ne tā ar Didu. Pretojies, vai ne, par Didu katram bija jādomā kā par sievieti", un „kas tie būtu par augstiem svētkiem ar tevi" (128.). Autors par viņu saka: „Būtība viņa nekad nedarīja neko neparastu. Viņa atstāja iespaidu ar to, ka viņa vienkārši — bija". Vislabākais Didas raksturojums, kas skan gandrīz kā simbols visam mūsu laikmetam, ir tas, ko viņa pati par sevi atzīst: „Jums nevajadzētu brīnīties. Vai tad jūs paši sevī to nejūtat? Es esmu šo gadu nemiera, trokšņa, melīgo vārdu, baiļu un varbūt arī dažu sapņu skaistuma, gaismas izsalkuma un neskaidru ilgu maisījums ar ļoti parasto cilvēku ķīmiju. Un rezultātā: Esmu pastāvīgs konflikts, kas nespēj pats sevi atrisināt, bet turpina, kā bijis: sāp un smejas" (126.). Šim raksturojumam pilnīgs pretstats ir fizikas doktorands un visa pulciņa autoritāte Nikodēms Skals. Viņš dzīvo ar kādu gaišu līdzsvaru un dvēseles mieru. Viņam nav jālieto „melīgi vārdi", jo viņa izjūtas un domas būtībā ir tikpat īstas un patiesas kā Dinas konflikti. Autors nestāsta, kā viņš to panācis, vai tas paša nopelns vai palīdzīga cilvēka darbs vai apstākļu labvēlība, bet vienu varam noteikti konstatēt: gara dominanci pār dabas dotību nolikumiem. To nojautusi arī Dida, teikdama: „Nik, tevī ir kaut kas vairāk nekā citos", tikai šis „vairāk" nekad viņas apziņā neveidojas tik skaidri, lai to izprastu. Šo izpratni viņa nemaz arī nemeklē, neilgojas pēc tās, jo, kā tas no tēlojuma redzams, balstoties Freuda teorijās, viņas negrozāmā pārliecība ir tā, ka „nav pierādījumu, ka mūsu eksistence nebūtu automatiska, ka mūsu humānitātes nebūtu potētas vēlmes mūsu instinktu apsegšanai un ka savu mūžu mēs nepavadītu kā atbrīvošanu gaidīdami vergi savu izbadējušos jūtu, savu vēlmju slazdā" (131.). Tādā domāšanā nav grūti saskatīt domu lēcienu, neapzinoties, kādu svarīgu patiesību pateikusi un ka apliecinājusi tieši to, ko censas noliegt. Tā jau tas īstenībā ir, vai vismaz vajadzētu būt — dzīvot ar „potētām" vēlmēm un emocijām, jo tas ir vienīgais mūsu eksistences attaisnojums un jēga. Bez „potēšanas" nebūtu arī kultūras, jo potēts koks nav vairs meženis, kaut arī ķīmisko procesu struktūra palikusi tā pati, tikai pievienojies Nikodēma „vairāk". Tā ir arī atbrīvošanās no izbadējušos jūtu verdzības un vēlmju slazda. Ja tas viss līdz Didas skaidrai apziņai nav nokļuvis, tad tikai tādēļ, ka viņa pārāk cieši pielipusi pie dvēseles „trīs stāvu" strukteorijām, un pielipusi tāpēc, ka mežeņu patikām atļāvusi augt tikpat kā brīvā vaļā, atstājot tās „nepotētas" vai puspotētas, aizklājot tikai ar sabiedriskās pieklājības plīvuru.

Trešajā no šiem stāstiem autors risina to pašu tematu, tikai ar citām personām, citādās situācijās un variācijā. Zīmīgi, ka arī te ir kāds Nikodēms, gara radinieks pirmajam. Jāpiebilst, ka par spīti pastāvīgai atšķirībai no Freuda un citu psīchoanalitiķu teorijām, autors tomēr turas pie dvēseles „trīs stāvu" struktūras. Domāju, ka rastos vairāk skaidrības konfliktu šķetināšanā, ja otru un trešo „stāvu" uzskatītu par nedalāmu vienību, jo abu šo „stāvu" procesi īstenībā norisinās tikai vienā — apziņas līmenī. Tas, ko Freuds sauca par „Ueber Ich" (Super Ego), īstenībā sevī neietveŗ nekā cita kā dievišķo garu, kas mājo tikpat labi apziņā kā aizapziņā. Tāpēc svarīgas ir tikai divas aktīvās dotības — dabas un gara.

Šos pašus tematus, tikai citā skatījumā, autors risina tēlojumā „Šīs balsis Berklejā", kuŗā interesantā izgaismojumā parādīts jauno maģistru atvadbrīdis no skolas, kuŗā viņi divi gadu laikā ieguvuši zināšanas un vingrinājušies praktiskā darbā — „būt par ūdenslīdējiem individu un sabiedrības saviļņotajos emociju dziļumos, kur reizēm nav ne gaismas, ne virziena, ne satura, bet ir tikai bezmērķīgs, uzbrucīgs, stenošs, paranoīds jūklis", kuŗā nu viņiem vajadzēs būt par „gaismas un komūnikācijas kābeļu un līniju samontētājiem" (234.). Par visu šo tēlojumā izteiktas daudzas vērtīgas domas un dažādi uzskati, kuŗu interpretēšanai recenzijā tomēr nav vietas. Tikai piebildīsim, ka šīs problēmas ar visgaišākām acīm skata prof. Dr. Vanflīts, holandietis, kas daudz ko mācījies saprast pats no saviem pārdzīvojumiem nacionālsociālistu koncentrācijas nometnē. Nozīmīgs ir arī dekāna Vernīna atgādinājums ņemt palīgā reliģijas, folkloras un dzejas vērtības.

Cilvēka dvēseles sarežģījumus autors vēl rāda divi īsākos stāstos „Virve" un „Lusila", bet grāmatas visgaŗākajā stāstā „Koka kāja un koka galva" ar smeldzīgu ironiju tēlo divu māsu mīlestību, kas izzūst dzīves sitienos un trimdas apstākļos, bet invalidu Aleksi izauklē par rakstnieku Tāli Zemzemu, kuŗu, viņa aso vārdu dēļ, „labākā" latviešu sabiedrība sauc par Koka kāju. Šī stāsta vidusdaļa ar virsrakstu „Līgava' bija lasāma 1949. g. periodikā; tagad autors to atkārto, piekomponēdams tagadējās trimdas sākumu un beigas.

Bez šiem sīkāk iztirzātajiem stāstiem, ar smagajām dvēseles sarežģījumu problēmām, grāmatā lasām arī gaišākus un cerīgākus darbus, kuŗos parādās kā personu, tā pašas dzīves garīgo spēku prioritāte. Tādi ir „Prezidenta gājiens", „Gaišie", „Toreiz Rēzeknē' un „Brāļuks'. Pēdējais veltīts nelaiķa dziedoņa Antona Ķivlenieka piemiņai, bet ar iepriekšējo tēlojumu ir izveidojies skaists piemineklis Rēzeknes komercskolai, kuŗu autors absolvējis 1933. gadā, un tās direktoram Aleksandram Sylovam, — gaišai, spēcīgai un vispusīgai personībai.

Kopvērtējumā jāsaka, ka grāmatas „Dzīvīte, dzīvīte" stāstos autors parādās reizē kā moderns, tā arī kā vecā rauga rakstnieks. Moderns viņš ir kā mūsu laika sāpīgāko problēmu izgaismotājs un cīnītājs par cerīgāku nākotni, bet izteiksmē un stilā autors paturējis vecās un skaidrās mākslas tradicijas.

Grāmatas idejiskajam kodolam raksturīgu vāku zīmējis Ed. Dzenis.

KĻŪDAS LABOJUMS

Angelikas Gailītes rakstā par Aspaziju mūsu laikraksta 16. marta numurā ieviesusies iespiedumkļūda: viņas pirmā luga, kuŗu godalgoja Rīgas latviešu biedrības sacensībā, nesaucās „Atriebējs", bet gan „Atriebēja".

Teātŗa dienām pieteiktas lugas

Ziemeļamerikas latviešu 2. teātŗa dienās Čikagā, kuŗas latviešu dienu ietvaros notiks šāgada maijā, piedalīsies 4 ansambļi. DV teātris Kanadā (Toronto), kas 1. teātŗa dienās izpelnījās Adolfa Alunāna ceļojošo piemiņas balvu, izrādīs lietuviešu autora Algirda Landsberģa lugu „Pieci stabi tirgus laukumā", Čikagas latviešu biedrības teātŗa kopa sniegs Somerseta Moma darbu „Svētā liesma", DV apvienības Minesotā teātŗa kopa rādīs Mārtiņa Zīverta lugu „Nauda", bet Sanfrancisko Mazais teātris piedalīsies ar diviem viencēlieniem — Mārtiņa Zīverta „Tvans" un Spodra Klauverta „Etīde".

Tā kā visas atsevišķo ansambļu sniegtās izrādes vērtēs īpaša žūrijas komisija, lai izšķirtu otru Adolfa Alunāna ceļojošās balvas ieguvēju, mūsu laikraksts vienojies ar teātŗa dienu rīcības komiteju iepriekš lugu novērtējumus nepublicēt, lai recenzentu izteiktās domas kaut netieši neiespaidotu žūrijas komisijas lēmumu. Gandrīz visi teātŗa dienām paredzēto lugu pirmizrādes notiks jau agrāk pašu mājās. Tā, piemēram, DV apvienības Minesotā teātŗa kopa Zīverta „Naudu" izrādīja jau 2. martā, bet iestudējuma novērtējums pagaidām paliks nepublicēts. Mūsu laikraksta recenzenti visas lugas vērtēs tikai Ziemeļamerikas latviešu teātŗa dienās Čikagā, tādēļ lūdzam iepriekšēju pirmizrāžu apskatus mūsu redakcijai neiesūtīt, jo tie paliks neievērotі. **LA redakcija**

Pēteris Aigars

PIE GULBJU EZERA

Draudzīgos putnus es raugos —
Līmenis laistās tik glums.
Ezerā vienīgi šmaugās
Papeles atspīdums.

Līmenis neliekas zinis,
Nemin — vai gulbji to skars,
Kuŗus pār galotnēm dzinis
Dīkdieņu draiskulīgs bars.

Pīles, peld pelēkās pīles,
Dūņās gar krastmalu nirst,
Purpura gaisma kad dzīlēs
Kopā ar atēnām mirst.

Kur lai šīs pīles es lieku?
Neapjaušams to skaits.
Atdodiet man manu prieku,
Gulbjus, kad dienai zūd smaids.

Meklēt? Bez ceļa kā iesi?
Zvirgzdi zem kājām un pliens.
Gulbji sen kļuvuši viesi,
Durvis kam never neviens.

Aspazijas nedēļa Bostonā

VĒRTĪGS REFERATS, „VAIDELOTES" IZRĀDE UN ASPAZIJAS PIEMIŅAS IZSTĀDE

Tie, kas 9. martā vēlā vakara stundā atgriezās no Bostonas latviešu studentu biedrības rīkota Aspazijas dzimšanas 100 gadu atceres sarīkojuma, droši var sacīt, ka kļuvuši garīgi bagātāki. Kā bites viņi bija aplipuši ar mēdainiem ziediem, ar Aspazijas iemīļoto krāsu un garu. Daudzajos gados, kopš Aspazija mirusi, izaugušas daudzas jaunas dzejnieces, un, sekojot viņu lirikai, esam gandrīz vai piemirsuši Aspaziju, bijām it kā aizmirsuši, cik varena un majestātiska vēl šobrīd Aspazija ir mūsu literātūras vēsturē.

Dzejniece Valda Dreimane—Melngaile ar savu referātu „Daži motīvi Aspazijas darbos" radīja klausītājos jaunu spēcīgu gaisotni, kuŗa nebeidzami virmo kā kāda apakšstrāva viņas lirikā un drāmā. Referente bazēja savu pirmo apli ap dzejoli „Komēta", kuŗā Aspazija saka: „Ar katru soli, ko tālāk speŗu, Pie jums es mūžam nepiederu". Aspazija ir aizraujoša personība mūsu literātūrā, kuŗa jau 18 gadu vecumā sarakstīja lugu „Atriebēja", bet viņas karjēra sākās ar 1894. gadu, kad izrādīja „Vaideloti" un „Zaudētās tiesības".

Kāda bija latviešu tautas dzīve pirms 80 gadiem, kad dzejniece uzsāka cīņu kā jaunstrāvniece pret novecojušām tradicijām un aizspriedumiem, to labi zinām, tādēļ varam tikai apbrīnot, cik liels ģenijs un gara spēks mājojis Aspazijā! Varam droši teikt, ka Aspazijai piekritusi lielāka loma latviešu tautā nekā Ibsenam norvēģu tautā. Aspazija bija cīnītāja par demokratiju, tautas brīvību un sieviešu emancipāciju. Viņa vadīja mazā cilvēka sacelšanos pret mietpilsoniskiem aizspriedumiem. 1905. gada revolūcionāri viegli varēja Aspazijas lugās atrast cīņas jēgu. Aspazijas loma bija svarīga arī Latvijas satversmes sapulcē, kuŗā viņa iestājās par individa brīvību un kultūru. Iekšējā pasaule Aspazijai bija komplicēta, no ārpasaules neskarta. Dzejolī „Svešniece" Aspazija izteica savu es: vēl augstāk ir jāceļas dzīves augstumos, ko masas cilvēks nepazīst, bet Aspazija bija tā, kas vētrai skrēja pa priekšu.

Simpatisks bija Valdas Dreimanes—Melngailes aicinājums biežāk pārlasīt Aspazijas darbus un nemeklēt tajos tik daudz mākslas pārdzīvojuma, bet degsmi uz tautu, un — „vidujība pa gadu simteņiem projām ies". Nav viegli atreferēt sarežģīto referentes sniegumu, taču ziedu pušķis un aplausi bija labākā liecība, ka mūsdienu modernā dzejniece Valda Dreimane, kas pati pieder pie t. s. „jaungaitnieku" grupas, ir mīlestībā iedegusies Aspazijas pasaulē, kuŗa nebūt nav vecmodīga

Vakara otra daļa bija veltīta „Vaidelotes" izrādei, kuŗu daudzi redzēja pirmo reizi, arī šo rindiņu rakstītājs. Jaunais uzveduma veids, kas nosaukts par „koncertveida" izrādi, ir vieglāk veicams, jo aktieŗiem vairs nav jāmācās teksti, katram ir teksta lapas, tāpat kā koncerta dziedoņiem, pie klavierēm pozējot un nedaudz žestikulējot un mimizējot. Režisors Reinis Birzgalis to atzinis par piemērotāko veidu, kā ap sevi saistīt paprāvo jauniešu pulciņu, kas tēloja mazākās vai statistu lomas pie viena dekorāciju ietērpa, kuŗu ar gaismām pārveidoja citās ainās itin meistarīgi. Ar atzinību jāmin pats režisors R. Birzgalis (Olģerds — Lietuvas karalis), Ance Rozīte (Uljana), Ilze Šedrika (Mirdza), V. Vītols (Laimons), Rasma Birzgale (Asja), R. Jurjāne (Jautrīte) un V. Streips (Krīvs), kam teksts rūpes nesagādāja; kustības, mīmika, kaut arī bez kostīmiem, deva drāmatisku pārdzīvojumu. Ilze Šedrika var dienās kļūt par labu aktrisi, ja vien zinātne viņu neaizraus no latviešu skatuves. Tas pats sakāms par citiem tēlotājiem — N. Kūļu, B. Kaugaru, Dz. Dānielu, I. Tēriņu, M. Priedi un I. Krastiņu, kas studē ne teātri, bet kaut ko praktisku dzīvei. Par cik teātris viņus saistīs, to rādīs nākošie gadi. Vai viņi patiešām iemīlēs latviešu teātri, jeb vai būs tikai gājputni, kas pie teātŗa kā pie zaļa zara uz brīdi uzmetušies, lai nodziedātu kādu romanci un tad lidotu atkal tālāk. Ja viņi mīlētu Aspaziju un izjustu savās asinīs to nemieru, kuŗu pauda drāmas autore, kad rakstīja „Vaideloti", mūsu jaunie tēlotāji stāvētu pie skatuves arvien kā pie svētnīcas.

Vēl pieminams, ka skaņu lietas pārzināja Ivars Buks, bet par gaismām un vizuāliem efektiem rūpējās Ivars un Jānis Melngailis. Nerunājot par „Vaidelotes" idejisko pusi, jāatzīst, ka rež. R. Birzgalis arvien cenšas radīt jaunus atrisinājumus vecajā, konservātīvajā teātrī, bet pagaidām katrs mēģinājums ir vēl eksperiments, kuŗā jārēķinās ar trimdas teātŗa problēmām, skatītāju un skatuvi. Nevar tomēr noliegt, ka šai meklēšanā trūktu panākumu. Par spēli tēlotāji saņēma bagātīgus aplausus un ziedus. No Raiņa un Aspazijas fonda šo rindiņu rakstītājam bija gods sacīt atzinīgus vārdus teātŗa saimei un bostoniešiem, kuŗi Aspazijas lugas spēlējuši jau pirms 50 un vairāk gadiem. Aspazija piederēja agrākajai trimdinieku saimei un pieder arī mums, pareizāk — viņa pieder visai latviešu tautai.

J. Zīberga fonds 17. martā atklāja Aspazijas dzimšanas 100 gadu atceres izstādi ar dzejnieces darbiem — grāmatām. Daudzas no tām ir ļoti vecas, piemēram, Aspazijas pirmā dzejoļu grāmata „Sarkanās puķes". Starp šo un pēdējo — „Vakarzvaigzne" daudz radīts drāmā. Šīs grāmatas kopā ar retiem fotoattēliem kopš dzejnieces dzimšanas līdz nāvei un bērēm Rīgā 1943. gadā bija redzami šai neparastajā izstādē.

Osvalds Akmentiņš

☆

Reiņa Birzgaļa režijā koncertveidā izrādītā Aspazijas romntiskā luga „Vaidelote" risinājās ar kokļu mūziku fonā. Koklei skanot, atvērās priekškars un skatītājiem pavērās aina no Praurimas svētnīcas. Ar vienkāršiem līdzekļiem — drapērijām un dažiem podestiem — dekorātors un reizē režisors R. Birzgalis bija uzbūris patiešām brīnišķu un ļoti iespaidīgu svētnīcas telpu ar vaļēju logu, pa kuŗu redzams mēness ar zeltaino atspīdumu dzelmē dzidrajā. Šī dekorācija palika visu izrādes laiku, mainoties tikai apgaismojumam un dažos skatos pazūdot mēness sirpim. R. Birzgalis jau otru reizi skatītājus pārsteidza un iepriecināja ar savu neapšaubāmo dekorātora talantu. Pirmoreiz tas notika M. Zīverta „Varas" izrādē.

Viena no īpatībām šai izrādē bija tā, ka visiem vīriešu lomu tēlotājiem — karalim, kunigaišiem un pat krīvam režisors bija izvēlējis modernā laika vakara tērpu — smokingu, kas izrādei deva savdabīgu nokrāsu. Ļoti glezniecīski skati bija, kad vaidelotes savos baltajos tērpos, bet

(Nobeigums 5 lpp.)

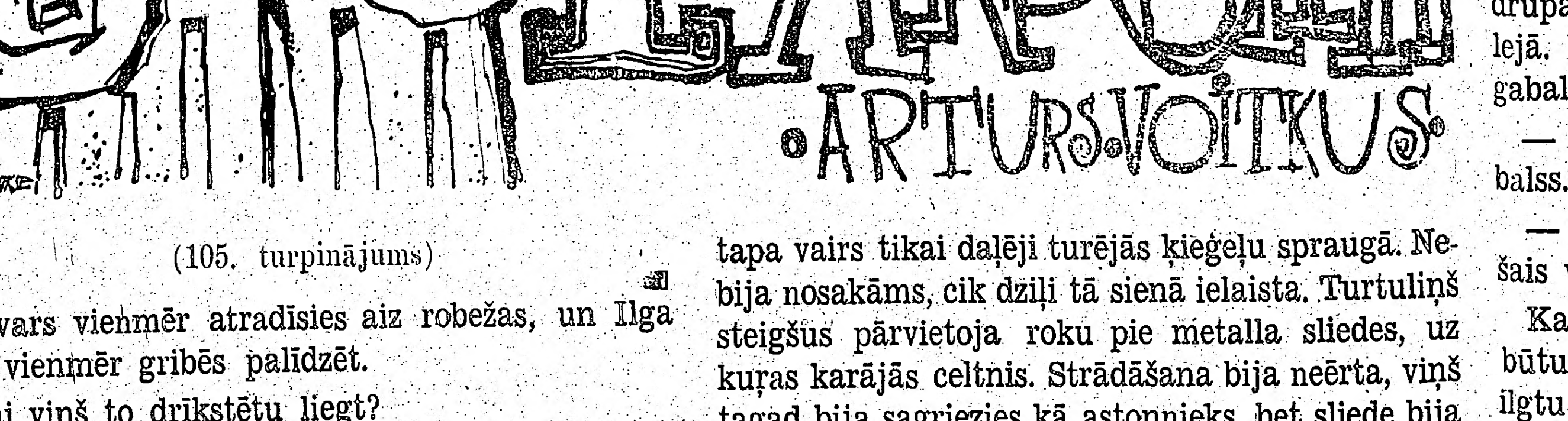

(105. turpinājums)

Aivars vienmēr atradīsies aiz robežas, un Ilga tam vienmēr gribēs palīdzēt.

Vai viņš to drīkstētu liegt?

Taču ne! Tiem — tur — klājās grūti, bezgala grūti. Tie bija īstie cietēji. Viņš un visi, kas atradās šai zemē, bija laimīgie, kam izdevies izbēgt postam un nebrīvībai. Viņiem bija svēts pienākums palīdzēt. Viņiem tā bija vienīgā iespēja samaksāt par savu brīvību, par ērtībām, par drošību. Viņiem bija jāatsakās, lai tie tur varētu elpot, lai viņi zinātu, ka nav aizmirsti. Tas nebija upuris, tas bija pienākums. Goda pienākums.

Bet cik ilgi viņš to spēs?

Labi, ja viņš neceltu māju, turpinātu strādāt divi maiņās tāpat kā līdz šim — tad viņš ik mēnesi varētu dot vismaz savus simt dolarus. Varbūt pat vairāk, ja Ilga iztiktu pati ar savu naudu. Tad to varētu. Bet Ilga gribēja māju. Ilga gribēja, lai arī viņiem būtu glīts dzīvoklis, mēbeles, ledus skapis, auto, televīzors. Un viņš sievai to bija apsolījis.

Turtuliņš nejauši paskatījās uz kreiso roku, ar kuŗu turējās pie sienā iedzītās metalla tapas — un nodrebēja. Mūris ap tapu bija izdrupis, un tapa vairs tikai daļēji turējās ķieģeļu spraugā. Nebija nosakāms, cik dziļi tā sienā ielaista. Turtuliņš steigšus pārvietoja roku pie metalla sliedes, uz kuŗas karājās celtnis. Strādāšana bija neērta, viņš tagad bija sagriezies kā astoņnieks, bet sliede bija drošāks atbalsta punkts. Cik bija trūcis, viņš būtu pazaudējis saturu un nokritis!

Turtuliņš pameta skatienu uz leju. Tapa, uz kuŗas balstījās kājas, izskatījās droša. Bet tad viņš juta mugurai pārskrienam vēlreizēju trīsu vilni: tieši zem viņa tālu, tālu lejā bija veltnis ar vairākiem zobratiem. Ja te kāds kristu, tad daudz veselu kaulu nepaliktu. Tāds te bija uz vietas beigts.

Kā elektriska dzirksts cauri smadzenēm izšāvās doma: un Ilga saņemtu negadījuma apdrošinājumus!

Desmit tūkstošus pie Robinsona un turpat četrus otrā vietā.

Par to varēja pabeigt māju.

Par to varēja sūtīt saiņus.

Ar to varēja samaksāt parādu biedrībai.

Viņš vēlreiz paskatījās tikko atlaistajā tapā — nedroši, it kā pats no sevis slēpdamies. Ja pie tās turējās un tā izlūza, tas bija negadījums. Tas bija svarīgi, jo apdrošinājums sedza tikai negadījumus. Pašnāvības tas nesedza.

Turtuliņš iebāza skrūvgriezi kabatā. Tagad labā roka bija brīva, un viņš ar to iekārās sliedē. Ar kreiso roku viņš satvēra metalla tapu un sāka to kustināt.

Tapa padevās viegli. Cements, kas to turēja, drupa pa mazam gabaliņam un gar sienu bira lejā. Pagāja labs brīdis, pirms dzirdēja izbirušos gabaliņus atsitamies uz klona.

— Ēj, John! Uzmanīgi! — no lejas atskanēja balss. — Nemet man akmeņus virsū!

— Nē....— Turtuliņš teica, bet apakšā stāvošais viņu nedzirdēja. — Nemetīšu . . .

Kas bija noticis ar viņa balsi? Vai tiešām viņam būtu nāves bail? Tas nu nedrīkstēja būt! Kritiens ilgtu tikai dažas sekundes, un tā laikā viņš nekā nejustu.

Nejustu?

Katrā ziņā — nekā nepatīkama.

Zēna gados viņš dažu labu reizi bija viesojies uz laukiem pie krusttēva un palīdzējis vest labību mājās. Vakarā, kad darbs bija beigts, viņam tikās uzkāpt uz panta un tad no jumta šķores lekt lejā, kur vīri bija izgāzuši pēdējo vezumu. Visam ķermenim lēciena laikā skrēja cauri vēsa gaisa strāva, un tas nebija nekas nepatīkams. Tā bija patīkama tirpoņa, kas aizgāja līdz sirdij. Tā vajadzēja justies, ja cilvēks varējis lidot.

Tapa ļodzījās. Tagad bija skaidri jūtams, ka tā vairs ilgi neturēsies.

Un tad, kad lidojums būs beidzies, viņš nekā vairs nejutīs. Tai pašā mirklī, kad ķermenis atsitīsies uz klona, viņš arī būs beigts. Tas būs tikai viens vienīgs, īss mirklis.

Kā izturēsies Ilga, dabūjusi zināt, ka viņš darbā nosities?

Raudās?

Nē.

Viņa to sauks par lempi, kas tik daudz nespēj, kā gādāt par paša drošību.

Vai viņa tā darīs?

Turtuliņš sevi aprāja: nekad! Nekad Ilga tā nedarīs. Viņa klusi un varonīgi nesīs savu nelaimi. Klusi un varonīgi, klusi un varonīgi....

No cauruma sienā izbirza lielāks cementa gabals. Tapa tagad vairs tikko turējās.

Ilga viņu bieži bija saukājusi dažādos neglītos vārdos. Viņš tai reti bija varējis izdarīt pa prātam. Viņa to uzskatīja par vientiesi un muļķi.

Vai viņš tāds bija?

Turtuliņš skumji pasmīnēja.

Dažreiz jau viņš tāds bija. Bet dažreiz par tādu tikai izlikās, jo tā bija drošāk.

Tapa pēkšņi palika rokā. Turtuliņš nogrozīja galvu. Ja viņš to nebūtu uzgājis, tad te tiešām būtu varējusi notikt nelaime.

Muļķis? Nē, muļķis viņš nebija un arī negribēja būt. Viņš izņēma no kabatas skrūvgriezi un ar to atsāka labot celtņa motoru. Ar kreiso roku viņš turējās pie sliedes.

Pēc brīža viņš sauca lejā stāvošajam darba biedram:

— Pīter! Ej, ieslēdz strāvu!

Kad darba biedrs pagrieza muguru, lai dotos pie slēdža, Turtuliņš ar labo roku iekārās sliedē un ar kreiso satvēra izļodzīto tapu. Tad viņš atlaida labo roku, tapa izslīdēja no sienas, un Turtuliņš sāka krist.

1. daļas beigas.

Īpats, bet lietderīgs un vērtīgs sarīkojums

KANADIEŠU UN LATVIEŠU DRAUDZĪBAS BALLE HAMILTONĀ

Latvijas dibināšanas 50gadu pasākumu ietvaros DV Hamiltonas nodaļa 16. martā Holiday Inn viesnīcas Karaliskajā paviljonā bija rīkojusi kanadiešu un latviešu draudzības balli, kuras atbildīgais izkārtotājs un vadītājs bija V. Tuklers. Sarīkojumā ieradās ap 340 lūgtu viesu, to vidū ap 100 kanadiešu — parlamenta locekļi, pilsētas valdes pārstāvji, uzņēmēji u.c., no kuriem izcilākos V. Tuklers stādīja publikai priekšā, tāpat kā Latvijas konsulu Montreālā V. Tomsonu, Kanadas DV zemes valdes pr-di E. Krūku un DV Hamiltonas pr-di E. Pulciņu.

Sarīkojums bija ne vien kaut kas jauns mūsu sabiedriskajos pasākumos, kuri domāti Latvijas vārda popularizēšanai un likteņa atgādināšanai, bet arī īpats, katrā ziņā daudziem latviešiem nepierasts, jo visa norise bija vienīgi angļu valodā. Citādi jau arī nevarēja būt, ja vakars domāts kanadiešu un latviešu draudzības stiprināšanai, jo tas paliktu tālu no iecerētā, ja cittautu viesiem liktu klausīties viņiem nesaprotamajā latviešu valodā. Izceļams arī tas, ka uzrunu skaits bija samazināts līdz minimam, jo apmeklētāji ierodas ballēs, lai papriecātos, ne klausītos bezgalīgās runās. Par lietderīgu sarīkojums atzīstams tādēļ, ka tas labi pakalpoja labākas izpratnes gūšanai un sadarbības veicināšanai kanadiešu un latviešu starpā, bet vērtību piešķīra patiešām lieliskā programma, kura pamatoti mums ļāva palepoties kanadiešu priekšā.

Balles ievadījumā V. Tuklers īsā uzrunā pakavējās pie Latvijas likteņgaitām, tad apsveikuma vārdus teica provinces parlamenta loceklis Džons B. Smits, pasniedzot Kanadas DV pr-kam E. Krūkam Hamiltonas nodaļai domāto Ontario premjēra Dž. Robarta atzinības rakstu par kanadiešu un latviešu draudzības stiprināšanu Latvijas 50. gadskārtas zīmē.

Pirmais pārsteigums kanadiešiem bija soprāna Astras Kalniņas dziedātā Kanadas himna „O Canada", jo še nav parasts, ka himnu dzied solists. Tomēr šī amerikāņu ieraža kanadiešu viesiem patika. Latvijas himnu nodziedāja DV vīru koris Kanadā. Svētīšanas un lūgšanas vārdus teica māc. Ed. Pavasars.

Izcilāko kanadiešu viesu vidū bija vēl federālā parlamenta loceklis Dž. Munro, pilsētas valdes pārstāvis Dž. Makdonalds un oldermanis Dudziks. Savu ierašanos bija pieteicis arī federālā parlamenta loceklis Dž. B. Morisons, lai personīgi nodotu kādu ministru prezidenta Pīrsona vēstījumu, bet viņš pēkšņi saslima un balles laikā atradās slimnīcā. Rakstveida sveicienus bija sūtījuši Kanadas ministru prezidents Pīrsons un viņa kabineta ministri Trudō, Šarps, Turners un Heljers, federālā palamenta loceklis Makaluso, Ontario provinces premjērs Dž. Robarts un provinces opozīcijas vadītājs Niksons u.c. Rakstveidā bija sveicis arī LNAK valdes pr-dis J. Niedra.

Svinīgais mielasts notika sveču gaismā un radīja patīkamu iespaidu, kaut, liekas, bija sarīkojuma vājākā daļa. Lepni gan lasījās ēdienu karte. Fruit cocktail, iced celery hearts, green olives; Chr-broiled sirloin steak or Filet mignon „Monte Carlo", green peas, baked potato with sour cream; Flaming baked Alaska. — Skaistākais bija lepnie ēdienu nosaukumi, jo pasniegtais stēks izrādījās cīpslains, sīksts, tauks un nepieveicams gaļas gabals, tā vietā paredzētais filejs nebija dabūjams, bet skābā krējuma nepietika pat pusei galdu apsēdētājiem... Izēsties tomēr neviens nebija nācis, tādēļ it viegli samierinājās ar acīm doto baudījumu, kad apkalpotājas pasniedza t.s. Uguns skūpstu — torti, kas bija pārlieta ar iepriekšējā svinīgā procedūrā sagatavotu degošu šķidrumu. Bija patiešām baudījums acīm, kad apkalpotājas ar degošajām tortēm pārstaigāja tumšo zāli, lai pēc tam piebrauktu pie galdiņiem ar „tortes ratiņiem" un it kā pa slīdošo lenti pieslidinātu katram pa tortes gabalam. Tas vairs nebija baudījums, it sevišķi, ja šķīvītis ar Uguns skūpstu visās malās bija apķepināts ar pārsaldināto un lipīgo masu. Šķiet, tas bija kanadiešiem parasts, bet latviešiem mazpazīts servēšanas veids, bet divu tautu draudzības vakarā jāmācās arī pazīt un cienīt otras tautas tikumus.

Programmu uzsākot, dziedāja DV vīru koris Kanadā, kas iedziedājis abas līdz šim iznākušās skaņu plates ar karavīru dziesmām. Tērpušies smokingos, viņi šoreiz nemaz neatgādināja karavīrus un arī nedziedāja karavīru dziesmas, bet sava mākslinieciskā vadītāja, diriģenta un pavadītāja, frakā ģērbtā komponista Imanta Saksa „komandēti", bija kļuvuši britu džentlmeņi, kas vispirms nodziedāja angļu dziesmu „Drink to me only", tad vispopulārāko skotu dziesmu „If the boddy meets the boddy", kuru dažs labs kanadiešu viesis, dāmas ieskaitot, sajūsmināts dziedāja līdz. Lai vismaz reizi kanadieši šai sarīkojumā dzirdētu arī latviešu valodas skaņas, koris savu programmu pabeidza ar I. Saksa aranžēto „Balta roze nozied dārza malā."

Nopietnās mūzikas cienītājiem jauku baudījumu sagādāja soprāns Astra Kalniņa no Detroitas ar trim operu ārijām italiešu valodā. Viņa iecienīta ne vien Hamiltonā, bet arī daudzos citos latviešu centros, un klausītājus nepievīla arī šoreiz. Daudz vairāk arī nav sakāmā, ja nav padomā rakstīt Astras Kalniņas „mazā koncerta" kritiku. Varētu vienīgi teikt, ka Astra Kalniņa paliek Astra Kalniņa, kas Hamiltonā būs vienmēr mīļi gaidīta viešņa.

Kā visās latviešu rīkotajās lielballēs, sarīkojuma saviesīgo daļu ievadīja polonēze, kuru vadīja E. Breikšs pārī ar Viju Vētru. Arī polonēze kanadiešiem bija mazs pārsteigums, kaut kas nepazīts. Tā vismaz likās, jo sākumā viņi tā kā neizpratnē raudzījās notiekošajā, tomēr tad traucās kājās un naski pastaigājās līdz, dažiem pat it jautri lēkājot. Mazliet tādēļ gan pajuka polonēzes stigrā kārtība, bet to attaisnoja fakts, ka kanadiešiem šī staigāšanas deja iepatikās it labi.

Par tālāko gādāja patiešām lieliskā Pītera Daimonta deju kapella no Toronto. Dejotājiem uz kādu pusstundu gan nācās atkal apsēsties pie galdiņiem, lai no aktīviem dejotājiem kļūtu par pasīviem vērotājiem, noskatoties, kā dejo citi, pareizāk — kā dejo Vija Vētra no Ņujorkas. Iepriekš sniedzot deju, kustību un mīmikas raksturojumu un citus paskaidrojumus, piemēram, par dejas rašanās laiku un vietu, Vija Vētra lieliski nodejoja 3 indiešu dejas, izpelnoties nedalītu atzinību. Pēc šī baudījuma dejas priekiem atkal varēja nodoties „vienkāršie mirstīgie".

Sarunās ar kanadiešu viesiem nepārprotami izrietēja, ka viņi ar šo sarīkojumu ļoti apmierināti un priecājās, ka piedalījušies. Tā beigu atzinumā jāsaka, ka šī pirmreizējā kanadiešu un latviešu draudzības balle patiešām bija īpats, bet lietderīgs un vērtīgs sarīkojums.

Vtr.

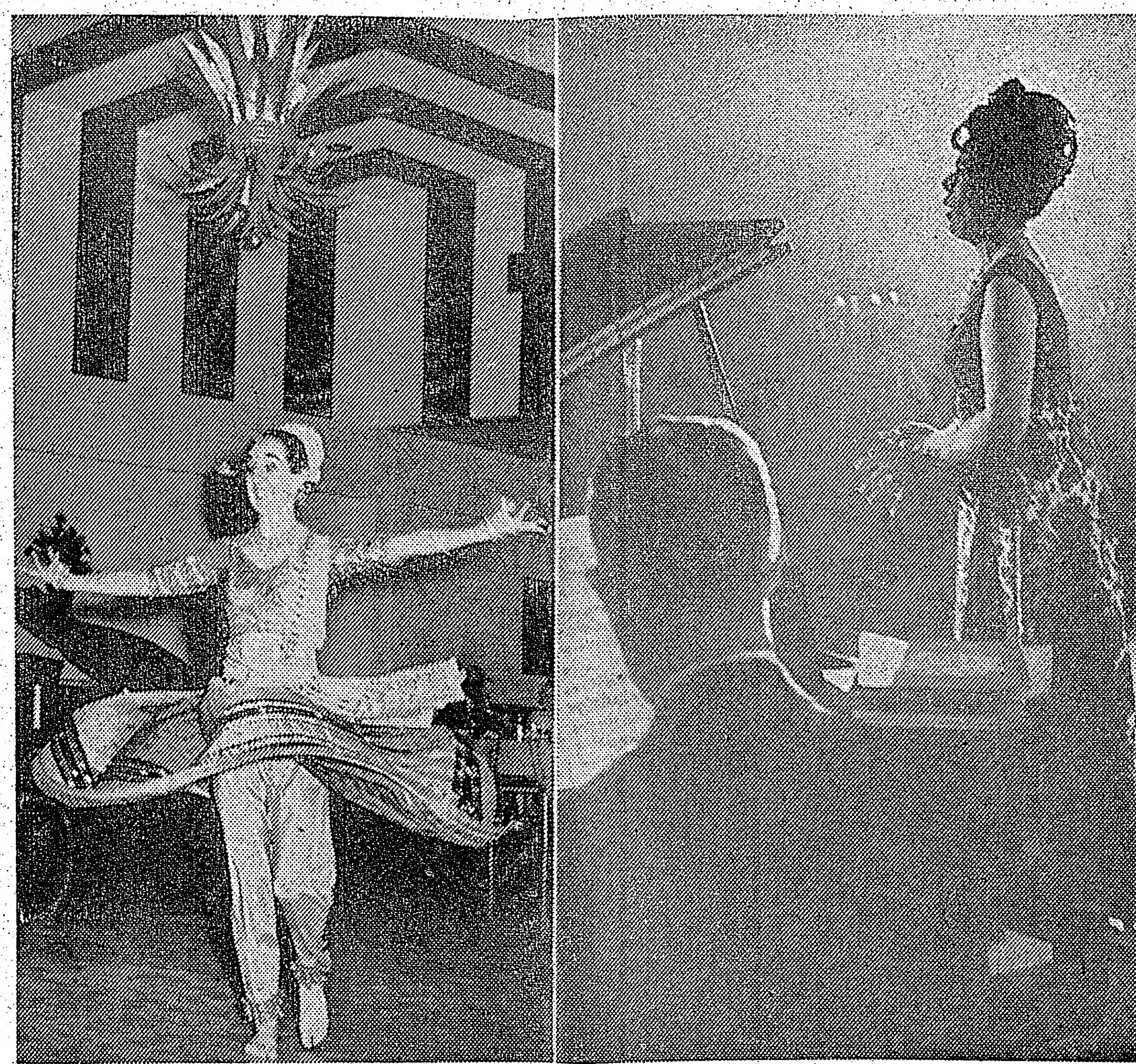

Hamiltonā notikušajā kanadiešu-latviešu draudzības ballē apmeklētājus ar indiešu dejām iepriecināja Vija Vētra (pa kreisi) no Ņujorkas, bet ar operu ārijām soprāns Astra Kalniņa no Detroitas, pavadījumus veicot komp. Imantam Saksam. Foto: J. Ligers

Latgales pēcpusdiena

Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres ietvaros Toronto latviešu katoļu draudze 24. martā plkst. 3 pēcpusdienā, Latviešu namā rīko Latgales pēcpusdienu, kurā piedalīsies mākslinieki un daiļamatnieki, kas sākuši savas dzīves gaitas Latvijas trešajā novadā. Piedalīšanos apsolījuši gleznotāji E. Vingris, J. Deksnis un O. Zvīdris. Izstādē būs skatāmas arī A. Kalvāna gleznas no A. Raikovska ģimenes kollekcijas. Savus izstrādājumus sudrabā rādīs Aldona Ķivleniece un A. Gugāns. Paredzēts arī vēl plašs rokdarbu un audumu klāsts, kura eksponātu darinātājas ir latgaliešu sievietes tuvākajā un tālākajā pagātnē.

Sarīkojumu atklās latviešu katoļu draudzes padomes pr-dis Vl. Miklaševičs, pēc tam īsu vēsturisku atskatu sniegs A. Svilāns. Referātu par tematu „Vakarēšana kā tradicija Latgales sētās" lasīs T. Puisāns. To kuplinās latgaļu tautas dziesmas A. Sapales—Raikovskas skandējumā, klavierpavadījumus veicot N. Zariņai.

Latviešu katoļu saimei Toronto 1966. gada novembrī pievienojās A. Sapale—Raikovska, pārceļoties uz dzīvi no Austrālijas. Viņas vārds vairs nav svešs latviešu dziesmu draugiem. Pirmos patstāvīgos koncertus Ziemeļamerikā dziedone sniedza 1962. gadā kā tālās Austrālijas viešņa, ciemojoties Losandželosā, Toronto un Ņujorkā. Pēc pārcelšanās uz dzīvi Kanadā viņa aktīvi piedalās latviešu sabiedriskajā dzīvē gan ar patstāvīgiem koncertiem, gan ar dziesmām kuplinot dažāda veida sarīkojumus.

Apolonija Sapale — Raikovska dzimusi Tilžā un kā Kultūras fonda stipendiāte iestājās Latvijas konservātorijā, bet kaŗa vētrai tuvojoties Rīgai, devās uz Vāciju, kur turpināja mācīties dziedāšanu, vispirms pie Milānas Skalas dziedones Egibonesas, bet vēlāk Karlsrūes konservātorijā prof. Enges klasē. Pirmo patstāvīgo koncertu viņa deva 1947. gadā Karlsrūē. Pēc ieceļošanas Austrālijā 1948. gadā, A. Sapale—Raikovska ar sirdi un dvēseli nodevās latviešu dziesmai, dziedot kā austrāliešu, tā latviešu publikai. Viņas balss 5 gadus regulāri skanēja Austrālijas radiofonā, reizē daudzinot arī Latvijas vārdu. Jāpiezīmē, ka A. Sapale—Raikovska visu atlikumu, kuru devuši viņas koncerti austrāliešu publikai, novēlējusi latviešu kaŗa invalidiem Vācijā un latviešu ģimnazijai Minsterē.

Latgales pēcpusdiena domāta tautiešu uzmanības vēršanai uz bagāto Latgales latviešu kultūrālo mantojumu, lai izceltu šī novada latvisko seju un apliecinātu visas latviešu tautas vienotību kā ģeografiski, tā arī vēsturiski.

A. Vuciņš

Jaunatnes koncerts Hamiltonā

Ventas gaidu un Aiviekstes skautu vienību vecāku padome 10. martā Hamiltonas konservātorijas zālē bija rīkojusi Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres ieskaņu tautas dziesmās. Ievadot programmu, iecienītais Hamiltonas jaunatnes pulciņa Rota meiteņu kvintets, šoreiz gan kā septets (Dace Kārkliņa, Inga Baumane, Māra Ezerkalne, Daina Trinīte, Ilze Intenberga, Vija Darkēvica un Skaidrīte Darkēvica) dziedāja 5 dziesmas, D. Kārkliņai un S. Darkēvicai dziedot solo daļas. Ar 4 dziesmām piedalījās koklētāju ansamblis Auseklītis (Kārlis Staško, Mirjama Bērziņa, Ingrida Bērziņa, Maira Zālmane un Sarmīte Šteinberga). Pērnā rudenī nodibinātais Kristus draudzes zēnu sekstets (Dāvis Lapiņš, Aivars Lagzdiņš, Jānis Grīnvalds, Uldis Tore, Jānis Bleks, Andis Puriņš un Guntis Treimanis) stājās tikai otru reizi publikas priekšā, bet abas dziedātās dziesmas liecināja, ka talants zēniem ir. Kristus draudzes meiteņu ansamblis Dzintars (Zeltīte Šuškova, Līga Puriņa, Ināra Štrausa, Māra Alksne, Valda Andersone, Benita Sviķe, Ruta Ezerkalne, Brigita Grāvīte, Sarmīte Bulte, Dzintra Treimane, Ruta Kalupniece un Laima Cera) iepriecināja klausītājus ar 3 dziesmām. Viņu ceļš, kā daudzi domā, ies Rotas kvinteta pēdās.

Pēc starpbrīža sarīkojuma otru daļu ievadīja Dzintars ar zēnu sekstetu, dziedot 3 dziesmas, pēc tam Rotas soliste — alts Dace Kārkliņa dziedāja divas dziesmas, Mārai Ezerkalnei veicot klavierpavadījumus. Auseklītis pavadīja Dzintaru vēl 3 dziesmās, no kuŗām viena soprāna solistes daļu dziedāja Brigita Grāvīte. Pēc zēnu seksteta, programmu pabeidzot, meiteņu kvintets Rota vēlreiz iepriecināja klausītājus, pirmo dziesmu dziedot Auseklīša pavadījumā, bet pārējās vienas.

Kad pēdējā dziesma izskanēja, skautu un gaidu vienību vecāku padomes pr-dis Ž. Valdmanis pateicās dziedātājiem un koklētājiem, atzīstot, ka „viņu dziesmas atbalsojās mūsu sirdīs". Sevišķa atzinība pienākas Almai Skudrai—Kārkliņai, kuŗa apmācījusi visus dziedātājus. Pateicībā viņai un katram priekšnesumu dalībniekam pasniedza ziedu.

BŠK

Kad priekšnesumi kanadiešu-latviešu draudzības ballē Hamiltonā bija beigušies, dejotāja Vija Vētra (pa labi) pirmo privātstundu pasniedza komponistam Imantam Saksam un dziedonei Astrai Kalniņai, parādot, kā katrai ķermeņa kustībai eleganti pieskaņot roku kustības.

Foto: J. Ligers

Toronto latviešu kreditsabiedrība
Latvian (Toronto) Credit Union Limited
491 College St., Toronto 4, Ont.
Telef. 924-2775
maksā
4½% par noguldījumiem
Kreditsabiedrība izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, pieņem maksājumus par telefonu, elektrības, gāzes un ūdens lēsēm, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus.
REIZĒ AR NAUDAS NOGULDĪŠANU VAI AIZDEVUMU IZSNIEGŠANU KREDITSABIEDRĪBA IZDARA DZĪVĪBAS APDROŠINĀŠANU LĪDZ $2000.00 vai $5000.00.
Birojs atvērts darbdienās no pl. 12 — 8 vak.

ANDREJSONS
APDROŠINA
463-7313

TORONTO ZIŅAS

⊙ LNAK valdes vicepriekšsēdis un Toronto latviešu kreditsabiedrības valdes priekšsēdis Alfreds Rāviņš 17. martā atskatījās uz 50 mūža gadiem. Jubilārs dzimis Balvu pagastā, studējis Latvijas universitātē inženieŗzinātnes, bet studijas pabeidzis 1952. gadā Toronto universitātē. Pašreiz viņš nodarbināts būvmateriālu ražošanas uzņēmumā Westeçe - Rosco Company, kur ir zīmēšanas un projektēšanas nodaļas vadītājs. Savā laikā A. Rāviņš bijis arī Sidrabenes pārvaldes priekšnieks.. Gavilnieks ir korporācijas Ventonia filistrs. Šūpļa svētkos viņu sveica latviešu sabiedrības pārstāvji.

⊙ TLTA ģimnazijas drāmatiskā pulciņa iestudētās L. Auzānes—Vītoliņas komēdijas „Atbalsis" atkārtojuma izrāde notiks 24. martā plkst. 5 pēcpusdienā Latviešu namā.

⊙ Dainas koŗa gadskārtējais koncerts notiks 30. martā plkst. 8 vakarā Parkdale Collegiate telpās (189 Jameson Ave). Korī pašreiz ir ap 60 dziedātāju, kas diriģentes Almas Skudras—Kārkliņas vadībā intensīvi iestudē savu 19. koncerta programmu, kuŗā būs latviešu komponistu oriģināldarbi un tautas dziesmu sabalsojumi. Jāņa Zālīša komponētajā „Vasara" solo iestarpinājumus dziedās alts Dace Kārkliņa un tenors Auseklis Pērkons.

⊙ DV Toronto nodaļas rīkotais saviesīgais vakars notiks 23. martā plkst. 7.30 vakarā DV. namā.

⊙ Latviešu baptistu draudzes reliģiski - ētisko pārdomu vakarā 28. martā plkst. 8 vakarā Latviešu namā māc. R. Ekšteins referēs par tematu „Septiņi tikumi un septiņi netikumi". Koncerta daļā piedalīsies baritons Pēteris Geistauts ar Ilzi Ābeli pie klavierēm.

⊙ DV teātŗa Kanadā rīkotā referātu un diskusiju cikla turpinājumā 28. martā plkst. 8 vakarā Latviešu namā Ingrida Vīksna referēs par tematu „Aktieris, kritiķis un publika".

⊙ Gaujas gaidu vienības gadskārtējais sarīkojums „Lieldienas brauc" notiks 31. martā plkst. 2 pēcpusdienā Sv. Andreja baznīcas telpās.

⊙ Kanadas latviešu 5. dziesmu svētku rīcības komitejas sēdē 14. martā pr-ža Ž. Šmita vadībā galvenokārt pārrunāja jaunatnes sarīkojumu programmu, kas notiks nedēļu pirms dziesmu svētkiem 1970. gadā. Informācijas daļa intensīvu darbību uzsāks jau šorudeň, sagatavojot un izsūtot dažādus informācijas materiālus par svētku sarīkojumiem. Šo darbu pagaidām uzņēmās kārtot Ojārs Sils un Edīte Āpše. Rīcības komiteja uzsākusi arī svētku goda prezidija komplektēšanu kuŗā paredzēts aicināt mūsu ievērojamākos politiķus un kultūras darbiniekus. Sēdē pārunāja arī teātŗa izrādes rīkošanu, par ko jau agrāk pieņemts principiāls lēmums. Pašreiz notiek sarunas par režisora un ansambļa izraudzīšanu, ko tuvāk pārrunās nākošajā sēdē 25. martā, pieaicinot arī DV teātŗa Kanadā vadītāju Intu Purvu.

⊙ DV Toronto nodaļas vanadžu kopas rīkotā vakarēšana 12. martā DV namā notika sveču gaismā, jo pēkšņais sniegputenis uz laiku radīja elektrības piegādes traucējumu. Latvisko prievīšu aušanu demonstrēja A. Broka, A. Selga un G. Āpše, ar interesi sekojot 16 dalībniecēm. Tā kā šī māka nav tik viegli apgūstama, tad vienojās prievīšu aušanu turpināt arī nākošajā vakarēšanā, kas paredzēta 2. aprīlī plkst. 7.30 vakarā DV namā (125 Broadview Ave).

⊙ Sv. Jāņa draudzes dāmu komitejas gada sapulce notiks 24. martā tūlīt pēc dievkalpojuma, kas sāksies plkst. 11 dienā. Sapulcē aicinātas piedalīties visas draudzes locekles, lai vispusīgi pārrunātu un aktīvizētu dāmu komitejas darbību.

⊙ LPB Kanadas kopā, kuŗā ir 43 biedri, pašreiz sākušās rakstveida valdes un revīzijas komisijas vēlēšanas. Uz 5 valdes locekļu vietām kandidē I. Batraks, I. Breikša, T. Krūka, T. Ķiķauka, M. Lorbergs, B. Senkēviča, V. Toma—Skuja, A. Vinčels, L. Vītoliņa—Auzāne, A. Zemdega un Ž. Zentiņš, bet uz 3 revīzijas komisijas locekļu vietām — I. Gubiņa, O. Kļavenieks, R. Norītis, V. Upeslācis un L. Zandbergs. Visiem biedriem vēlēšanu materiāli jau izsūtīti. Balsošanas zīmes līdz 15. aprīlim nosūtāmas vēlēšanu komisijas pr-dim J. Lejiņam (57 Woodward Ave, Willowdale, Ont.). Vienlaicīgi, tāpat rakstveidā, notiek arī LPB centrālās valdes vēlēšanas. LPB Kanadas kopā par biedri uzņemtā Elvira Leja - Bicka Montreālā. Kopas rīkotais Aspazijas dzimšanas 100 gadu atceres sarīkojums notiks 31. martā plkst. 5 pēcpusdienā Latviešu namā. Šai sarīkojumā arī apbalvos kopas biedrus, kuŗu darbus izvērtējusi īpaša žūrijas komisija Ņujorkā..

⊙ Sv. Jāņa draudzē kristīts Pēteris Jānis Kampe, Jāņa un Liesmas dēls.

⊙ Sv. Jāņa draudzes palīdzības fonda dalībnieku gada sapulce notiks 31. martā tūlīt pēc dievkalpojuma, kas sāksies plkst. 11 dienā.

⊙ No Sv. Jāņa draudzes lauku īpašuma Saulaines pārvaldes pēdējā laikā izstājušies J. Koncis, K. Ozoliņš, E. Puķītis un G. Tannis, pēdējais arī no draudzes padomes.

⊙ Skarboro pilsētas pārvaldes parku daļas rīkotajā dārzu un puķu skatē arī šogad piedalīsies latviešu daiļdārzniecības un dārzu apkopšanas uzņēmējs A. Gailītis. Skate notiek Eglinton Square iepirkšanās centrā laikā no 20. — 25. martam. A. Gailītis savā stendā iekārtojis ģimenes mājas paraugdārzu. Iepirkšanās centrs, kuŗā iekārtota šī skate, atrodas dienvidos no Eglintona ielas, starp Victoria Park un Pharmacy ielām.

VANKUVERA

● DV nodaļas biedru un viesu saviesīgs sarīkojums groziņu vakara veidā notiks 30. martā pl. 7.30 vakarā Polish Community Centre telpās (4015 Fraser St.).

VINIPEGA

● Plkv. O. Kalpaka piemiņas sarīkojumu šogad neorganizēja, kā parasts, DV Manitobas nodaļa, bet gan Latvijas dibināšanas 50 gadu rīcības komiteja, lai gūtu līdzekļus jubilejas izdevumu segšanai. Sarīkojumu atklāja rīcības komitejas pr-dis M. Štauvers, pie karogiem stāvot vanagu un vanadžu goda sardzei, bet DV Manitobas nodaļas pr-dis V. Stenders pakavējās pie kritušo piemiņas. Īsu aizlūgumu vadīja māc. K. Kuškēvics. Pēc kopīgi nodziedātas DV dziesmas vanadžu kopas pr-ce L. Kēlere pasniedza ziedus kritušo kaŗavīru mātēm, bet svētku runu teica māc. K. Kuškēvics, pēc tam visiem vienojoties Latvijas himnā. Programmas daļā Zigrīda Kļaviņa deklamēja 3 sarīkojuma raksturam piemērotus dzejoļus Daces Štauveres kokles pavadījumā, meiteņu ansamblis nodziedāja 2 tautas dziesmas, bet E. Taizika un D. Štauvere iepriecināja ar klavieŗmūziku. Vakara loterija deva 150 dol. atlikumu. Vanadzes L. Kēleres un V. Stenderes vadībā bija rūpējušās par kafijas galdu.

⊙ Latvijas dibināšanas 50 gadu rīcības komiteja pēdējā sēdē saziedoja iemaksas naudu pērkamajam krēslam jaunbūvētajā Vinipegas mākslas centrā, kuŗu uzcēla Kanadas simtgades plānu ietvaros. Uz krēsla, kas maksā 250 dol., būs plāksnīte ar uzrakstu „Manitobas latvieši". J. Z.

Skaņu lente . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

kumu, no kuŗa valde vienojās 3% iemaksāt LNAK skolu fondam.

Principā piekrita iekšējās informācijas daļas vadītāja R. Norīša ierosinājumam izmantot izdevību no laikraksta „Latvija Amerikā" pieteikt latviešu kandidāti Kanadas nacionālās preses nedēļas karalienes vēlēšanām. Jautājuma kārtošanu uzņēmās M. Jonāne un E. Ozols.

Pilnvarotā DV nama jautājumos R. Puriņa ierosinājumā valde nolēma, ka visas nodaļas nama rīkotajā loterijā ieņemto summu var ieskaitīt kā savu iemaksu-ieguldījumu kopīgajā DV namā.

Valdes sēdē bez priekšsēža E. Krūkas piedalījās sekretārs K. Bencons, kasieris R. Britāls, aprūpes daļas vadītājs A. Kvēps, ārējās informācijas daļas vadītājs O. Ieviņš, iekšējās informācijas daļas vadītājs R. Norītis, pilnvarotais DV nama jautājumos R. Puriņš, jaunatnes daļas vadītājs E. Ozols, Kanadas vanadžu priekšniece M. Jonāne, bij. apgāda vadītājs A. Ancāns, bij. biedrzinis A. Akmens, „Latvija Amerikā" redaktors A. Vinčels, apgāda vadītājs V. Kārkliņš un revīzijas komisijas locekļi V. Mukts, N. Brasliņš un A. Čivzelis.

R. N.

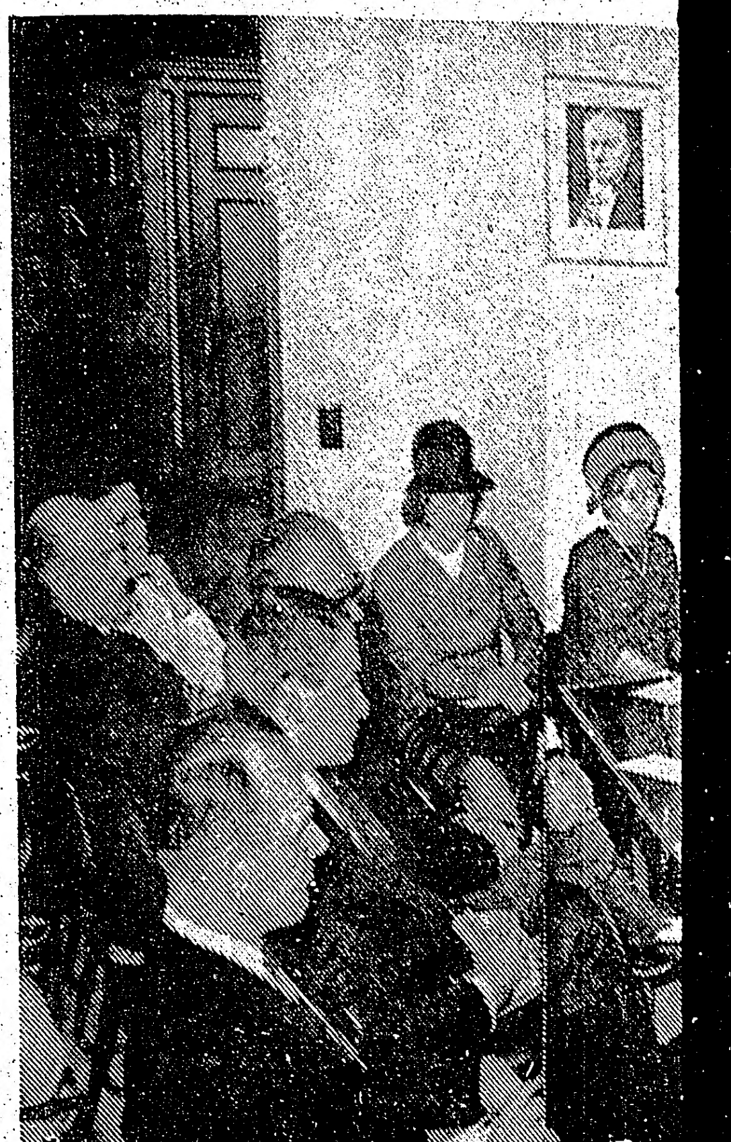

Baltijas tautu federācijas Kanadā paplašinā
(pie galda trešais no labās), kas ar rokas sp
tot Kanadas nacionālajā bibliotēkā Otavā īp
no Londonas R. Epneris un J. Dreifelds, ga

Vēst

IECERĒ

Latviešu apvienības Brazilijā gada sapulces dalībnieki noklausījās valdes pr-ža L. Vasiļa ziņojumu par darbību aizvadītajā gadā, bet kasieris V. Karepovs sniedza kases pārskatu. No tā un revīzijas komisijas ziņojuma izrietēja, ka kasē ir 505,70 kruzeiri, bet bibliotēkā 925 grāmatas. Pēdējā laikā jaunas grāmatas iegādātas maz.

Pēc pārrunām sekojošajās vēlēšanās par apvienības valdes priekšsēdi sesto reizi pēc kārtas ievēlēja Laimoni Vasili, par viņa vietnieku Alfredu Paegli, sekretāru Alfredu Grabi, kasieri Valdemaru Karepovu, viņa palīdzi M. Upelnieci, kultūras daļas vadītāju Vadimu Bāru, daļas sekretāru Jāni Rudzīti, bibliotēkāru un mantzini Augustu Zašu. Revīzijas komisijā ievēlēja Jāni Ķīvīti, Ainu Paegli un Ati Verneru. Tā kā šai gadā plānots rīkot plašas Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres svinības, sapulce izraudzīja rūpnieku K. Šmitu par jubilejas rīcības komitejas priekšsēdi, kas rīkosies visas latviešu kolonijas vārdā, jo tam piekritušas arī draudzes.

☆

Latviešu apvienība Brazilijā 11. februārī savā mītnē Sanpaulā godināja veco strēlnieku un Latvijas brīvības cīņu dalībnieku Pēteri Sproģi, kas nesen bija atskatījies uz 80 mūža gadiem. LAB pr-dis L. Vasilis uzrunā cildināja jubilāru, kas savu dzīvi

Aspazijas nedēļa . . .

(Pārnesums no 3. lpp.)

karaliene ar savām pavadonēm sarkanos tērpos pulcējās svētnīcā.

Lietuvas karalis Olģerds (Reinis Birzgalis) aizrāva skatītājus ar savu valdonību kustībās, niansēto spēli un valodas gleznainību līdz pat sīkumam. Karaliene Uljana (Ance Rozīte) izstaroja karalisku dižciltību un beigu cēlienā lieliski parādīja traģisko pārdzīvojumu kāpinājumu. Karaļa meitu Mirdzu tēloja Ilze Šedrika, ar savas lomas plānveidīgo izveidojumu un ar ļoti labu tēlojuma kāpinājumu pēdējā cēlienā turot skatītājus savā varā līdz mirklim, kad pati ziedoja savu dzīvību dieviem. Praurimas zinātāja svētnīcā Asja (Rasma Birzgale) ar brīnišķu maigumu kā stājā, tā spēlē deva skatītājiem iekšēji pārdzīvotu Aspazijas svētās sievietes tēlu, kuŗā paudās dziļa dvēseles traģēdija, mīlestība uz cilvēku un kalpošana elku dieviem. Krīvs (Valfrīds Streips) iedvesa bijību un ar savu pārliecinošo kalpošanu dieviem turēja vaidelotes savā varā. Laimons (Vitolds Vītols) savā dažādu situāciju pilnajā lomā parādīja tēla izpratni un iedzīvošanos to attēlošanā ar labām balss variācijām, kas ir svarīgs faktors šāda veida izrādēs. Beigu cēlienā īsti pārliecinoši izskanēja viņa teiktie zīmīgie Aspazijas vārdi: „Tik važās tagad es jūtos brīvs, pat nāvē brīvs es važās ietu." Vaidelotes un karalienes pavadones, kā arī kunigaištus tēloja Bostonas latviešu studentu biedrības biedri.

Kad skatuves priekškars aizvērās, likās, ka skatītāju sirdīs vēl atbalsojās Mirdzas pēdējie vārdi: „Es aizeju tur, kur gars ar garu jūtās satiekas."

Jānis Cīrulis

NTO ZIŅAS

kopās rīkotā vakarēšana 12. martā DV namā notika sveču gaismā, jo pēkšņais sniegputenis uz laiku radīja elektrības piegādes traucējumu. Latvisko prievīšu aušanu demonstrēja A. Broka, A. Selga un G. Āpše, ar interesi sekojot 16 dalībniecēm. Tā kā šī māka nav tik viegli apgūstama, tad vienojās prievīšu aušanu turpināt arī nākošajā vakarēšanā, kas paredzēta 2. aprīlī plkst. 7.30 vakarā DV namā (125 Broadview Ave).

● Sv. Jāņa draudzes dāmu komitejas gada sapulce notiks 24. martā tūlīt pēc dievkalpojuma, kas sāksies plkst. 11 dienā. Sapulcē aicinātas piedalīties visas draudzes locekles, lai vispusīgi pārrunātu un aktivizētu dāmu komitejas darbību.

● LPB Kanadas kopā, kuŗā ir 43 biedri, pašreiz sākušās rakstveida valdes un revīzijas komisijas vēlēšanas. Uz 5 valdes locekļu vietām kandidē I. Batraks, I. Breikša, T. Krūka, T. Ķikauka, M. Lorbergs, B. Senkēviča, V. Toma—Skuja, A. Vinčels, L. Vītoliņa—Auzāne, A. Zemdega un Z. Zentiņš, bet uz 3 revīzijas komisijas locekļu vietām — I. Gubiņa, O. Kļavenieks, R. Norītis, V. Upeslācis un L. Zandbergs. Visiem biedriem vēlēšanu materiāli jau izsūtīti. Balsošanas zīmes līdz 15. aprīlim nosūtāmas vēlēšanu komisijas pr-dim J. Lejiņam (57 Woodward Ave, Willowdale, Ont.). Vienlaicīgi, tāpat rakstveidā, notiek arī LPB centrālās valdes vēlēšanas. LPB Kanadas kopā par biedri uzņemtā Elvīra Leja - Bicka Montreālā. Kopas rīkotais Aspazijas dzimšanas 100 gadu atceres sarīkojums notiks 31. martā plkst. 5 pēcpusdienā Latviešu namā. Šai sarīkojumā arī apbalvos kopas biedrus, kuŗu darbus izvērtējusi īpaša žūrijas komisija Ņujorkā.

● Sv. Jāņa draudzē kristīts Pēteris Jānis Kampe, Jāņa un Liesmas dēls.

● Sv. Jāņa draudzes palīdzības fonda dalībnieku gada sapulce notiks 31. martā tūlīt pēc dievkalpojuma, kas sāksies plkst. 11 dienā.

● No Sv. Jāņa draudzes lauku īpašuma Saulaines pārvaldes pēdējā laikā izstājušies J. Koncis, *K. Ozoliņš, E. Puķītis un G. Tannis*, pēdējais arī no draudzes padomes.

● Skarboro pilsētas pārvaldes parku daļas rīkotajā dārzu un puķu skatē arī šogad piedalīsies latviešu daiļdārzniecības un dārzu apkopšanas uzņēmējs A. Gailītis. Skate notiek Eglinton Square iepirkšanās centrā laikā no 20. — 25. martam. A. Gailītis savā stendā iekārtojis ģimenes mājas paraugdārzu. Iepirkšanās centrs, kuŗā iekārtota šī skate, atrodas dienvidos no Eglintona ielas, starp Victoria Park un Pharmacy ielām.

VANKUVERA

● DV nodaļas biedru un viesu saviesīgs sarīkojums groziņu akara veidā notiks 30. martā pl. 7.30 vakarā Polish Community Centre telpās (4015 Fraser St.).

VINIPEGA

● Plkv. O. Kalpaka piemiņas sarīkojumu šogad neorganizēja, kā parasts, DV Manitobas nodaļa, bet gan Latvijas dibināšanas 50 gadu rīcības komiteja, lai gūtu līdzekļus jubilejas izdevumu segšanai. Sarīkojumu atklāja rīcības komitejas pr-dis M. Štauvers, pie karogiem stāvot vanagu un vanadžu goda sardzei, bet DV Manitobas nodaļas pr-dis V. Stenders pakavējās pie kritušo piemiņas. Īsu aizlūgumu vadīja māc. K. Kuškēvics. Pēc kopīgi nodziedātas DV dziesmas vanadžu kopas pr-ce L. Kēlere pasniedza ziedus kritušo kaŗavīru mātēm, bet svētku runu teica māc. K. Kuškēvics, pēc tam visiem vienojoties Latvijas himnā. Programmas daļā Zigrīda Kļaviņa deklamēja 3 sarīkojuma raksturam piemērotus dzejoļus Daces Štauveres kokles pavadījumā, meiteņu ansamblis nodziedāja 2 tautas dziesmas, bet E. Taizika un D. Štauvere iepriecināja ar klavieŗmūziku. Vakara loterija deva 150 dol. atlikumu. Vanadzes L. Kēleres un V. Stenderes vadībā bija rūpējušās par kafijas galdu.

● Latvijas dibināšanas 50 gadu rīcības komiteja pēdējā sēdē saziedoja iemaksas naudu pērkamajam krēslam jaunbūvētajā Vinipegas mākslas centrā, kuŗu uzcēla Kanadas simtgades plānu ietvaros. Uz krēsla, kas maksā 250 dol., būs plāksnīte ar uzrakstu „Manitobas latvieši". **J. Z.**

Baltijas tautu federācijas Kanadā paplašinātajā sēdē bija ieradies arī federālās valdības sekretāriāta darbinieks G. P. Allens (pie galda trešais no labās), kas ar rokas spiedienu aicināja BTFK prezidija priekšsēdi T. Kronbergu vākt materiālus un iekārtot Kanadas nacionālajā bibliotēkā Otavā īpašu nodaļu etnisko grupu dzīves dokumentēšanai. Aiz Kronberga BTFK pārstāvis no Londonas R. Epneris un J. Dreifelds, galda galā — BSPK priekšsēde L. Krasta, no viņas pa kreisi A. Jeckalēja.

Foto: J. Liģers

Vēstis no Brazilijas

IECERĒTAS 14 TAUTU KOPĪGAS SVINĪBAS SANPAULĀ

Latviešu apvienības Brazilijā gada sapulces dalībnieki noklausījās valdes pr-ža L. Vasiļa ziņojumu par darbību aizvadītajā gadā, bet kasieris V. Karepovs sniedza kases pārskatu. No tā un revīzijas komisijas ziņojuma izrietēja, ka kasē ir 505,70 kruzeiri, bet bibliotēkā 925 grāmatas. Pēdējā laikā jaunas grāmatas iegādātas maz.

Pēc pārrunām sekojošajās vēlēšanās par apvienības valdes priekšsēdi sesto reizi pēc kārtas ievēlēja Laimoni Vasili, par viņa vietnieku Alfredu Paegli, sekretāru Alfredu Grabi, kasieri Valdemaru Karepovu, viņa palīdzi M. Upelnieci, kultūras daļas vadītāju Vadimu Bāru, daļas sekretāru Jāni Rudzīti, bibliotēkāru un mantzini Augustu Zašu. Revīzijas komisijā ievēlēja Jāni Ķivīti, Ainu Paegli un Ati Verneru. Tā kā šai gadā plānots rīkot plašas Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres svinības, sapulce izraudzīja rūpnieku K. Šmitu par jubilejas rīcības komitejas priekšsēdi, kas rīkosies visas latviešu kolonijas vārdā, jo tam piekritušas arī draudzes.

★

Latviešu apvienība Brazilijā 11. februārī savā mītnē Sanpaulā godināja veco strēlnieku un Latvijas brīvības cīņu dalībnieku Pēteri Sproģi, kas nesen bija atskatījies uz 80 mūža gadiem. LAB pr-dis L. Vasilis uzrunā cildināja jubilāru, kas savu dzīvi veltījis cīņai par Latviju un arī svešumā vienmēr atbalstījis latviešu nacionālo darbību, apvienības vārdā pasniedzot E. Medņa grāmatu „Dvēseles dumpo". Cildinājuma vārdus teica arī DV nodaļas valdes loceklis V. Bārs, tad klātesošie gavilnieku godināja ar „Nevis slinkojot un pūstot".

Pēteris Sproģis dzimis 1888. gada 25. janvārī Krustpils pagasta Skramānu ciemā, pabeidzis vietējo pagasta skolu, strādājis dažādus darbus, paņemts krievos, kā toreiz apzīmēja iesaukšanu armijā, kuŗā lielā auguma dēļ iedalīts ķeizara gvardē, veicis sardzes uzdevumus cara miteklī — Ziemas pilī Pēterburgā un Carskoje Selo. Brīvprātīgi iestājies latviešu strēlniekos, vēlāk piedalījies Latvijas atbrīvošanas cīņās, it sevišķi 1920. gadā Bermonta—Avālova padzīšanā no Kurzemes, dienot plkv. Zeltiņa-Goldfelda eskadronā par vada komandieri. Atbrīvošanas cīņām beidzoties, viņš kādu laiku turpināja dienestu 7. Siguldas kājnieku pulkā, tad demobilizējās un strādāja dažādus darbus, bet 1925. gadā izceļoja uz Braziliju, kur strādāja Sanpaulas policijā. Jubilārs izaudzinājis divus dēlus un divas meitas, kas visi runā latviski. P. Sproģis bijis arī aktīvs Sanpaulas latviešu sabiedriskajā dzīvē— viens no Latviešu biedrības dibinātājiem 1928. gadā, darbodamies tās valdē un revīzijas komisijā, dziedāja biedrības jauktajā un vīru korī, aktīvi darbojās latviešu ev.-lut. draudzes dzīvē, būdams tās padomes loceklis.

★

Šogad aprit 50 gadu, kopš 14 tautas ieguva neatkarību, bet pašreiz iekļautas Pad. savienībā vai atrodas tās iespaidā. Šai sakarā, atsaucoties uz Ukraiņu Brazilijas savienības aicinājumu, nodibināja īpaša komiteja kopīgu 50 gadu neatkarības proklamēšanas atceres svinību organizēšanai šāgada jūlijā. Par šīs komitejas goda priekšsēdi ievēlēta Ukraiņu Brazilijas savienības priekšniece deputāte Dulce Braga, bet par goda vicepriekšsēdi Igaunijas konsuls Fernands Sauka. Visu 14 tautu izraudzītajiem pārstāvjiem ir vicepriekšsēžu tiesības. Latviešu kolonija par savu pārstāvi izraudzījusi rūpnieku Kārli Šmitu.

Organizācijas komiteja jau sanākusi piecās sēdēs un izstrādājusi sarīkojumu programmu, kuŗā paredzēts: 1) Svinīgs akts pie Neatkarības ozola pilsētas centrā Anagabau ar aizlūgumu, deputātes D. Bragas un konsula F. Saukas runām un gājiens ar nacionālajiem karogiem uz pilsētas Municipale teātri. 2) Teātŗa telpās notiks atsevišķo tautu pārstāvju priekšā stādīšana, tiem izejot uz skatuves ar savu valstu karogiem, un katras tautas īsi priekšnesumi — tautas dziesmas, tautas dejas u. c. 3) Kultūras, folkloras un politiskā izstāde notiks Galeria Prestes Maia telpās un ilgs apmēram vienu nedēļu. Šī izstāde pēc svinībām no Sanpaulas centra turpināsies priekšpilsētās un arī zemes iekšienē. Skatei gan būs tikai informātīvs raksturs. 4) Paredzēts izdot īpašu brošūru ar vēsturiskiem, ģeografiskiem un saimnieciskiem datiem par visām 14 tautām. 5) Izstrādās manifestu — uzsaukumu braziliešu tautai, pasniegs pateicības rakstus braziliešu ievērojamām personām un iesniegs notu valsts prezidentam. 6) Izgatavos arī karodziņus, markas un citus piemiņas priekšmetus.

★

Pēc Sanpaulas latviešu ev.-lut. draudzes 25. februāŗa dievkalpojuma draudze sumināja savu mācītāju Jēkabu Mekšu sakarā ar 60 mūža gadiem. Draudzes saimnieks Jānis Kaspars kopā ar dāmu komitejas pr-ci Mariju Saliņu pasniedza jubilāram draudzes dāvanu — ieskaņošanas un atskaņošanas aparātu. No Dienvidamerikas latviešu preses kopas gavilnieku sveica pr-dis Laimonis Rudzītis, Latviešu apvienības Brazilijā valdes vārdā Alfreds Grabis, pasniegdams ziedus latviešu nacionālajās krāsās, bet DV nodaļas vārdā pr-dis Jānis Rudzītis, nododot Anšl. Eglīša grāmatu „Tiesa nāk". Kā vecākās latviešu studentu korporācijas Lettonia filistru jubilāru no Sanpaulas latviešu akadēmiķiem sveica Kārlis Šmits. Pateicoties par vēlējumiem, dāvanu un ziediem, māc. J. Mekšs cita vidū teica: „Būs interesanti pēc gadiem desmit, kad būšu beidzis darbu, dzirdēt pašam savu balsi un paklausīties, ko esmu runājis no kanceles." Rakstveidā jubilāru bija sveicis archibīskaps A. Lūsis un bijušie draudzes locekļi, kas pārcēlušies uz dzīvi citur. Dāmu komiteja bija rūpējusies par bagātīgi klātu galdu ar dzimšanas dienas kliņģeri.

Māc. J. Mekšs dzimis 1908. gada 26. februārī Smiltenē, 1936. gadā beidzis Latvijas universitātes teoloģijas fakultāti, nostrādājis kandidāta gadu Olainē pie māc. Rozenieka, bet ordinēts 1937. gadā, kļūstot par Slokas un Ķemeru mācītāju, reizē arī Aizsargu organizācijas mācītāju. Laikā no 1934. — 1937. gadam viņš bija Valmieras pamatskolas skolotājs un Valmieras aizsargu pulka kultūras daļas vadītājs. Pēckaŗa bēgļa gaitas viņu 1944. gada rudenī noveda Vācijā, kur apmetās Memingenā un bija pirmais latviešu mācītājs Bavārijā, arī Sarkanā krusta pārstāvis, tad pārcēlās uz Eslingenu pie archibīskapa T. Grīnberga par šoferi, adjutantu un pavadoni dienesta braucienos, veikdams arī vietējās latviešu ģimnazijas un pamatskolas pārziņa pienākumus. Ar dzīvesbiedri brīvmākslinieci Elzu un trim bērniem māc. J. Mekšs 1951. gada jūlijā ieceļoja Brazilijā un uzņēmās Sanpaulas latviešu ev.-lut. draudzes gana pienākumus, ievērojamā mērā aktivizējot draudzes darbu. Pašreiz viņš aprūpē arī Nova Odesas un Riodežaneiro latviešu ev.-lut draudzes, aktīvi piedaloties arī vispārējā latviešu sabiedriskajā dzīvē. Viņa abas meitas starplaikā gan Braziliju atstājušas un pārcēlušās uz dzīvi ASV, kur apprecējušās ar latviešiem, bet dēls pērnā gadā beidza medicīnas studijas un pašreiz praktizējas Sanpaulas lielākajā slimnīcā.

J. Putniņš

Aspazijas nedēļa . . .

(Pārnesums no 3. lpp.)

karaliene ar savām pavadonēm sarkanos tērpos pulcējās svētnīcā.

Lietuvas karalis Olģerds (Reinis Birzgalis) aizrāva skatītājus ar savu valdonību kustībās, niansēto spēli un valodas gleznainību līdz pat sīkumam. Karaliene Uljana (Ance Rozīte) izstaroja karalisku dižciltību un beigu cēlienā lieliski parādīja traģisko pārdzīvojumu kāpinājumu. Karaļa meitu Mirdzu tēloja Ilze Šedrika, ar savas lomas plānveidīgo izveidojumu un ar ļoti labu tēlojuma kāpinājumu pēdējā cēlienā turot skatītājus savā varā līdz mirklim, kad pati ziedoja savu dzīvību dieviem. Praurimas zinātāja svētnīcā Asja (Rasma Birzgale) ar brīnišķu maigumu kā stājā, tā spēlē deva skatītājiem iekšēji pārdzīvotu Aspazijas svētās sievietes tēlu, kuŗā paudās dziļa dvēseles traģēdija, mīlestība uz cilvēku un kalpošana elku dieviem. Krīvs (Valfrīds Streips) iedvesa bijību un ar savu pārliecinošo kalpošanu dieviem turēja vaidelotes savā varā. Laimons (Vitolds Vītols) savā dažādu situāciju pilnajā lomā parādīja tēla izpratni un iedzīvošanos to attēlošanā ar labām balss variācijām, kas ir svarīgs faktors šāda veida izrādēs. Beigu cēlienā īsti pārliecinoši izskanēja viņa teiktie zīmīgie Aspazijas vārdi: „Tik važās tagad es jūtos brīvs, pat nāvē brīvs es važās ietu." Vaidelotes un karalienes pavadones,kā arī kunigaištus tēloja Bostonas latviešu studentu biedrības biedri.

Kad skatuves priekškars aizvērās, likās, ka skatītāju sirdīs vēl atbalsojas Mirdzas pēdējie vārdi: „Es aizeju tur, kur gars ar garu jūtās satiekas."

Jānis Cīrulis

Lāčplēsim Eduardam Sinātam 80 gadu

Eduards Sināts Latvijas armijas kapteiņa uniformā.

Latvijas armijas kapteinis, Lāčplēša ordeņa kavalieris un desmit dzejoļu grāmatu autors Eduards Sināts 28. martā atskatīsies uz 80 darbīgi vadītiem mūža gadiem. Baltais Lāčplēsis un dzejnieks — kā viņu kalifornieši iesaukuši — trimdas dienas vada znota V. Turjāņa un meitas ģimenē Berkelejā, Kalifornijā. Viņš arvien interesējas par latviešu gara dzīves notikumiem; ar saviem jaunākajiem literārajiem darbiem piedalījies rakstnieku rītā dziesmu svētkos San Francisko un Draudzīgā aicinājuma sarīkojumā Berkelejā.

Eduards Sināts dzimis 1888. gadā Zvārtavas pagastā. 1907. gadā viņš sāka medicīnas studijas Tērbatas universitātē, bet 1916. gadā pievienojās latviešu strēlniekiem. Latvijas atbrīvošanas kaŗā viņš izstaigāja kaujas laukus Daugavas krastos, Rīgu aizstāvot un vēlāk Latgali atbrīvojot no sarkanajiem iebrucējiem. Viņš ir Latvijas virsnieku saimes loceklis, kas pirmajā izlaidumā beidza kaŗa skolu 1920. gadā. Virsnieks būdams, viņš kalpoja 7. Siguldas kājnieku pulkā Alūksnē, vēlāk 11. Dobeles pulkā Daugavpilī un pēc tam Zemgales divīzijas štābā. Viņš pensionējās 1938. gadā kapteiņa pakāpē.

Jau no agrām jaunības dienām Sināts iemīļoja dzeju un arī pats sāka rakstīt. „Līdums" 1911. gadā iespieda viņa pirmo dzejoli. Daudz Sināta dzejoļu un rakstu iespiesti „Latvijas Kareivī" un „Kadetā". Trimdas gados viņa dzejoļi lasāmi vairākos laikrakstos. Viņam iznākušas 10 dzejoļu grāmatas: „Sapņu atskaņas" — 1919. gadā, „Atdzimšanas garam" (1935.), „Šķēps un saules vairogs" (1936.), „Sargpostenī" (1939.), „Zeme zied" (1940.), „Dzintarsaule" (1946.)), „Saumais avangards" (1949.), „Saules un ēnu dārzos" (1957), „Dzimtenes atblāzma" (1963.) un „Latvijas mežs runā" — 1965. gadā.

Eduarda Sināta dzejas motīvos dominē dzimtene, kaŗavīrs, pienākums pret tēvzemi, dabas skaistums, mūžības jausmas un cilvēka tiekšanās uz Dievu. Savā bagātajā mūžā viņš daudz veicis sabiedriskajā darbā: lasījis referātus Latvijas pilsētās un laukos par brīvības cīņām, bijis biedrs un vadītājs kaŗavīru organizācijās, strādājis draudžu un skolu organizēšanas darbā. Katrs pasākums bijis sekmīgs, jo viņa personības siltums saistījis draudzīgus sekotājus.

J. K.

Lielā kultūras skate

Amerikas latviešu apvienības kultūras biroja organizēto Latvijas dibināšanas 50 gadu jubilejas ceļojošo izstādi atklās 18. maijā Ņujorkā. Tā Sheraton Atlantic viesnīcā būs atvērta līdz 22. maijam. Pēc tam izstādi pārcels uz Čikagu (no 26. maija līdz 1. jūnijam), Milvokiem (jūnija vidū), Mineapoli (jūnija otrā pusē), Klīvlendu (no 30. augusta līdz 2. septembrim), Indianapoli (septembŗa sākumā, Toronto (septembrī), Vašingtonu (oktobŗa vidū — ALAs kongresa laikā) un Trentonu (novembrī). Gaŗajās atstarpēs izstādi varētu iekārtot arī citur.

Izstādes mērķis ir modināt cittautiešos interesi par Latviju un latviešu tautas likteni, parādīt neatkarīgās Latvijas sasniegumus latviešu jaunajai paaudzei un stiprināt latviešu kopīgo gribu un apņemšanos atgūt Latvijas neatkarību.

Izstādes telpas minimālais lielums ir 5200 kv. pēdu. Vietējiem rīkotājiem jāsedz transporta un apdrošināšanas izdevumi, tādēļ, ja iespējams, no apmeklētājiem ņemama ieejas maksa. Izstādes iekārtošanas iespējas citās vietās vēl var pieteikt ALAs kultūras biroja vadītājam Dr. P. Norvilim (2343 Valentine Ave, Bronx, N. Y., 10458, U. S. A.).

Izstādes veidošanā piedalās ap 60 darbinieku. Tā modernā mākslinieciskā iekārtojumā rādīs latviešu kultūras dzīvi vēsturiskā, kultūrālā un saimnieciskā skatījumā. Katrai nozarei būs iekārtota sava nodaļa, bet izstādi sagatavo kā nedalāmu vienību kopā ar eksponātu novietošanai paredzētajām sienām. Teksti un uzraksti ir angļu valodā.

Latvijas valsts un trimdas kultūras dzīvei veltītās ASV latviešu centrālās kultūras dienas Ņujorkā 18. un 19. maijā notiks četros cēlienos. Būs īsi referāti zinātņu, mākslu, audzināšanas un organizāciju jautājumos ar sekojošām debatēm. Īpašā aktā godinās ASV latviešu kultūras dzīves un sabiedriskos ilggadējos darbiniekus, pēc tam atklās izstādi.

Ceļojošo izstādi sākumā bija paredzēts atklāt jau februārī, bet technisko iekārtošanas darbu paveikšanai bija nepieciešams ilgāks laiks, tādēļ to pārcēla uz martu, pēc tam uz maiju. Izstādes iekārtošanai veltīts daudz pūļu un laika, bet iekārtojums skatītājam atstāj patīkamu iespaidu. Katrai nodaļai ir atsevišķs iekārtojums, apmeklētājs lokveidā apskata visu izstādi. Tā domāta cittautiešiem, bet apmeklētāju lielais vairums, liekas, tomēr būs latvieši. Ja visu iecerēto spēs paveikt, tā būs iespaidīga izstāde.

—be

Tā viņi izteicās

KALEIDOSKOPISKAS PIEZĪMES PAR CIEMOŠANOS ŅUJORKĀ

Atgriezusies no patīkamās ciemošanās Preses ballē un rakstnieku rītā Ņujorkā, krēslas stundā grozu kaleidoskopu un ļauju seju, kustību un vārdu ņirboņai runāt:

Jānis Bičolis: Kas grib aiziet no latviešiem, lai iet, būs kas paliks. Bet — mums trūkst poēmu, neviens neraksta poēmas...

Rita Gāle: Tās puķes jau ir kā bērni, mūžīgi jālaista...

Henrijs Moors: Es jau neesmu par sevi nekā daudz pateicis...

Viktors Irbe: Redakcijai ienākušas ziņas, ka „Caurumi" ir uz kuģa, un ja kuģī neiemetīsies caurums, tad „Caurumi" Ņujorkā būs jau nākošajā nedēļā.

Zenta Liepa: Nekāda dzejas forma vai „neforma" nespēj apklāt vāju talantu...

Antonija Millere: Studēju savā prieka pēc, ir ļoti interesanti...

Valdis Māris: Te būtu tā kustība, Raiņa dinamika...

Vija Vētra: Ikvienam ir nepieciešamība sevi izteikt...

Klāra Zāle: Es domāju, ka gars nosaka ķermeņa darbības jomas...

Gunārs Saliņš: Jūs taču manījāt, ka es nolasīju citu dzejoli nekā gribēju...

Elza Ķezbere: Esmu jauno pusē...

Nora Valtere: Ir liela vēlēšanās uzrakstīt, aprakstīt, ja vien laika būtu vairāk...

Nikolajs Kalniņš: Jūs esat labās rokās, citādi — neviens te par ciemiņiem neko neiztaisa...

Aina Zemdega: Nevar, Leonards iznācis pērn...

Teodors Zeltiņš: Forma ir laba lieta, forma ir skaista; es zinu, tev arī patīk forma...

Tālivaldis Ķeniņš: Ja ir kaut kas briesmīgāks par melodeklamāciju, tad to es nezinu...

Sigurds Vīdzirkste: O, es mīlu rētoriku! Bet kā var justies absurditātē, kur nav nekāda kodola?...

Baiba Bičole: Rakstīšu bērnu dzeju vēlāk, kad viņi būs paaugušies...

Dzintra Kalniņa: Nu — tas jau ir tas...

Jānis Krēsliņš: Arī dokumenti var būt baumas un baumas dokumenti...

Mudīte Austriņa: Izlasiet Heroditu...

Voldemars Avens: Ko citu es varēju darīt?...

Pēkšņi kaleidoskopā iegriežas gaŗa, bieza ēna. Redaktors nāk.

Elvīra Leja

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

ŅUJORKA

● Ņujorkas latviešu katoļu draudzes padomē un dāmu komitejā palielinās locekļu skaitu uz 12. Draudzes prāvests izraudzīs kā padomes, tā dāmu komitejas sastāvu, lai no aktīvajiem draudzes darbiniekiem izveidotu vadības un padomdevēju grupas, jo pagaidām vēl nav izstrādāts plāns, kā draudzes padomi vēlēt un uz cik ilgu laiku. Še piezīmējams, ka Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzei ir valde 9 locekļu sastāvā, kuŗa ievēlēta uz 3 gadiem, bet katru gadu vienu trešdaļu no valdes locekļiem pārvēl. Bez tam draudzei vēl ir atsevišķas novadu komitejas dažādā lielumā, kuŗas ievēlētas gan uz vienu, gan trim gadiem. Vēl pagājušajā gadā viena novada komiteja bija mācītāja izraudzīta un draudzes valdes apstiprināta, bet šī novada prezidijs ievēlēts. Šogad draudze noteikumus pārstrādāja, un tagad novadu komitejas ir tikai ievēlētas. Bez tam pie katra novada darbojas dāmu komiteja, bet nav kopīgas visas draudzes dāmu komitejas. Arī dāmu komitejas vadība ir ievēlēta. Komiteju priekšniecēm paredzētas kopīgas apspriedes, bet tādas notiek reti.

● Brentvudā pie Ņujorkas 16. martā 97 gadu vecumā mirusi rakstnieku Valdas Moras un Henrija Moora māte. Viņa dzīvoja pie meitas Valdas Moras ārsta Upmaļa ģimenē.

● Autokatastrofā 15. martā Ņujorkā cietis čellists Dzidris Treimanis. Viņš ar dzīvesbiedri brauca savā automašīnā uz darba vietu Radio City Music Hall, bet mašīna ceļā „saniķojās". Tā kā koncerts darba vietā paredzēts noteiktā laikā, tad Gita Treimane palika pie mašīnas, bet mākslinieks noīrēja taksametru un steidzās uz koncertu. Taksametrs ceļā saskrējās ar autobusu, čellists Treimanis darba vietā nenokļuva. Viņš tikai atceras, ka sēdējis uz ietves un apkārt bijuši policisti. Treimanis ievietots Vikeršama slimnīcā ārsta P. Riekstiņa gādībā. Paredzams, ka viņš slimnīcā pavadīs apmēram nedēļu, jo pēc ārsta atzinuma nekas nav lauzts. Piezīmējams, ka Dzidris Treimanis jau vairākus gadus spēlē slavenajā Ņujorkas kinoteātrī Radio City Music Hall, kuŗā bez filmu izrādes notiek arī koncerts un uzstājas dejotājas.

ČIKAGA

● Kaut 10. martā rīkotajā Kr. Barona latviešu skolas bazārā varēja būt vairāk apmeklētāju, sarīkojums tomēr izdevās labi: visas lozes lielajai mantu loterijai, kuŗu izkārtoja 1. pamatskolas klases bērnu vecāki, izpārdeva. Laimes akā darbojās A. Švānberga un A. Bārda; virtuvē rosījās Elza Gulbe, Ausma Pormale un Ausma Štrāla; par bērnu ēdienu galdu rūpējās Lidija un Aivars Aistari un Olģerts Cakars no Čikagas latviešu baptistu draudzes kopas Gaisma; mērķī šaušanu pārraudzīja A. Vanags, bet mērķī sviešanu A. Birkēns. Kauliņus meta Čikagas latviešu katoļu draudzes darbinieces V. Ozoliņas vadībā. Galvenās kasieres pienākumus veica skolas kasiere Izolde Jaremko, bet visa koordinētāja un pārraudzītāja bija vecāku padomes priekšsēža vietniese Zita Velkme. Apmeklētāji sarīkojumu atbalstīja iespēju robežās, un, pateicoties tam, kopīgie ienākumi pārsniedza 1200 dol.

Z. K.

● Korporāciju kopa pavasaŗa sēmestrim par senioru izraudzījusi K. Legzdiņu (Frat. Metropolitana) par viceseniorū A. Meņģeli (Frat. Lataviensis), par sekretāru A. Skombu (Frat. Metropolitana), bet par oldermani R. Bērziņu (Frat. Metropolitana). O. Kalpaka piemiņas dievkalpojumā goda sardzē pie Latvijas karoga stāvēja Korporāciju kopas prezidijs, bet goda vietā sēdēja 5 kalpakieši — Kalējs (Talavija), Michelsons (Latvia), Ruģēns (Patria), Duksis un Burģis. Korporāciju kopas rīkotajā kalpakiešu ballē 9. martā Germania klubā piedalījās ap 100 dalībnieku. Balles dalībniekus uzrunāja kalpakietis A. Lasis.

V. Š.

ROČESTRA

● DV apvienības gada sapulci 10. martā vadīja revīzijas komisijas pr-dis J. Reicis, protokolēja F. Kalniņš. Ziņojumus par darbību sniedza pr-ks K. Serdāns un valdes locekļi. Aizvadītajā gadā apvienības dzīves nozīmīgākais notikums bija izkārtotā ASV DV delegātu sapulce un vanadžu salidojums. Par Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres rīcības komitejas veikumiem un iecerēm plašu ziņojumu sniedza tās pr-dis A. Niedols, izceļot Ročestras un apkārtnes tautiešu lielo atsaucību. Revīzijas komisijas ziņojumu sniedza F. Kalniņš, atzīstot kasi un dokumentus labā kārtībā. Valde saimniekojusi budžeta ietvaros. Šāgada budžetu pieņēma 1773 dol. apmērā, aprūpei paredzot 520 dol. Līdzšinējam pr-kam K. Serdānam nekandidējot, par apvienības priekšnieku un pārstāvi ASV DV delegātu sapulcei ievēlēja A. Izaku. Valdi paplašinot no 5 uz 7 locekļiem, tajā ievēlēja A. Niedolu, Rasmu Aizstrautu, A. Vidasu, J. Reici, A. Karlsonu, J. Kalniņu un J. Medni, bet revīzijas komisijā — F. Kalniņu, O. Sniedzi un M. Krēsliņu.

A. I.

GRAND RAPIDI

● Latviešu biedrības teātŗa ansamblis N. Šubiņa iestudējumā 2. un 3. martā izrādīja E. Skujenieka komēdiju „Diriģents", kuŗas sagatavošanā bija ielikts daudz rūpīga darba. Daži tēlotāji atradās pirmo reizi uz skatuves dēļiem, bet viņu teicamā iekļaušanās ansamblī liecināja, ka tie varētu būt labi „lietas koki" turpmākiem iestudējumiem. Abas izrādes bija labi apmeklētas. Pateicības vārdus izrādes sagatavotājam un tēlotājiem teica Latviešu biedrības pr-ks A. Meiers. Bija ziedi un suminājumi. Ansamblis ar šo komēdiju paredzējis viesoties arī citos latviešu centros.

● Apmeklējot plkv. O. Kalpaka un Latviešu leģiona atceres vakaru 9. martā, kuŗu rīkoja DV apvienība, dibināti varēja jautāt, vai vienā sarīkojumā iederas 3 referāti, taču vakara norisē tie attaisnojās un deva sarīkojumam savdabīgu gaisotni. Vakaru ar īsu uzrunu ievadīja apvienības pr-ks A. Balodis, pēc tam svētbrīdi vadīja māc. J. Lazda. Par tikšanos ar Kalpaku jaunības dienās atmiņas pastāstīja E. Brūna, Kalpaka dzīves un kaŗavīra gaitām pieskārās J. Radziņš, bet savus piedzīvojumus Latviešu leģionā attēloja A. Minka. Mūžībā aizgājušos kaŗavīrus godināja ar klusuma brīdi, vienotību apliecinot ar DV dziesmu, bet vanadzes klātesošajiem bij. kaŗavīriem piespraudа pa chrizantēmas ziedam. Azaida laikā apvienības pr-ks A. Balodis sakarā ar 70 mūža gadiem sumināja valdes sekretāru J. Brūnu, pasniedzot grāmatu, bet māc. J. Lazda no Vienības draudzes jauno dziesmu grāmatu.

● Skrundas skautu pulciņš vadītāju A. Rieksta, Ed. Putna un virskopnieka R. Pastara vadībā bija izgājis ziemas nometnē A. Pastara lauku īpašumā pie ezera, gūstot pieredzi lauka apstākļos un pārnakšņojot teltī pie ugunskura siltuma.

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V. PALMA PĀRSTĀVIS
377 Glengarry Ave., Toronto 12, tel. 782-7246

NEMAKSAJIET VELTI IRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVIGO KREDITESANOS UN MAZAS IEMAKSAS. IEPERCIET PASI SAVUS IPASUMUS!

Danforth — Broadview: 8 istabu dubultķieģeļu māja, 2 virtuves, 2 vannas istabas, dubultgarāža. Cena $25.900.

Danforth — Broadview: 6 istabu dubultķieģeļu māja, 2 virtuves, eļļas apkure. Cena $19.500.

O'Connor — Coxwell: Atsevišķs 6 istabu dubultķieģeļu bungalovs, eļļas apkure, garāžas iespējas. Cena $20.000, iemaksa $2.500.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

Sūtiet naudu
uz Latviju
NAUDA, ko sūta
GRAMERCY
TIEK IZSNIEGTA KĀ
NAUDA
caur ārzemju tirdzniecības banku.
Piegāde 2 nedēļās
SAŅĒMĒJS VAR NAUDU IZLIETOT KATRAI VAJADZĪBAI.
NEKĀDI ATVILKUMI
JŪS ESAT NODROŠINĀTI TIKAI AR LICENCĒTU FIRMU PAKALPOJUMIEM BEZ STARPNIECĪBAS.
NAV APSLĒPTU MAKSĀJUMU.
VAIRĀK KĀ 20 GADU PIEREDZE KLIENTU APKALPOŠANĀ.
VISI PĀRVEDUMI GARANTĒTI PILNOS APMĒROS UN APDROŠINĀTI.
Licenzēts pie bankas un apdrošināšanas departamenta. Nodrošināts: ar $20.000.00. Oficiālas USSR kvītis ar saņēmēja parakstu. TARIFS: 9 rubļi par US $10.00. Nodeva līdz $30.00 — $2.75, virs $30.00 — 10%.
GRAMERCY SHIPPING, INC.
744 Broad Street.
Newark, N. J. USA.

Speciālpiedāvājums Lieldienām un pavasara sezonai.
Automašīnām cenas pazeminātas par 10%
Pasūtinājumiem jāienāk pie mums līdz 1968. g. 26. aprīlim. Izmantojiet šo izdevību.

Sūtiet U.S. dolaru dāvanu certifikātus pirkšanai speciālos dolaru veikalos. Nekāda maksa par šo pakalpojumu.

Pieprasiet brīvo katalogu tekstīlijām un mājturības priekšmetiem. Pasūtiniet jau tagad Lieldienām.

Gramercy
Dib. 1945. g.
118 E 28th Street,
New York, N. Y. 10016.
Tel. MU 9-0598.

Mūžībā aizgājis mūsu mīļais

Arvids Bumburs

dzimis 1910. gada 1. augustā Lizuma pagastā,
miris 1968. gada 4. martā Toronto.

Dziļās sērās

DZĪVESBIEDRE, AUDŽU DĒLS,
SVAINIS AR ĢIMENI TORONTO,
DĒLS AR PIEDERĪGIEM LATVIJĀ.

Ak, likten, kamdēļ tu tik bargs
Un ņēmi to, kas mums bija tik dārgs!

Augusts Saliņš

dzimis 1902. gada 4. februārī Latvijā,
miris 1968. gada 11. martā Toronto.

Sv. Andreja ev.-lut. latviešu draudzes
Toronto Palīdzības fonds

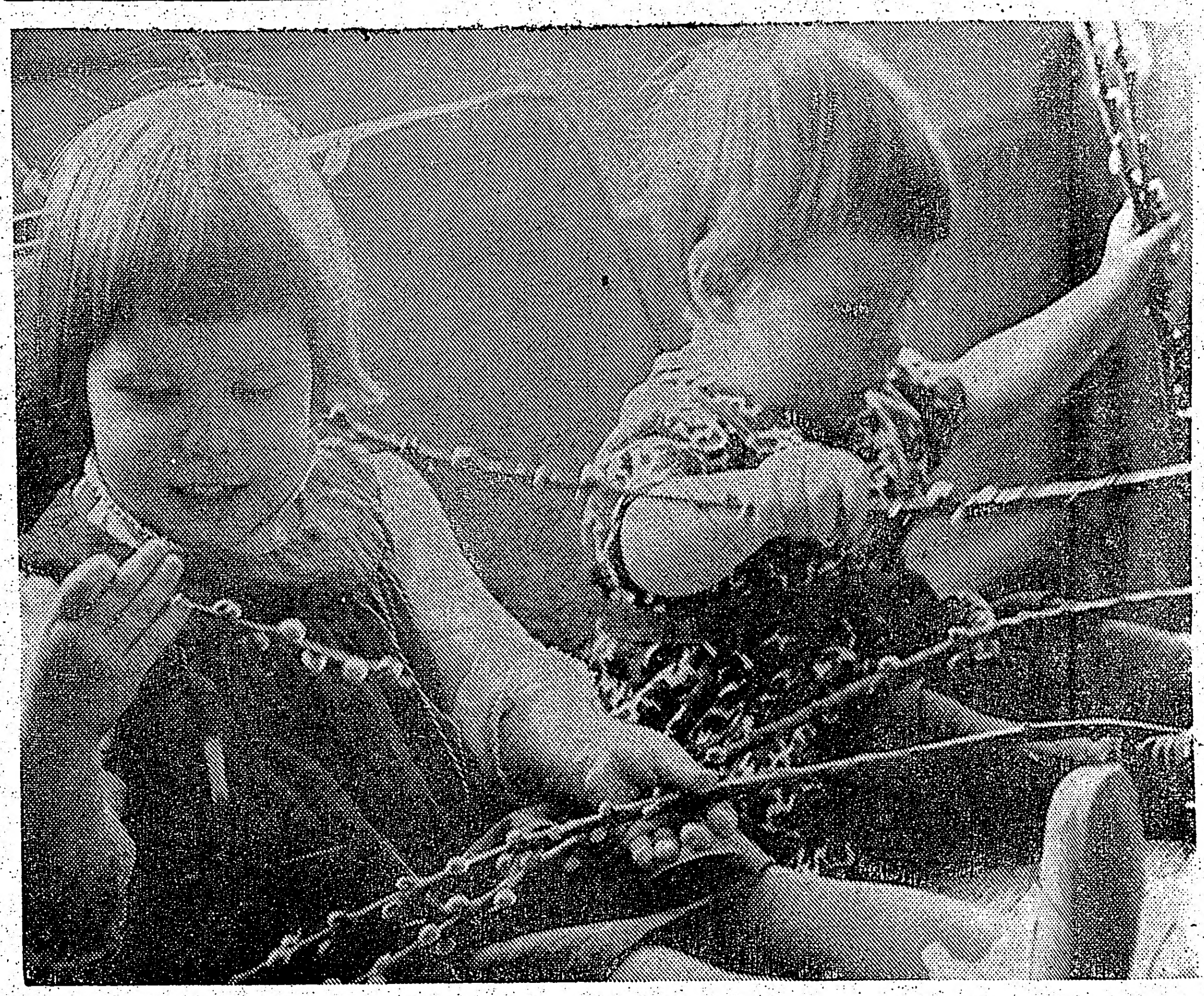

PAVASARA VĒSTNEŠI

Arvien vairāk mājās, veikalos un tirgū parādās pūpolu zaru saišķi. Tā ir droša zīme, ka pavasaris vairs nav tālu. Mazās torontietes Māra (pa kreisi) un Ilze ar prieku konstatē, ka pūpolīši ir apaļi un mīksti kā aitiņas.
Foto: J. Ligers

Saulrietu pilsētā Tesalonikos

VĒSTULE „LATVIJAI AMERIKĀ" NO GRIEĶIJAS

Sen neesmu ciemojusies Kanadā ar savām „vidzemnieces vēstulēm", kuras reiz sāku rakstīt no tālā, klusā, vientuļā Stratonio ciema. Nu jau veselu gadu desmitu esmu nodzīvojusi Tesalonikos, kuru brīnišķīgo saulrietu dēļ dēvēju par saulrietu pilsētu.

Ar prieku varu pastāstīt, ka viens no maniem dēliem, tikko 19 gadu vecs, spēris pirmos soļus vietējā mākslas un literatūras pasaulē ar pseudonimu Letonos, kas grieķiski nozīmē latvietis. Kaut viņa dzejoļi iespiesti grieķu literatūras žurnālā, viņš tomēr nolēmis nodoties teātra mākslai, jo pavasarī saņems valsts teātra skolas diplomu. Palaikam viņš spēlē arī ģitaru un dzied paša sacerētas un komponētas dziesmas kādā jauniešu klubā. Viņam arī liela interese par latviešu kokli, par kuru viņam bieži stāstīju un kuru viņš nesen dzirdējis latviešu kokļu ansambļa skaņuplatē, kas ieradās pie mums kā dārgs ciemiņš. Pati esmu pārtulkojusi Blaumaņa „Nāves ēnā", to iespieda žurnālā „Nea Poria" jeb latviski „Jaunā Gaita". Tas bija zināmā mērā mazs pārsteigums grieķu literārajā dzīvē, jo līdz šim nebija parādījies neviens latviešu literatūras tulkojums.

Kopš tā laika, kad es pēdējo reizi rakstīju, Grieķijā notikušas lielas pārmaiņas. Dzīve kļuvusi mazliet labāka. Brīnos kādēļ pasaule tik ļoti uztraucas, ja Grieķijā nu stingrāk apietas ar komūnistiem, — vai nebūtu teicamāk uztraukties par to, kas notiek komūnistu „atbrīvotajās" zemēs? Paliek iespaids, ka tā sauktā „brīvā pasaule" no komūnisma bīstami saindēta un liekas, ka mazāk uztrauktos, ja Grieķijā būtu sācies pilsoņu karš, kāds te jau draudēja izcelties. Nu grieķiem beidzot būs jāmācās, ko nozīmē likumi, būs jāpierod tiem paklausīt, kas viņiem līdz šim nelikās nepieciešams, jo valdīja likumu apiešana, „draugu būšana" un kukuļošana.

Janvārī Grieķija bija ieputināta sniegā un iesalusi ledū. Satiksme vairākas dienas bija paralizēta, arī skolas slēgtas. Karaspēkam bija jānāk palīgā civīlistiem pret ziemas bardzību. Nereti saslimušos, kam vajadzēja steigšus tikt slimnīcā, nācās turp nogādāt ar tanku palīdzību, jo arī gaisa satiksme bija pārtraukta, un jūra trakoja, prasīdama cilvēku upurus. Brīnumaini skaista bija tikai pati pirmā sniegotā diena, kā kad pasaka būtu atnākusi uz zemes sērst. Viss balts apsnidzis, kluss. Sniegā nogrimuši pilsētas trokšņi. No visām malām skanēja tikai jauniešu un bērnu gaviles un smiekli, pa gaisu lidoja sniega pikas, pacēlās ielu malās sniega vīri. Bet tad novakarē sāka putināt un sniegputenis plosījās vairākas dienas. Skaistums pazuda, palika tikai kails ziemas posts: pūta auksts ziemelis, gaudoja, auroja, kliedza, vaimanāja un plosījās ap namiem un skursteņos. Bija jādomā par veciem, vientuļiem, pamestiem cilvēkiem; dažus tādus atrada nosalušus, kā ziņoja avīzes nedaudz rindiņās. Nekas laikam nav saltāks par vientulību un ziemu kopā... Arī daudzus ceļiniekus ieputināja, kurus karaspēks tad steidzās glābt. Ciemos pietrūka pārtikas, un kāda pilsēta, arī mūsu rajons Salonikos, palika bez ūdens vairākas dienas. Grieķija ir vasaras zeme, katra pabargāka ziema te sagādā lielas grūtības, bet tāda ziema kā šī te piedzīvota tikai pirms 70 gadiem.

Pirmo reizi šogad Saloniku pilsēta bija Ziemsvētkos attiecīgi izdaiļota. Pašreiz te karnevāla laiks, pūš atkal nikns ziemelis, tomēr mandeļkoku pumpuri jau sabrieduši, gatavi vērties uz lielajiem pavasara ziedu svētkiem, pilniem bišu sanēšanas. Ielu stūros jau redzami grozi ar sniegpulkstenīšiem un vizbuļiem — smaržīgs pavasara atgādinājums.

Nevaru arī nepastāstīt par lielo prieku, ko piedzīvoju saulrietu pilsētā pagājušās vasaras sākumā, kad te atlaidās kāds latviešu mākslinieku pāris — dzejnieks un gleznotāja ar savu mazo, gaišmataino puisīti, kura valodiņa man atgādināja cīrulīša gaviles dzimtenes ārēs. Puisītis tad izstaigājās pa saulrieta pilsētas skaistajām, vecajām baznīcām un citām vietām, uz sava tēva stiprajiem pleciem uzsēdies. Viņš izskatījās kā zils sila pulkstenītis Grieķijas saulē, kā baznīcu velvēs nejauši ielidojis tauriņš. Kā jau īstam latvietim, viņam ļoti garšoja zemenes. Žēl, ka ar mani viņš daudz draudzībā neielaidās, vairāk viņu pievilka mans pelēkais runcis. Dzejniekam ļoti patika īpatnējie saulrietu pilsētas tirdziņi, šaurās ieliņas, pieblīvētas ar veikaliņiem, pilniem visneiedomājamāko lietu un lietiņu. Mākslinieki aizlaidās, kā pasērst atskrējuši putni no tālas malas, atpakaļ uz vēju pilsētu pasaules viņā pusē, bet es nu vērīgi klausos, vai kādreiz vēl nedzirdēšu saulrietu pilsētas ielās latviešu valodu, lai atkal justos kā svētkos.

Vidzemniece

VECĀKS KLUSS KUNGS
meklē 2 istabu dzīvokli (Flat) ar virtuvi un auto novietošanu. Vēlams HIGH PARK rajonā.
ZVANĪT VAKAROS
Toronto, 461 — 1517

MEKLĒ SIEVIETI
mājsaimniecības darbiem dažas dienas nedēļā Toronto.
Brīva istaba.
ZVANĪT
284 — 6715
vai
759 — 1451

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

23. martā — pl. 7.30 vak. DV Toronto nod. saviesīgs sarīkojums ar priekšnesumiem — 125 Broadview Ave.
24. martā — pl. 5 pēcp. Latviešu namā L. Auzānes—Vītoliņas 3 cēl. komēdijas „ATBALSIS" izrāde.
24. martā — pl. 6 vak. Latviešu namā dievvārdu sapulce „Sauciens no Golgatas" vadībā.
24. martā — plkst. 3 p.p. Latviešu namā Latgales pēcpusdiena. T. Puisāna referāts ar koncertdziedones A. Sapales-Raikovskas piedalīšanos. Latgales novada mākslinieku, daiļamatnieku gleznu un rokdarbu skate. Toronto latv. kat. vienības sarīkojums.
28. martā — pl. 8 vak. Latviešu namā Reliģiski ētisku pārdomu vakars. Māc. R. Ekšteina temats: „Septiņi tikumi un septiņi netikumi." Dziedās Pēteris Geistauts, pie klavierēm Ilze Ābele.
28. martā — pl. 8 vakarā Latviešu namā DV teātra Kanadā referātu un *diskusiju sesijā* Ingrīdas Vīksnas priekšlasījums „Aktieris, kritiķis, publika".
30. martā — pl. 8. vak. Dainas kora gadskārtējais koncerts Parkdale Collegiate Institute telpās — 189 Jameson Ave.
31. martā — pl. 3 p.p. Sv. Andreja b-cas zālē Gaujas gaidu vienības sarīk. „Lieldienas brauc".
31. martā — pl. 5 p.p. Latviešu namā Aspazijas 100 gadu dzimšanas dienas atcere — LPB Kanadas kopas sarīkojums.
6. aprīlī — pl. 8. vak. Sv. Andreja baznīcā Cherubini „Rekviēms" un H. Berino „Kristus tiesāšana." Sv. Andreja ev.-lut. draudzes koris un simf. orķestris —dir. A. Purvs.
19. aprīlī — pl. 8 vak. Eduarda Vingra darbu izstādes atklāšana Sv. Jāņa baznīcas sarīk. telpās. Izstāde atvērta līdz 28. aprīlim.
20. aprīlī — Vīru kora VIESTURS gadskārtējais koncerts — balle.
26. aprīlī — Kalvis koncerts Unitarian Church auditorijā.
10. maijā — pl. 8.00 vak. tradicionālā maija balle „Kādreiz maijā" DV namā, 125 Broad-
5. oktobrī — Amerikas latviešu teātra Vašingtonas ansambļa viesizrāde — Eaton auditorijā.
20. oktobrī — pl. 5.30 pēcp. Sv Andreja baznīcas zālē baritona Pētera Geistauta jubilejas koncerts.

HAMILTONA

30. martā — pl. 7 vakarā Latviešu namā (16 Queen St. N.) valmieriešu satikšanās un draudzības vakars ar kopīgu azaidu un programmu.

ELZA PĒRKONE
Sejas un matu kopšana. Preparāti. Matu veidošana, krāsošana, ilgviļņi. Ik dienas.
DEBORAH — ANN'S Beauty Salon.
1 A Browning Ave. HO 3-5198, Toronto.

Toronto Window MFG Co. Ltd
165 CENTRE ST. E., RICHMOND HILL. ONT
Piedāvā augstākās kvalitātes aluminija logus un durvis
Izdara dažādus logu pārbūvju darbus.
LABS DARBS. MĒRENAS CENAS
Nesaistošai informācijai zvanīt
darbā 889-1471, mājās BA 5-5314.
Edvardam vai Aldonai SPROGIS

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.
Lūdzu sūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ
līdz .... uz .... mēnešiem uz šādu adresi:
Mr., Mrs., Miss. ....
Adrese: ....
....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $..............
.... abonementa uzsākšanai pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts ....
Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn., $16.00 par gadu

Lūdz atsaukties

Latvijas Sarkanais krusts (44 Muenster, Koenigsberger Str. 137, West Germany) lūdz atsaukties zemāk minētās personas, kuras meklē. Tāpat lūdz norādījumus no tiem, kas par šīm personām ko zinātu.

Meklē: Zelmu Otīliju Preili, dz. Pakūls, agrākā dzīvesvieta Latvijā, Birzgales pagasta Zaros pie Vecmuižas; Ēriku Knoti, dz. Rozīti, pēdējā adrese: 2111 Schaetzendorf 26, bei Buchholz, kas strādājusi arī Hamburgā; Vitoldu Skangelu, apm. 70 gadu vecu; Jāni Cauni, dz. 1926. gada 13. februārī Palsmanes pagasta Plienkalnā; Augustu Sloku, dz. 1913. gada 15. septembrī Jērcenu pagastā; Viktoru Lučišinu—Golubčiku—Balodi, dz. 1916. gada 31. janvārī Tallinā, kas 1944. gada vasarā bijis Rīgā; juristu Edgaru Patvaldnieku ar sievu Mirdzu un bērniem Leldi un Uldi, kas 1946. gadā atradās Ambergā, Bavārijā; Robertu Pāvulu, dz. 1920. gada 28. aprīlī Rīgā, kas pēc 1945. gada bijis Lindavā, bet pēc tam devies darbā uz Franciju; Viktoru Veidemani, dz. 1925. gada 20. aprīlī Sakas pagasta Mindenieku mājās; agr. robežsargu Ansi Dansonu, apm. 60 — 65 gadus vecu, kas līdz 1950. gadam dzīvojis Vircburgā; Jāni Vinceviču, Dominika dēlu, 46 gadus vecu, agrākā dzīvesvieta Bauskā, Rīgas ielā 26; Amaliju Šneideru—Nīderu, dz. 1913. gadā, agr. dzīvesvieta Sabilē; Helenu Lārmani, dz. ap 1923. gadu, mātes vārds Mangulsons; Kristu Eikertu, Anša dēlu, bij. Rucavas virsmežzini; Annu Vilku, ap 70 gadu vecu, pēdējā dzīvesvieta Valkā, kur bijusi Zemesgrāmatu nodaļas darbiniece; Olgu Grasmani, ap 55 gadus vecu, dz. Brants, no Valkas.

Bez tam Vācu Sarkanais krusts meklē: Jāni Rozīti—Roziņu, dz. 1920. gada 28. jūlijā no Madonas; Jāni Rukutu, dz. 1911. gada 3. martā Liepājā; Osvaldu Rulli, dz. 1928. gada 4. februārī no Jelgavas; Arnoldu Zandbergu, dz. 1926. gada 14. jūlijā; Voldemāru Zariņu, dz. 1921. gada 24. decembrī Valmierā; Kārli Skarbuli, dz. 1920. gada 8. augustā Iecavā; Visvaldi Riekstiņu, dz. 1921. gada 15. augustā no Ventspils; Albertu Arvīdu Jansonu, dz. 1922. gada 14. februārī no Saldus; Andreju Ķiseli, dz. 1924. gada 16. septembrī no Ogres; Robertu Lauvu, dz. 1912. gada 2. jūnijā; Arturu Andersonu ar sievu Jeti un bērniem Voldemāru, Rolandu un Mariju; Jāni Puķīti, dz. 1925. gada 13. martā; Albinu Pūpēdi, dz. 1927. gada 29. martā; Valteru Putiņu, dz. 1907. gada 10. novembrī, pēc aroda miesnieks; Ādolfu Krustiņu, dz. 1907. gada 20. februārī; Teodoru Oskaru Birzgali, dz. 1939. gada 5. janvārī Daugavpilī, kas atradies Salaspils nometnē; Johanu Raineru, dz. 1891. gada 21. decembrī; Reinholdu Rozenbaumu, dz. 1913. gada 20. novembrī Rīgā; Robertu Rūdolfu Pabērzu, dz. 1925. gada 17. maijā, un Albertu Osvaldu Pabērzu, dz. 1928. gada 10. jūlijā; Hariju Pētersonu, dz. 1926. gada 18. jūnijā.

Steidzamos gadījumos sūtiet
MŪSU ĀTROS
GAISA PASTA SAIŅUS
UZ LATVIJU
DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCAS SAIŅU NODAĻĀ,
491 College Street, Toronto 4, Ont.

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai
DV Grāmatnīcā. 491 College St., Toronto 4, Ont.

PIEDĀVĀJAM AUGSTĀKĀS KVALITĀTES AUTOMAŠĪNAS
CHEVROLET CHEVELLE
CAMARO
OLDSMOBILE CHEVY II
ROBERTSON MOTORS
1515 DANFORTH AVE., TORONTO
Sazinieties ar mūsu firmas latviešu pārstāvi
Hans PLAUDE
Tel. HO 6-1131

VECĀKS KLUSS KUNGS

meklē 2 istabu dzīvokli (Flat) ar virtuvi un auto novietošanu. Vēlams HIGH PARK rajonā.

ZVANIT VAKAROS
Toronto, 461 — 1517

MEKLĒ SIEVIETI

mājsaimniecības darbiem dažas dienas nedēļā Toronto. Brīva istaba.

ZVANIT
284 — 6715
vai
759 — 1451

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

23. martā — pl. 7.30 vak. DV Toronto nod. saviesīgs sarīkojums ar priekšnesumiem — 125 Broadview Ave.

24. martā — pl. 5 pēcp. Latviešu namā L. Auzānes—Vītoliņas 3 cēl. komēdijas „ATBALSIS" izrāde.

24. martā — pl. 6 vak. Latviešu namā dievvārdu sapulce „Sauciens no Golgatas" vadībā.

24. martā — plkst. 3 p.p. Latviešu namā Latgales pēcpusdiena. T. Puisāna referāts ar koncertdziedones A. Sapales-Raikovskas piedalīšanos. Latgales novada mākslinieku, daiļamatnieku gleznu un rokdarbu skate. Toronto latv. kat. vienības sarīkojums.

28. martā — pl. 8 vak. Latviešu namā Reliģiski ētisku pārdomu vakars. Māc. R. Ekšteina temats: „Septiņi tikumi un septiņi netikumi." Dziedās Pēteris Geistauts, pie klavierēm Ilze Ābele.

28. martā — pl. 8 vakarā Latviešu namā DV teātŗa Kanadā referātu un diskusiju sesijā Ingrīdas Vīksnas priekšlasījums „Aktieris, kritiķis, publika".

30. martā — pl. 8. vak. Dainas koŗa gadskārtējais koncerts Parkdale Collegiate Institute telpās — 189 Jameson Ave.

31. martā — pl. 3 p.p. Sv. Andreja b-cas zālē Gaujas gaidu vienības sarīk. „Lieldienas brauc".

31. martā — pl. 5 p.p. Latviešu namā Aspazijas 100 gadu dzimšanas dienas atcere — LPB Kanadas kopas sarīkojums.

6. aprīlī — pl. 8. vak. Sv. Andreja baznīcā Cherubini „Rekviēms" un H. Berino „Kristus tiesāšana." Sv. Andreja ev.-lut. draudzes koris un simf. orķestris —dir. A. Purvs.

19. aprīlī — pl. 8 vak. Eduarda Vingŗa darbu izstādes atklāšana Sv. Jāņa baznīcas sarīk. telpās. Izstāde atvērta līdz 28. aprīlim.

20. aprīlī — Vīru koŗa VIESTURS gadskārtējais koncerts — balle.

26. aprīlī — Kalvis koncerts Unitarian Church auditorijā.

10. maijā — pl. 8.00 vak. tradicionālā maija balle „Kādreiz maijā" DV namā, 125 Broad-

5. oktobrī — Amerikas latviešu teātŗa Vašingtonas ansambļa viesizrāde — Eaton auditorijā.

20. oktobrī — pl. 5.30 pēcp. Sv Andreja baznīcas zālē baritona Pētera Geistauta jubilejas koncerts.

HAMILTONA

30. martā — pl. 7 vakarā Latviešu namā (16 Queen St. N.) valmieriešu satikšanās un draudzības vakars ar kopīgu azaidu un programmu.

LATVIEŠU SKAŅU PLATES

DEJU MŪZIKA

J. Ozoliņa orķestris — Sapņo par mīlu un Gauju. Stereo $7.00
Ugunskurs, Skaists bij tas laiks, Dēls pārveda līgaviņu, Vēlreiz, draugs, nāksi tu, Tūdaliņ, tagadiņ, Virši zilie, Paliec sveika, baltā bērzu birze, Sveika Gauja, Mugurdancis, Ko, runcīt, tu domāji?, Mūsu mīla bij sapnis, Ozolīti, zemzarīti.

H. Birkens—Latviešu dejas un dziesmas. Mono $5. Stereo $5.50
Sen tas bij, Neaizmirstamais skūpsts, Atceries, meitenīt, Pērses meitene, Lakatiņš zilais, Brūklenājs, Polka, Bij Jāņu nakts, Vēlreiz, draugs, nāksi tu, Draugs, nejautā, Tur es dzēru, Šķiršanās.

L. Gleške — Latviešu tautas dziesmas—kokles pav. Mono $5.00
Stāvēju, dziedāju, Es, maģa meitiņa, Dzērāj' puisis bēdājāsi, Kam der kalni, kam der lejas, Saulīt vēlu vakarā, Man deviņi rožu dārzi, Divi, divi, kas tie divi?, Tek saulīte tecēdama, Zied ievina, ābelīte, Dzeguze kūko, Es adīju raibus cimdus, Lēni, lēni jūra krāca, Vakars nāca, vāverīte, Maza, maza es meitiņa.

Dziesmu Vairogs — koris. Stereo $5.50
Tu, Mūžīgais — A. Kalnājs. Dārgās ēnas — J. Zālītis. Naktij — A. Jērums. Trimdinieka dziesma — V. Baštiks. Senlatviete — V. Baštiks. Zilie sapņu kalni — P. Barisons. Bērzs rudenī — J. Vītols. Bārenītis — J. Graubiņš. Jāju, jāju koklēdams — J. Norvilis. Lai jāj tautas šoruden — A. Ābele. Pūti, pūti, zilais vējiņ — A. Kalnājs.

Sv. Andreja ev.-lut. draudzes koris ar orķestri. Stereo $5.50
150. Psalms — B. Brittens. Orātorijas „Svētīti ļaudis" prologs. Svētīgi garā nabagi. Svētīgi, kam bēdas.

Verena Stelps - Dambrans, klavieres. Mono $5.00
Suite — A. Šturms. Ballade — A. Kalniņš. Sonata — T. Ķeniņš. Sonatina — J. Mediņš.

Sv. Andreja draudzes koris. Mono $4.50. Stereo $5.50
Solisti: M. Dežardēna, P. Geistauts, E. Timermane — ērģeles un A. Purvs — diriģents: Pie Bābeles upēm — A. Kalniņš. Zvaigžņotā junda — T. Ķeniņš. Kā briedis brēc — E. Melngailis. Zem nastas — H. Pavasars. Gloria — A. Vivaldi.

H. Birkens—Latviešu dejas un dziesmas. Mono $5.-, Stereo $5.50
Sen tas bij. Neaizmirstamais skūpsts. Atceries meitenīt. Pērses meitene. Lakatiņš zilais. Brūklenājs. Bij Jāņu nakts. Vēlreiz, draugs, nāksi tu. Draugs, nejautā. Tur es dzēru. Šķiršanās.

Daugavas Vanagu Nr. 1. Tikai Mono $5.00
Paliec sveiks, mans mazais draugs. Dzimtenes meitenes dziesma. Kad šķiroties no tēva mājām. Man dzīvē laimes nav. Tumba rasā. Ikkatru sestdienas vakaru. Saule uzlec mirdzēdama. Paliec sveika, baltā bērzu birze. Zilais lakatiņš. Augstienē pie Madonas. Klip, klap. Kad ar uzvaru šo kauju.

Daugavas Vanagu Nr. 2. Mono $5.00. Stereo $5.50
Mirdzot šķēpiem. Jau saule riet. Baltā roze. Kad pār austrumiem. Mana dzimtene Kurzeme. Kur Gauja plūst. Pumpinrasā. 15. divīzijas dziesma. Es vēlos mājās pārnākt. Tur Cēdelgemā, draugs. Balta roze nozied. Vedēj. Virši zili, virši sārti. Aizgāja latvietis. Junda.

Alfreds Poriņš — Teiksma. Mono $5.00
Pūt vējiņi. Ar laiviņu ielaidos. Div dzelteni kumeliņi. Visiem rozes dārzā ziedēj. Ai, zaļāi līdaciņa. Saulīt' tecēj', tecēdama. Verdzenes dziesma. Ziemas saule. Spāniešu romance. Liepu tēja. Kad nāksi atkal.

Vīru koris VIESTURS. Mono $4.50
(No 1959. g. — 1965. gadam iedziedātā 21 dziesma)
Lai vētra krāc. Šurp brāļi. Karš. Uguns milna. Jaunība. Miglā. Dzimtā puse. Jāņu laiks. Saule un mēness. Dzelmju snauda. Pūtin pūta... Kā gan var pazīt. Grūti pūta līgaviņa. Aijā manu vieglu prātu. Div' bajāri. Padziedami nu, bāliņi. Viens gans nomira. Visi gani mājās dzina. Apsegloju biržu sesku. Kalējiņi bāleliņi. Alus kanna. — Diriģenti: I. Sakss un L. Albertiņa. Solists: J. Barušs.

Nujorkas kokļu un dziedātāju ansamblis
KOKLĪTES SKANĒJA. Mono $4.50, Stereo $5.50
Koklītes skanēja. Trīs sidraba upītes. Puri, puri, meži, meži. Ēdiet, govis, zaļu zāli. Ganīdama saganīju. Dancis Nr. 3. Kāzu balss. Velc, pelīte, saldu miegu. Oi, agleit, agleit. Aiz kalniņa mēnestiņis. Laid iekšā, saimeniece. Koklīte skanēja. Balti gulbji satupuši. Talka, talka, liela talka. Sēju jauku rožu dārzu. Pirmā diena, otrā diena. Noriet saule vakarā. Kam tie kalni. Kam, liepiņa, tu nolūzi. Cīrulīti, mazputniņ. Kamoliņdeja.

Antons Ķivlenieks. Mono $5.00
(Latviešu tautas dziesmas un dejas kokles pavadījumā)
Cielava, baltgalve. Cīruli, cīruli. Vāverīte. Aiz kalniņa dūmi kūp. Smikls man. Visi ciema suņi rēja. Ciema daiļā sērdienīte. Teci, teci, kumeliņi. Pieci gadi kalpiņš biju. Mugurdancis. Stovēju, dzīdoju. Aiz azara bolti bārzi. Myus cīma meitina. Gara mana šī naksniņa. Redz' kur jāja. Puiši, puiši. Vai, māmiņa. Rikšu bēri es palaidu. Jandāliņš.

Meiteņu kvintets — ROTA. Stereo 5.50
Latviešu tautas dziesmas: Jo dziedāju, jo skanēja. Ai, saulīte. Saules teiksma. Visiem rozes dārzā zied. Kālabadi galdiņam. Švāģera meitiņa. Kūko, mana dzeguzīte. Nāk rudentiņš. Ej projām, ledutiņ. Pus vasaras es dziedāju. Trīcēj' kalni. Beidzamāsi rozes sēju. Lūdzami, ļautiņi.

Vera Leinvebere — klavieres. $5.25
J. Vītols — Variācijas un T. Ķeniņš — Sonāta.

DABŪJAMAS DV GRĀMATNĪCĀ
491 COLLEGE ST. TORONTO 4, ONT.
ONTARIO IEDZĪV. + 5% P.S.T.

Dāviniet sveštautiešiem

Prof. Alekša Rubuļa

LATVIAN LITERATURE

lai palīdzētu popularizēt Latvijas vārdu

Dabūjama

DV grāmatnīcā
491 College St., Toronto 4, Ont.

kā arī visās lielākās grāmatnīcās brīvajā pasaulē.

MĒS IESPIEŽAM

- *Laulību un iesvētību ielūgumu kartes*
- *Vizītkartes*
- *Dokumentus biedrību vajadzībām*
- *Koncertu programmas*
- *Sarīkojumu biļetes*
- *Plakātus, dziesmu lapiņas*
- *Vēstuļu veidlapas, aploksnes*
- *Grāmatas, žurnālus*

Labs darbs. — Mērenas cenas.

PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.

Latvija Amerikā
491 College St., Toronto 4, Ont.
Canada.
TEL.: 921-7121 (Code 416)

LATVIEŠU NAMS

īrē telpas

sarīkojumiem un viesībām.

Birojs atvērts katru dienu no pl. 11—1 p.p. un 6—8 vak., sestd. no pl. 11—1 p.p. un 4—6 vak.

Uz vēlēšanos nama dāmu komiteja rīko godību galdus.

TELEFONS 922-2931
491 COLLEGE ST. TORONTO.

NOTĀRS

OSKARS PERRO

pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555. Toronto

Kungu krekli īsām piedurknēm
4. gab. kastē

$8.00

776 Yonge St., pie Bloor, Toronto

UZ LATVIJU
sūtiet visvairāk
pieprasītās dāvanas
DĀVANU
CERTIFIKĀTUS

Pilnīgi garantēti tikai dāvanu certifikāti ir visvērtīgākie un daudz labāki nekā dāvanu sainīši. To jums piederīgie apliecinās.

TIKAI PAR DĀVANU CERTIFIKĀTIEM

jūsu piederīgie visu var iegādāties — pārtiku, apģērbu, tekstīlijas, apavus un daudz citu lietu — amerikāņu, rietumeiropiešu, kā arī vietējos ražojumus speciālos Vneshposyltorg dolaru veikalos. To jums piederīgie apliecinās.

TIKAI PAR DĀVANU CERTIFIKĀTIEM

jūsu piederīgie var nopirkt ko vēlas par speciāli pazeminātām cenām. To viņi jums apliecinās.

NAV PIEMAKSAS

ne sūtītājam, ne arī saņēmējam.

PASŪTINIET TAGAD
TIKAI CAUR
INERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street
New York, N.Y. 10010
PIEPRASIET JAUNĀKO CENRĀDI
ĻOTI SVARĪGI — AUTOMAŠĪNAS ar 10%
atlaidi. Iepriecinīet savus piederīgos, pasūtinot viņiem automašīnas. Pasūtiniet tagad un ietaupiet naudu. Pēdējā diena — 1968. g. 25. aprīlis.

ASV dolaru certifikāti uz Latviju

Kā mums ziņo Intertrade Express Corp. firma, tagad ir ļoti izdevīgi sūtīt ASV dolaru certifikātus uz Latviju, jo par tiem jūsu piederīgie var iegādāties pat četrreiz vairāk nekā par rubļiem speciālos Vneshposyltorg veikalos. Šie veikali iekārtoti visās lielākās pilsētās, tajos dabūjami amerikāņu, rietumeiropiešu un vietējie ražojumi. Tāpat jums ir iespēja par dolariem jūsu piederīgajiem iegādāties dzīvokli, kas … nesalīdzināmi lētāk nekā par rubļiem. Tāpēc sūtiet ASV dolaru certifikātus caur INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 East 23rd. Street, New York, N.Y. 10010.

Estd 1874

Turner & Porter

APBEDĪŠANAS BIROJS

Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave
LE 3-7954
Yorke Chapel
2357 Bloor St. W
RO 7-3153

Parkošana abās bēru mājās

Cik maksā labs padoms?

Īstā brīdī — nesamaksājams, un citās reizēs tas pasarga no „dārgas maksāšanas" neziņas vai vieglprātīgas taupības dēļ. Lietpratīgs padoms, vairāk nekā 17 gadu pieredzes asināts, bez maksas nāk līdz un vienmēr pavada katru apdrošināšanas darījumu, ko Jūs labā nokārtojis

VALD. BEBRIS
apdrošināšanas speciālists
759 — 0266

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

A. EGLĪTIS — TV RENTAL
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

IEGĀDĀJIETIES UN DĀVINIET
A. BERZIŅA
THE TWO FACES OF CO-EXISTENCE $6.00
GRĀMATA, KAS PALĪDZĒS JŪSU DRAUGIEM APGAISMOT MŪSU CĪŅU PRET KOMŪNISMU.
Dabūjama DV Grāmatnīcā, 491 College Street, Toronto 4, Ont. Canada.

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.
TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 5 ONTARIO
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

VALŪDE

LATVISKAS ROTAS
DIMANTI PULKSTEŅI
Zeltkales
Aldonas KIVLENIEKS
VEIKALS UN DARBNĪCA 964½ Bloor St. W., Toronto 4 Ont., tālr. 533—2887 Tautiešiem atlaide

KAS? KUR? KO? TORONTO

R. G. Balodis, D.C.
Ārsts — chiropraktiķis
ārstēju muguras, kāju un galvas sāpes. 928 A Kingston Rd. Toronto 13, Ont. tālr. 699-3584.
Pieņemu Hamiltonā: 2 reizes nedēļā, otrdienās un sestdienās, 191 James St., tālr. JA 2-4713

BROADVIEW DELIKATEŠU veikals
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview)
Tel.: HO 5-9905 AUSMA MIĶELSONS

Ādolfa Kristapsona gaļas un desu veikals - darbnīca HO 6-5152
1095 QUEEN ST.

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja LE 1-7353
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. ČUKULS

789-1511
Alfred Stikuts Realtor
Diplomēts Kanadas Realtoru Institūta biedrs
A. STIKUTS, FRI.
2889 Dufferin St. 789-3949

KRĀSU UN MELNBALTĀS FILMAS
■ attīstīšana ■ palielinājumi ■ duplikāti ■ citi darbi ■ izcilus kvalitāte ■ atlaide ■
BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA
247 Richmond St. E. Toronto 2, Ont.
Tel. 363—6496

LATVIAN MUSIC

LP 1

Reitera koris, diriģents Teodors Reiters;
E. Dārziņš SENATNE; H. Pavasars BĒRZI; A. Kalniņš SVEŠUMĀ KLĪSTOT; P. Barisons PAVASARA JAUSMA, solo E. Zīverte; J. Graubiņš AIZ KRŪMIŅA AIZVĒJIŅĀ, solo E. Zīverte; J. Graubiņš ALUTIŅŠ — BĀLELIŅŠ; E. Melngailis JĀŅU VAKARS, solo V. Brodiņa.

LP 2

Reitera koris, Stokholmas Filharmonijas orķestris, diriģents Teodors Reiters;
K. Baumanis DIEVS SVĒTĪ LATVIJU; J. Graubiņš EZERZEME, solo H. Holm un E. Zīverte; A. Kalniņš ŪDENSROŽU VAINAGS; J. Vītols BEVERĪNAS DZIEDONIS; E. Melngailis DZIEDĀT MĀKU, DANCOT MĀKU, solo E. Jaunviksna; V. Ozoliņš MAN SAJĀJA TRĪS TAUTIEŠI; E. Melngailis CĪRUĻA VEDĪBAS solo E. Zīverte; J. Poruks PAVASARA DZIESMA.

LP 3

Stokholmas Filharmonijas orķestris, diriģents Teodors Reiters
Jānis Mediņš ĀRIJA; E. Dārziņš MELANCHOLISKAIS VALSIS; J. Kalniņš SUITU DANCIS; Ā. Ābele MEDITĀCIJA; J. Vītols 5 TAUTAS DZIESMAS: Skaisti dziedi, lakstīgala, Āvu, āvu baltas kājas, Pūt, vējiņi, Tautiešam roku devu, Ej, saulīte, drīz pie Dieva.

LP 4

Ziemsvētku dziesmas:

Reitera koris ar simf. orķ. diriģents Teodors Reiters
J. Vītols DIEVIŠĶAIS MIRDZUMS; E. Melngailis ES SKAISTU ROZĪT ZINU; L. van Beethoven SVĒTA NAKTS, AK IZLEJ TU; E. Melngailis KLUSA NAKTS, SVĒTA NAKTS; J. Graubiņš NĀVES ĒJAS, A. Kalniņš SENA AUKLES DZIESMA; A. Kalniņš NAKTS DZIESMA; W. A. Mozart AVE VERUM CORPUS.

LP 5

Stokholmas Filharmonijas orķestris, Zviedrijas I karaliskais diriģents Sixten Ehrling;
Jānis Mediņš LATVIJAS AINAS, III svīta: Kurzeme, Vidzeme, Zemgale, Latgale; LATVJU RAPSODIJA I; PUIŠU DEJA; MEITEŅU DEJA

LP 6

Paula Brīvkalne, soprāns, Stokholmas Filharmonijas orķestris; Jānis Mediņš VĒSTULES PĒRAM GINTAM I, II — Elzas Ķezberes teksts, diriģents — autors; 6 TAUTAS DZIESMAS: Saulīt' tecēj' tecēdama, Puiši jāja piegulā, Aiz ezera augsti kalni, Tautiešam roku devu, Ziedi, ziedi, rudzu vārpa, Raibie cimdi, diriģents Arvīds Norītis.

LP 7

Adele Pulciņa - Karpa, soprāns; Latviešu Stīgu Kvartets: A. Norītis, V. Ruševics, E. Vīnerts, A. Ozoliņš.
J. Vītols PIE TAVA AUGSTA BALTĀ LOGA; AIZVER ACTIŅAS; MAN PRĀTĀ STĀV; MAZIŅŠ BIJU, NEREDZĒJU; W. A. Mozart MEDĪBU KVARTETS (K. 458).

LP 8

Marisa Vētras dziedoņi, A. Štrombergs, klavieres.
A. Štrombergs LOKATIES, MEŽU GALI, M. MacVicar, soprāns, M. Bērziņa, alts, K. Šūns, tenors, J. Cīrulis, baritons; MAZA BIJU, NEREDZĒJU M. MacVicar; P. Līcīte DZEGUZE KŪKO M. MacVicar, M. Bērziņa, K. Šūns; E. Dārziņš MĀTES DZIESMIŅA M. MacVicar; T. Ķeniņš EJ, SAULĪTE, DRĪZ PIE DIEVA I. Birne-Veinberga, soprāns, M. Bērziņa; A. Štrombergs EJ, SAULĪTE Mariss Vētra (60 g. v.); H. Pavasars PROTU PROTU, REDZU REDZU Kalvis, dubultkvartets; T. Ķeniņš AI, ZAĻĀ LĪDACIŅA M. MacVicar, soprāns; A. Štrombergs PILNA UPE BALTU ZIEDU M. Bērziņa, alts, A. Ķivlenieks, tenors; M. Zariņš DZEGUZE UN PRECINIEKS A. Vītols, baritons; A. Štrombergs REDZ, KUR JĀJA DIV' BAJĀRI A. Ķivlenieks, A. Vītols; A. Kalniņš JURKA, PUIKA, MADI ĶERA A. Ķivlenieks; A. Štrombergs APSEGLOJU MELNO KUILI M. Vētra (60 g. v.); T. Ķeniņš MIESTIŅŠ J. Cīrulis, baritons PIECI GADI KALPIŅŠ BIJU M. MacVicar, A. Ķivlenieks, J. Cīrulis.

LP 9

Paula Brīvkalne, soprāns, Gerhard Huber, klavieres.
Bruno Skulte 11 BĒRNU DZIESMAS, J. Raiņa teksts: 1. Lielais slinkums, 2. Kārlītis, 3. Jaunais bērziņš, 4. Visi desmit, 5. Zivtiņa un meitiņa, 6. Kaŗa kungs, 7. Rudens — rūķis, 8. Kaķenīte, 9. Čakstītes dziesma, 10. Pavasara ganības, 11. Glomeņa precības.

6 tautas dziesmas:

Jāzeps Vītols NO KURZEMES BĒRNIŅŠ BIJU; Pāvuls Jurjāns AIZ UPĪTES ES UZAUGU; Jāzeps Vītols DZIEDĀJ' TAUTU TĪRUMĀ; ES NEIETU TO CEĻIŅU; SKAISTI DZIEDI, LAKSTĪGALA; AI CIEMIŅI, AI KAIMIŅI.

LP 10

Ernests Māršaus, tenors, Vallija Reizniece-Baranoviča, klavieres.
P. Šuberts SĀPES UN CERĪBAS; J. Ivanovs MĀRAS ZEME; ARĀJA TICĪBA; J. Kalniņš MOCEKĻI; J. Norvilis AGLONA; J. Ķepītis AGRĀ PAVASARĪ; Jānis Mediņš TEV MŪŽAM DZĪVOT, LATVIJA.

Latviešu karavīrs tautas dziesmās

J Vītols STRAUJA, STRAUJA UPE TECĒJ', KAŖAVĪRI BĒDAJAS, NU AR DIEVU, VIDZEMĪTE, DIV' DŪJIŅAS GAISĀ SKRĒJA, PADZIEDĀSIM NU, BĀLIŅI; P. Jurjāns ES KAŖĀ AIZIEDAMS; J. Vītols APKĀRT KALNU GĀJU, ČUČI, MANA LĪGAVIŅA.

LP 11

Jānis Mediņš UZ AUGŠU, AKA, BIRZTALIŅA, TOREIZ, DARZS, IR VIENS VAKARS, PIESKAŅA, MĪĻA SKŪPSTS. Ludmila Šepe - Eše, soprāns. Pie klavierēm autors GLĀSTS, MAN SIRDS IR ATKAL JAUNA, Leonarda Daine, mecosoprāns. TAUTAS DZIESMU RAPSODIJA 2 VIJOLĒM AR ORĶESTRI solisti: Marita un Gunārs Larsens.

LP 12

Ksenija Bīdiņa, mecosoprāns, Josephine Lee, klavieres.
Volfgangs Dārziņš 10 TAUTAS DZIESMAS: Sudrabiņa lietiņš lija, Šūpo mani māmuliņa, Man' māmiņa tā glabāja, Kūko, mana dzeguziņa, Brālīti, brālīti, Man bij zelta atslēdziņa, Es adīju raibus cimdus, Puiši, puiši, Ņem iekš rokas, Ej projām, ledutiņ.

8 tautas dziesmas:

Aura Raiskuma, soprāns, Ernests Māršaus, tenors un vijole, Roger Heagney, klavieres, E. Melngailis ES BIJ' PUIKA — tenors ar vijoli. J. Ķepītis KUR TU AUGI, DAIĻA MEITA; A. Pličs SIJĀ AUZAS, TAUTU MEITA; J. Vītols ROŽU DĀRZIŅŠ, AUN, MEITIŅA, BALTI KĀJAS. Soprāna un tenora duets. L. Garūta SUDRABOTA ZĪLE BRECA, NO JŪRIŅAS IZPELDĒJA. Soprāna solo. J. Vītols AIJĀ, ANCĪT, AIJĀ, Tenora solo.

LP 13

J. Graubiņš — Lāčplēšu dziesma. K. Lietiņš — Tikai viena dziesma. J. Cimze — Seglo, māsiņ, kumeliņu. Vīru koris Kokle. Diriģ.: E. Māršaus 1., 3. / E. Smalkais 2. A. Kalniņš — Brīnos es. P. Šuberts — Pasaciņa. E. Māršaus, tenors. J. Vītols — Bālais mēness, Debess lotoss, A. Raiskuma, soprāns. Ā. Ore — Daugaviņa māmuliņa. J. Norvilis — Piebaldzietes precinieks. Vīru koris Kokle, diriģ. E. Māršaus, L. Garūta — Rīga dimd, Pūt, vējiņi. Duets: A. Raiskuma un E. Māršaus. A. Kalniņš — Ak tu mazais akotiņis. J. Vītols — Visi mani radi raud. A. Raiskuma, soprāns. P. Līcīte — Tumša nakte, zaļa zāle. E. Māršaus, tenors.

LP 14

Kas tie tādi. M. Lavri — Lāčplēšiem, Dzimtene. G. Verdi — Trubadūrs, Traviata. A. Jurjāns — Nevis slinkojot. Jāz. Mediņš — Baudi zaļo jaunību. Ā. Ore — Meldermeitiņa. P. Šancbergs — Es dziļi glāzē ieskatījos. Ch. Gounod — Fausts. V. Zommers — Vai gudrās dabas mājiens, Laiks steidzas prom. Ādolfs Kaktiņš, baritons, ar simf. orķestri.

LP 15

Jānis Mediņš — 2 Spīdolas ārijas no op. Uguns un nakts: Es esmu es, Dzer manu dzidrumun 6 dejas no baleta Mīlas uzvara: Baltā roze, Rožu valsis, Vijolītes, Tulpes, Majpuķītes, Komiskā deja. Žermēna Heine - Vāgnere, soprāns. Latviešu simfoniskais orķestris. Diriģents — autors.

LP 16

E. d'Albert — Ieleja. R. Wagner — Tanheizers. A. Bizet — Karmena. Ch. Thomas — Hamlets. Conradi — Vīna dziesma. Ādolfs Kaktiņš ar simf. orķestri — Maziņš biju, neredzēju, Līgo virkne, Puiši jāja piegulā, Šitā, zēni, mums dzīvot. Mariss Vētra ar orķestri — Ej, saulīte, drīz pie Dieva (2. variants). Amanda Liberts-Rebane ar orķestri.

DABŪJAMAS
DV GRĀMATNĪCĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.
CENA $5.50 + 5% PST.

UNO MANKIN REALTOR
Member Toronto Real Estate Board Ont. Association of Real Estate Boards.
KONST. KĀRKLIŅŠ
392 Danforth Ave., Toronto 6
Birojā HO 1-1114 mājās 691-3873

Danforth — Broadview: 9 istabu atsevišķa dubultķieģeļu māja, silta ūdens apkure, moderna virtuve, vannas istaba, atsevišķa tualete pagrabā. Privāts iebraucamais ceļš un dubultgarāža. Iemaksa $15.000.

Greenwood — Danforth: 7 istabu dubultķieģeļu māja, silta gaisa apkure, virtuve, vannas istaba, iebraucamais ceļš un vieta garāžai. Iemaksa $1.900.

St. Clair — Victoria Park: 6 istabu atsevišķa dubultķieģeļu māja, eļļas apkure, moderna virtuve, vannas istaba. Privāts iebraucamais ceļš un garāža. Iemaksa $3.000.

SAGĀDĀJAM AIZDEVUMUS IEMAKSĀM KĀ ARĪ ZKĀRTOJAM OBLIGĀCIJAS BEZ ATLĪDZĪBAS

SPORTS

Dižākais latviešu vieglatlēts

A star is born, — tā mēs komentētu Juŗa Pūces sasniegumus, ja būtu jau aizmirsuši latviešu valodu. Divu nedēļu laikā viņš iespējis divus rezultātus, kas pa spēkam tikai dižākajiem no dižajiem. Ir tiešām prieks, ka Pūcem beidzot izdevies parādīt savas īstās spējas, — pārsteigums lai paliek tiem, kuŗi nesekoja viņa sporta gaitām un neatskārta viņa milzu potenciāli. Daudz sleju par jaunuzlēkušo zvaigzni vēl rakstīs lielā sporta presē, bet mēs sava tautieša gaitas vērosim ar latvieša aci, kas priecīgos brīžos vēl spēj kļūt nelaikmetīgi valga.

„Dāliņ, velc!" — tā sauca un jūsmoja latvieši trīsdesmitajos gados. Tad priecājāmies par Stendzenieku, pēc tam nāca abi Konrādi. Daba necieš tukšumu, un nu mums ir Pūce. Nebūtu viņa, nebūtu arī tik daudz latviešu skatītāju Vinipegā, Montreālā un Toronto, vienalga, vai spīd saule, saldē vējš, līst un zibeņo. Kas zina, varbūt pat mūsu vieglatlētika Kanadā jau būtu aizmigusi uz visiem laikiem?

Jānim Daliņam piešķīra Tēvzemes balvu un sugas ķēvi. Jānis Stendzenieks saņēma maizes klaipu un dažas konservu kārbas. Tās bija laikmetīgas balvas, bet — kā pateiksimies Juŗim Pūcem?

★

Daži Kanadas vieglatlēti nesen startēja telpu sacīkstēs Rīgā, un daudzi turienes latvieši interesējās par savu tautieti Juri Pūci. Tas apgāž uzskatu, ka dzimtenē par viņu nekā nezina. Pūce nekad nav slēpis savu tautību, pat lielajos stadionos parasti pirmais uzsācis sarunu latviešu valodā ar cilvēkiem, kas to vēl prot. Vienkāršs un sirsnīgs viņš mūsu vidē nekad nav tēlojis primadonnu, kritizējis tiesnešus, laukuma ierīces, kā parasti dara mazākas „zvaigznītes". Reizēm gan viņš papukojies par amerikāņu un jo sevišķi kanadiešu sacīkstēm, bet lielais vīrs tikai pasmaidīja, kad dārgo Obola disku pēc metiena nācās krietni pameklēt sētmales dadžos, kuŗi Stofvilles apkaimē aug lieli un kupli.

Tie tādi dzīves rakstura sīkumiņi, bet zīmīgi gan.

★

Kas gan būtu „zvaigzne" bez „vitālās statistikas"? Jurim Pūcem tā šāda: gaŗums — 1,92 m, svars 104—114 kg, kuŗu nes ļoti samērīgi un atlētiski veidots ķermenis. Sporta gaitas viņš sācis skolā kā ledushokejists un trīssoļlēcējs, ar teicamām daudzcīņnieka un sprinteŗa dotībām, Kā daudziem sava ceļa gājējiem, viņa stiprā puse nav noslīpēts techniskais izpildījums un reizē ar to snieguma stabilitāte, bet gan neatlaidīgi un mērķtiecīgi veikts sagatavošanās darbs un treniņi, pieskaitot vēl teicamu ātrumu un kolosālu spēku. Nozīmīgās sacīkstēs viņš dažreiz it kā pārcenšas un sanervozējas, zaudējot kutību koordināciju mešanas aplī un nesasniedzot savām spējām atbilstošus rezultātus. Tā ir parastā diskabolu liksta, kuŗa tomēr mazinās un pat izzūd, metēja gadu skaitam un sacīkšu rutīnai pieaugot.

Jelgavā dzimušais Kanadas vienības karognesis Panamerikas sporta spēlēs Vinipegā nesen kļuva 27 gadus vecs. Vīra brieduma gadi Pūcem vēl priekšā. olimpiskās spēles Meksikositijā un Minchenē tāpat. Medaļu skaitu un krāsu ir grūti zīlēt, bet tā vien liekas, ka latviešiem reiz būs pasaules rekordists kādā no olimpiskajām vieglatlētikas disciplīnām. Līdz šim „izlīdzējāmies" ar pasaulē mazpopulāro soļošanu vai grabinājām rokās neoficiālas un „antīkas" disciplīnas.

Varbūt jau šai pavasarī Pūce oficiāli iespēs to, ko vairākkārt varējis treniņos — 67 metrus diska mešanā. Un kas pateiks, ko īsti viņš spētu lodes grūšanā un jo sevišķi veseŗa mešanā, ja tikai nopietnāk patrenētos?

★

Skeptiķu mums vienmēr bijis gana, un tiem lai veltītas nākošās rindas:

Laiks — 1962. gada jūlijs; vieta — Udora. Tūkstoši skatītāju vēro baltiešu „olimpiādi" ar parādi, karogiem, olimpisko uguni un televīzijas kamerām. Saistošas ir sacensības lodē un diskā, kur igauņu lepnumam Kērdam pretīm stājas Elmārs Ezeriņš un Juris Pūce. Latviešiem neveicas — uzvaras medaļas un „Miss Estonia" skūpstus saņem Kalēvzemes dēls. Kluss un nerunīgs, bet ar savādu apņemšanās mirdzumu acīs gar vienu laukuma malu staigā Pūce, otrā ASV un Kanadas latviešu sporta cilvēki karsti debatē: kuŗš dienās spēs vairāk — Elmārs vai Juris? No palielā pulciņa tikai divi — Jānis Ādminis un šo rindiņu rakstītājs „balso" par Juri.

Nākošajā gadā Ezeriņš pirmais pārsniedza 50 metru līniju, un „eksperti" gavilēja. „Labi, bet Pūce būs pirmais sešdesmitnieks," kā slīcējs pie salmiņa turējās „mūžīgais opozicionārs", izpelnoties skatienus, ar kādiem parasti apveltī no prāta šķīrušos.

Diez', vai tagad, kad Juris Pūce jau ir pusceļā uz septiņdesmit, šīs debates kāds vēl atceras? Ja atceras, tad — jāpasmaida!

★

Rītdienu varam tikai zīlēt, bet vakardienas un šīsdienas veikumus likt jau svaru kausos. Cik tad īsti „sveŗ" dižā latvieša dižais rezultāts? Lai atbild pasaules visu labāko vieglatlētu saraksts olimpiskajās disciplīnās starptautisko IAAF tabulu vērtējumā:

1156 p.	Motsons	ASV	lode	21,78
1138	Vilsons	ASV	kārtslēkšana	5,38
1134	Sīgrens	ASV	kārtslēkšana	5,36
1132	Penels	ASV	kārtslēkšana	5,35
1123	Daneks	Čechoslov.	disks	65,22
1121	Papanikulo	Grieķija	kārtslēkšana	5,30
1117	Šteinhauers	ASV	lode	21,01
1116	Klārks	Austrālija	10.000 m	27:39,4
1110	**Pūce**	**Kanada**	**disks**	**64,40**
1109	Pedersens	Norvēģija	šķēps	91,72
1108	Keino	Kēnija	3000 m	7:39,6
1106	Silvestrs	ASV	disks	64,16
1102	Živockis	Ungārija	veseris	73,75
1102	Lūsis	PSRS	šķēps	90,98

Tālāk seko augstlēcējs Brumels, sprinteŗi Harijs, Grīns, Šmits un Džeroms, distančnieki — Raijens un Žazī, tāllēcējs Bostons un dučiem citu atlētu ar pasaulē plaši pazīstamu vārdu.

Tik augstu kā Pūce vēl neviens latviešu vieglatlēts nav ticis.

A. Z.

Ģenerāļa pašnāvība Sejnas aizbēgšanas dēļ

ČECHOSLOVAKIJAS PREZIDENTS NOVOTNIJS VISIEM SPĒKIEM CENŠAS PATURĒT VARU, ATLAIŽ DIVUS MINISTRUS, BET VIŅA DĒLAM UZLIKTS „MĀJAS ARESTS"

Liberālizācijas kustība Čechoslovakijā izpletusies pa visu valsti, bet, kā Rietumu politiskie novērotāji pareģoja, izsaukusi lielu pretestību vecajos staļinistos, kas vēlas noturēties pie varas par katru cenu un visiem līdzekļiem. Staļina „vecās gvardes" komūnisti, kas savā laikā skaļi brēca par reakciju, paši izrādījušies vislielākie reakcionāri un brīvības apspiedēji. No partijas vadības atstādinātais Antonijs Novotnijs, kam tagad atlicis tikai mazāk nozīmīgais valsts prezidenta amats, visiem spēkiem cenšas to paturēt, par spīti lielajai opozicijai, kāda pret viņu pastāv pašā komūnistu partijā. Novotnijs lolo cerības atgūt zaudēto varu partijā, kuŗas priekšgalā kā pirmais sekretārs atradās kopš 1953. gada, kamēr šā gada sākumā viņu nomainīja pašreizējais liberālais partijas vadītājs Aleksandrs Dubčeks, kas ievadīja Čechoslovakijas straujo liberālizāciju un Novotnija nedienas.

1957. gadā Novotnijs kļuva arī Čechoslovakijas valsts prezidents, tā apvienojot partijas un valsts varu vienās rokās. Visus aizvadītos gadus viņš centās paturēt varu ar Staļina metodēm, kuŗas pamatojās uz terroru un masu slepkavībām. Novotnija varas laikā strauju karjēru piedzīvoja tagad uz ASV aizbēgušais Jans Sejna, kas īsā laikā no leitnanta kļuva par ģenerāli un Novotnija varas stiprāko balstu. Trešais vīrs, kas iedzina bailes visai čechu tautai un balstīja varu, bija čekas priekšnieks Miroslavs Mamula, bijušā Pad. savienības čekas priekšnieka Berijas centīgs sekotājs. Šis triumvirāts bija tas, kas nožņaudza Čechoslovakijā katru brīvāku domu un pārvērta to Staļina laika vergu valstī. Vēl tagad Mamula ir uzticams Novotnija miesas sargs un komandē sardzes vienību Hradžina pilī.

Ģenerālmajora Sejnas aizbēgšana uz Rietumiem nav uzskatāma par bēgšanu no politiskās varas, kā mēdz parasti būt, bet tās pamatā ir piedzīvotā neveiksme šīs varas atbalstīšanā. Armijas augstākajam poļitrukam savā valstī bija vienkārši kļuvis par karstu, tādēļ nācās meklēt patvērumu pie Rietumu kapitālistiem. Rodas jautājums, kādēļ Sejna šādos apstākļos nav bēdzis uz Maskavu. Kā jau vecs staļinists, viņš taču, laikam, Kremlim īsti neuzticējās. Bez tam čechi viņu apvaino arī naudas piesavināšanā, kas viņu viegli varētu iebīdīt arī kriminālista lomā. Sejnam, acīm redzot, pie amerikāņiem likās drošāk. Nav zināms, kādus slepenus materiālus viņš paņēmis līdz ceļa somā uz ASV. Maskavā tiem katrā ziņā nebūtu bijis nekādas vērtības, jo viņš nāk no sabiedrotas valsts, taču amerikāņiem viņš ar šādiem materiāliem varētu samaksāt par savu drošību.

Liekas, ka naudas „paķeršana", ja šis apgalvojums izrādītos patiess, bijusi tikai blakus apstāklis. Sejnam Čechoslovakijā bija kļuvis par karstu viņa politisko ambīciju dēļ. Pēc pārmaiņām čechu komūnistu partijas vadībā, Sejna gatavoja militāru apvērsumu, lai absolūto varu atkal atgūtu Novotnijs. Šī ziņa ieguva jaunu apstiprinājumu ar Sejnas priekšnieka — aizsardzības ministra Bohumira Lomska neseno runu televīzijas raidītājā. Lomskis minēja militāros manevrus ap Prāgu janvārī — laikā, kad Novotniju pirmā partijas sekretāra amatā nomainīja Dubčeks. Aizsardzības ministrs norādīja, ka šīs pārmaiņas, kuŗas izbeidza Novotnija 15 gadu varu, plānotas jau ilgāku laiku pirms vētrainās komūnistu partijas centrālkomitejas sesijas, uzsveŗot: „Ja kāds dod rīkojumu armijai ļaunā nolūkā, tam jāuzņemas pilna atbildība." Šie vārdi, acīm redzot, bija tēmēti uz valsts prezidentu Novotniju, kas sadarbojies ar Sejnu visu laiku.

Ar neparastu pazemību aizsardzības ministrs Lomskis atvainojās televīzijas raidījumā, ka nav pietiekami ātri komentējis ģenerālmajora Sejnas aizbēgšanu. Vai viņam ar to izdosies saglabāt savu posteni, maz ticams. Arī iekšlietu ministra Josefa Kudrnas amats sakarā ar Sejnas aferu karājas mata galā.

Pasaules lielāko telegrafa aģentūru ziņojumi no Prāgas liecina, ka apjukums Novotnija atbalstītājos tik drīz vēl nebeigsies. Pašnāvību jau izdarījis ģenerālpulkvedis aizsardzības ministrijā un Lomska „labā roka" Vladimirs Janko, iešaujot sev lodi galvā. Viņš nošāvies ceļā uz īpašo izmeklēšanas komisiju, kuŗa aicināja sniegt paskaidrojumus ģenerālmajora Sejnas aizbēgšanas lietā. Pirmo lodi Janko iešāvis krūtīs ceļā uz nopratināšanu, bet, kad šoferis viņu vedis uz militāro hospitāli, otru lodi iešāvis galvā, tā saglabājot daļu noslēpumu, kas saistās ar Sejnas aizbēgšanu. Starplaikā sākušas cirkulēt runas, ka arī prezidenta Novotnija dienas ir skaitītas.

ASV ārlietu ministrija saņēmusi Čhechoslovakijas notu, ar kuŗu prasīta Sejnas izdošana. Tajā uzsvērts, ka Sejna aizbēdzis, lai izvairītos no atbildības kriminālnodarījumā. Tai pašā laikā ap 2000 Prāgas studentu un strādnieku jauniešu vētraini aplaudēja komūnistu reformistu runātājiem, kuŗi vērsās pret staļinistu terroru un čechu komūnistu „veco gvardi", uzsveŗot, ka Čechoslovakija atrodas ceļā uz brīvu sociālistisku demokratiju. Runātāji nosodīja līdzšinējās čechu balsošanas komēdijas, kuŗas nekad vairs nedrīkstot atkārtoties.

Sakarā ar pēdējiem notikumiem Čechoslovakijā, nebūs lieki pakavēties tuvāk pie reakcionāro komūnistu „cietā vīra" Antonija Novotnija, ap kuŗu kā pēdējā vecās varas pīlāra, grozas visi pašreizējie notikumi. Šis 63 gadu vecais staļinists komūnistiem pievienojās jau 1921. gadā, kad daļa čechu sociāldemokratu pārgāja Maskavas kalpībā. Arī Novotnija tēvs, pēc amata mūrnieks, bija aktīvs sociāldemokrats kādā Prāgas priekšpilsētā. Antonijs Novotnijs tēva amatu apmainīja pret metallstrādnieka darbu fabrikā, bet politikā cieši sekoja tā pēdās. 1935. gadā viņš jau kā čechu komūnistu partijas delegāts ieradās 7. kominterna kongresā Maskavā, bet otra pasaules kaŗa laikā kopā ar pārējiem čechu komūnistiem nogāja pagrīdē.

1941. gadā vācu gestapo Novotniju apcietināja un ievietoja Mauthauzenas koncentrācijas nometnē Austrijā. Pēc kaŗa beigām viņš savu komūnistisko darbību atsāka ar jaunu sparu un trīs gadu laikā iekļuva partijas centrālkomitejā. Viņu atbalstīja toreizējais pirmais komūnistu prezidents Čechoslovakijā Klements Gotvalds. Pēc Gotvalda nāves 1953. gadā prezidents kļuva Zapotockis, kas Novotniju izbīdīja par partijas pirmo sekretāru. Novotnija ciešās saites ar Maskavu *pastiprinājās vēl vairāk, bet* viņš palika staļinists arī pēc Pad. savienības komūnistu 20. kongresa 1956. gadā Maskavā, kuŗā Chruščovs „atmaskoja" visas Staļina nelietības un likvidēja personības kultu. Atgriezies Prāgā, Novotnijs ar Staļina metodēm denuncēja čechu komūnistu vecos varasvīrus, kas viņu visu laiku bija bīdījuši augšup pa karjēras kāpnēm. Pēc Zapotocka nāves, Novotnijs 1957. gadā kļuva pats valsts prezidents un ieguva Čechoslovakijā absolūto varu, kuŗa līdz tam bija dalīta starp partijas 1. sekretāru un valsts prezidentu. Kaut Pad. savienībā pēc Staļina nāves bija jūtamas zināmas reformas, Novotnijs visu laiku turējās pie vecajām metodēm, tagad piedzīvojot savas varas norietu.

★

Čechoslovakijas prezidents Novotnijs, pats atrodoties zem reformistu spiediena, atbrīvojis no amata divus savus ministrus — iekšlietu ministru Jozefu Kudrnu un valsts virsprokuroru Janu Bartušeku. Atbrīvošana no amata notika pēc aizsardzības ministra vietnieka — ģenerālpulkveža Vladimira Janko pašnāvības, nošaujoties automašīnā ceļā uz izmeklēšanas komisiju, lai sniegtu paskaidrojumus uz ASV aizbēgušā poļitruka Sejnas lietā. Kudrnam pārmeta, ka viņš nav ģen. Sejnas aizbēgšanu aizkavējis. Valsts prokuroram Bartušekam, kas šo amatu ieņēma kopš 1956. gada, pieraksta „sociālistiskās likumības pārkāpšanu" kopīgi ar iekšlietu ministru Kudrnu. Abu šo veco staļinistu varas laikā notiesāti tūkstošiem nevainīgu pilsoņu, kas vai nu nogalināti, vai arī uz daudziem gadiem ieslodzīti. Militārās akadēmijas locekļi prasa arī aizsardzības ministra Bohumira Lomska padzīšanu.

★

Čechoslovakijas reformisti, kā ziņo no Prāgas, aizlieguši prezidenta Novotnija dēlam ceļojumu uz Rietumvāciju, baidoties, ka viņš varētu neatgriezties. Šo 37 gadus veco komūnistu „vecās gvardes" pēcteci, kas savās izdarībās atgādina amerikāņu „playboy" tipu, uzskata par aizbēgušā politiskā ģenerāļa Sejnas tuvu draugu. Arī ceļojums uz Dienvidslaviju jaunajam Novotnijam noraidīts, par spīti tam, ka viņš ir valsts ārzemju tirdzniecības sabiedrības direktors. Arī citi Čechoslovakijas pārstāvji, kas bieži ceļoja uz Rietumiem, nav saņēmuši izbraukšanas vīzas.

Aizsardzības ministrija ziņo par ģen. Sejnas un viņa draugu plašo dzīvi savas varas kalngalā. Ministrijas laikraksts norāda, ka Sejnas aizbēgšanā iejaukti vēl „dučiem" citu augsto valsts darbinieku. Daudzi no tiem bijuši Sejnas apakšnieki, bet arī daudzas augsti stāvošas personas „vecās gvardes" hierarchijā. Pēdas vedot arī uz valsts prezidenta Novotnija ģimeni. Laikraksts apgalvo, ka ģenerālmajors Sejna, prezidents Novotnijs un aizsardzības ministrs Lomskis izmantojuši kaŗavīru darba spēku savu privāto piļu iekārtošanai.. Sejna, izmantojot arī valsts transportu, savu lauku māju ārpus Prāgas pārvērtis luksa villā. Arī citiem „vecās gvardes" partijas funkcionāriem tai pašā rajonā piederējušas luksa vasarnīcas.

Uzbrukumi prezidentam Novotnijam turpinās, bet pārmaiņas nav gaidāmas pirms komūnistu partijas plēnārsēdes 28. martā.

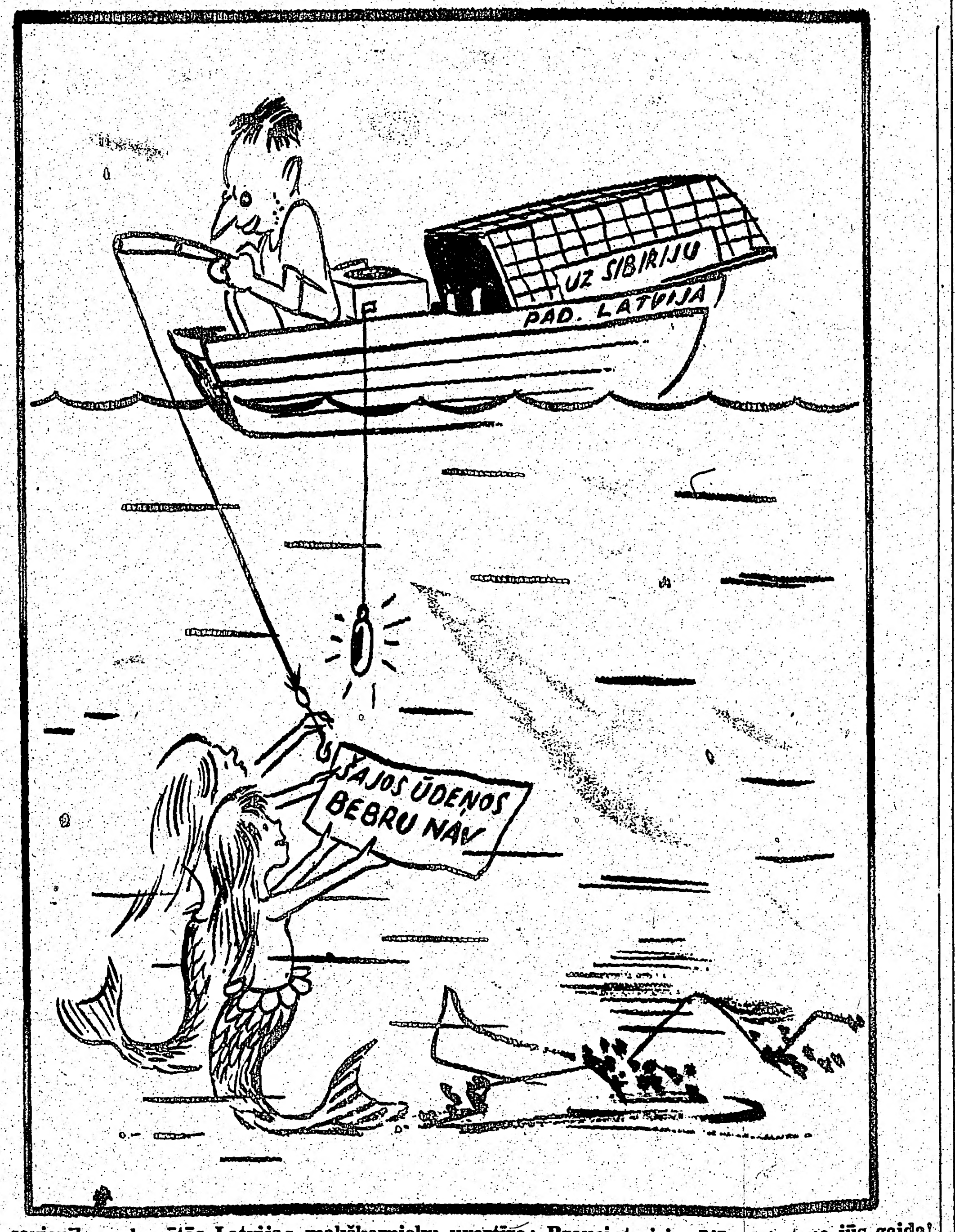

Pad. savienības okupētās Latvijas makšķernieku uvertīra: Brauciet visi mājās dzimtene jūs gaida!

Ed. Keiša karikatūra

Raganu deja . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

censtos ar raķetēm, kuŗas ceļo pa pasaules telpu.

Vietnamā notikumu iniciātīvu savās rokās atkal pārņēmuši amerikāņi. Smagas cīņas, protams, notiek, bet — kā gan citādi vispār varētu būt? Amerikāņu militārajam pārspēkam, kuŗam drīzumā pievienos vēl papildspēkus, Hočimins ir vājš pretinieks.

Daudz sarežģītāku cīņu Džonsonam jāiztur pašu mājās. Viņa tiesības palikt Baltajā namā arī turpmākos četrus gadus tagad bez Niksona, Makkārtija un Volesa apstrīd arī daudz nopietnāki prezidenta amata kandidāti. Senātors Roberts Kenedijs ar savas kandidātūras pieteikšanu sašķēlis demokratu partiju divās nesamierināmās grupās. Džonsons gan izmisīgi aicina būt vienotiem, taču jaunekļīgais senātors rēķinās ar plašu atbalstu no Džonsona kritizētāju puses. Brīdī, kad savu kandidātūru oficiāli pieteiks arī Ņujorkas gubernātors — republikānis Nelsons Rokfellers, īsti noskaidrosies, kas būs šī rudens prezidenta vēlēšanu divkaujas pretinieki.

Vašingtonā valda uzskats, ka gubernātors Rokfellers var sakaut ne vien Džonsonu, bet arī jebkuŗu citu demokratu pretkandidātu. Ir tomēr cits jautājums, vai Rokfellers, kuŗš iepriekšējās prezidenta vēlēšanās, atbalstot Goldvoteru, sašķēla republikāņu partiju, spēs pārliecināt savus partijas biedrus, ka ne tikai Ričards Niksons var baudīt ASV pilsoņu vairākuma atbalstu prezidenta vēlēšanās.

Aleksandrs Ķegumnieks

AKTUĀLAIS KANADĀ

★ Neparastu aicinājumu kanadiešu tirgotājiem un rūpniekiem izteicis Canadian Forest Products tirdzniecības daļas vadītājs H. V. Makdonalds — mācīties svešvalodas, ja vēlas pastāvēt ārzemju tirgū. Kaut vairums tirdzniecības darījumu notiek angļu valodā, tomēr pasaules tirgū arvien vairāk piedalās valstis, kas saimnieciskā uzplaukuma ietekmē kļūst lepnas par saviem sasniegumiem, kultūru un valodu. Makdonalds domā, ka angļi svešvalodu apgūšanā ir diezgan „slinki", bet pašu interesēs būtu tām pievērsties nopietnāk sakarā ar kanadiešu tirgus izplešanos visā pasaulē.

★ Iekšlietu ministre Džudija Lamarša paziņojusi, ka labprāt piedalītos sacensībā pēc liberāļu partijas līdeŗa resp. Kanadas ministru prezidenta posteņa, bet valsts vēl neesot nobriedusi, lai sieviete pārņemtu tās vadību. Viņa tomēr atbalstīšot Heljeru un tērpšoties minibruncīšos un sarkanos zābakos partijas nākamajā kongresā. Džudija Lamarša jau agrāk šokējusi parlamenta locekļus un žurnālistus ar savām parūkām un modernajām zeķēm.

★ Karaliskā Ontario mūzeja archaiologa ekspedīcija Britu Hondurasā atklājusi lielāko apstrādāta nefrīta gabalu, kas jebkad pasaulē atrasts. Nefrītā grieztā 9¾ mārciņu smagā galva atradusies maiju kapenēs Altunhā, 30 jūdžu ziemeļos no galvaspilsētas Belizes. Kapenēs saglabājušās arī kokizstrādājumu un audumu atliekas, nefrīta krelles, aproces u. c. lietas. Lielākā daļa izrakumu Centrālamerikā līdz šim veikti Jukatanas un Gvatemalas augstienēs, bet maz vēl izpētīti Centrālamerikas līdzenumi, kuŗos minētā ekspedīcija darbojusies 5 gadus. Maiju kultūra sasniegusi ievērojamu līmeni pirms baltās rases ierašanās Amerikā, bet līdz šim neizpētītu iemeslu dēļ gājusi bojā starp 8. un 9. gadsimtu. 1965. gadā Ontario mūzeja archaiologi atrada senas maiju grāmatas atliekas, vienu no trim likumu krājumiem, kas saglabājušies pēc spāņu iekaŗošanas.